

Mesečna mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/II

SCLOVENECE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Prvi kongres Jugorasa

Marsikaterega površnega opazovalca našega notranjega državnega življenja je pretekli ponedeljek, ko so bili pravoslavni bratje še v slavlju velikonočnih praznikov, presenetil in — zbegal. Na ta dan je namreč z nepričakovano in malo napovedovano silo stopil pred državno občestvo nov činitelj našega notranjega razvoja, zlasti socialnega: jugoslovansko delavstvo. Jugoslovanska delavska zveza (»Jugoslov. radnički savez« ali kratko »Jugorasa«) je priredila svoj prvi kongres, ki je presegal vsa pričakovanja. Že priprave same niso bile nič kaj kričaste, nič v tistem frazerskem slogu, v kakršnem se dandanes navadno pripravljajo in propagirajo taki zbori; poleg tega so se mednarodna gesla in pozivi na socialno borbo — namesto k socialnemu sodelovanju — marsikomu že tako globoko zajedla v meso in kosti, da že ne morejo več verjeti, da je možno socialno pravičnost graditi — in to mnogo uspešneje — v mejah lastne gospodarske, kulturne in nacionalne enote, »v mejah naše države, na temelju naših razmer in naših neveselosti«, kakor je dejal na kongresu predsednik dr. Stojadinović. Vsi tisti, ki mislijo, da je Marx največji strokovnjak za naše razmere in potrebe, so z nekim pomilovalnim nasmeškom gledali prizadevanje in vztrajno zbiranje Jugoslov. delavske zveze, češ: Kaj bodo ti, ki niso podrejeni nobeni veliki mednarodni centrali, katera bi jim poslala vzorce socialnega boja — take je pretekli ponedeljek presenetil. V Belgradu so se zgrinjale množice delavstva iz vse države v tako velikih rekah, da se je vse mesto izpremenilo v živahno mravljišče, na katerem vse dela, vsak opravlja svoj posel v skupni gradnji našega doma. In tega delavstva ni sklicevala nobena mednarodna centrala, nihče ga ni ščuval »na boj«, ampak so ga sklicali voditelji te države, nosilci odgovornosti in oblasti, da stopijo preden in ga vprašajo, kaj to delavstvo misli o njihovem dosedanjem delu in ali je toliko zaupanja, da bi smeli voditi državni brod še naprej. Odzvalo se jih — 50.000! Nobena sorodna organizacija še ni v naši prestolnici zbrala take množice, noben politik, ki je kdajkoli doslej — ni jih majhno število — imel nalogo, najti skladje med interesi posameznih slojev v okviru državne celote, še ni tako jasno, tako odkrito in pred tako množico polagal računa. V ponedeljek se je v Belgradu zbral nov činitelj, ki se je v grobnih klicih prijavil k nacionalnemu delu — jugoslovansko delavstvo.

V naši državi tisti pravi delavski kader, ki ni samo izjema enega okraja ali pokrajine, ampak je cel sloj prebivalstva, ki je po vsej državi razširjen, šele nastaja. Čim bolj sposobna in agilna vlada vodi državo v to, da se izrabijo in v drobcih v življenju slehernega posameznika porabijo vsi zakladi, lahko in težko dostopni, tem bolj ta kader narašča, tem pomembnejši je. Čim globlje pa sega to zbiranje, pridelovanje in predelovanje dobrin, ki jih je naša zemlja doslej brezbrizno hranila, tem bolj pa je nevarnost, da se interesi posameznih ljudskih plasti razidejo, da se državljanji začnejo zbirati v razrede, ki si sovražno stojijo drug proti drugemu. Zato je dvakrat važno, da delavski kader, ki ob tem procesu nastaja, že takoj v početku najde tisto pot sodelovanja, sporazuma med vsemi proizvajalnimi činitelji, ki edina more, voditi k blagostanju človeka. In če se je 50.000 delavcev iz vse Jugoslavije odločilo za to pot, je začetek dober, upanje na reden in nemoten proevit države je utemeljeno. Ne gre namreč tu za to, kakor je dejal dr. Stojadinović, da bi se življenje prelivalo med »slabim« in »boljšim«, kar oboje se v dnevnih trenjih večkrat dokazuje za lase privlečenimi dokazi in motivi, ampak da se popelje na stopnjo: dobro in zadovoljno, po tisti objektivni meri, ki je položena v človeško naravo. To pa ni program enega kluba ali družine, ampak more k takemu življenju voditi samo val, ki pljuska po vsej državi. S prvega kongresa Jugoslov. delavske zveze, ki je zbral take množice, bodo te besede predsednika vlade res šle po vsej državi. Postale so geslo nove dobe, nove rasti, v katero Jugoslavija nesporno gre.

Jasno je, da ta delavski kader, ki raste sredi nas ob postopni industrializaciji države, tudi za politiko in politične stranke ni in ne more biti brezbrizhen, ker tisto »prijateljsko sodelovanje med delom in kapitalom«, ki vodi »kratkot in malo k dobremu in zadovoljnemu življenju«, se pripravlja in izvaja na političnem polju, v političnih zastopstvih, zato delavcu ni vseeno, kdo tam govori, zato vse delavske organizacije svoje članstvo po načrtu politično šolajo, tako tudi Jugoslov. delavska zveza.

Znamenje resnega in odgovornosti prežetega dela je, če tisti, ki so neposredno zadnja leta vodili državo v tej skladni rasti, niso takoj ob svojem prvem nastopu stopili pred množico in vprašali po zaupnici, ampak šele zdaj, ko imajo že nekaj pokazati za seboj, ki po eni strani že gospodarski napredek večji, po drugi strani pa socialni mir, da so množice mogle govoriti ob pogledu na konkretna dela in se izražati o preteklem delovanju in govoriti tudi o svoji opori za bodočnost. Vse, kar je izvedeno, se je izvedlo potom političnih zastopstev, zato ima tudi ta obračun na prvem kongresu Jugoslovanske delavske zveze političen značaj, zaupnica, ki se je iz te množice glasila, velja političnemu zastopstvu, v imenu katerega

Angleško-francoska konferenca

Poljska prijavlja svoje zahteve kot velesila

London, 26. aprila. Sedaj ko se je angleški vojni minister Hore-Belisha vrnil v London, kjer je pred časnikarji zelo pohvalil Museolinija, ni pa seveda ničesar povedal, kaj je z njim v Rimu obravnaval, je pozornost politične javnosti predvsem obrnjena na razgovore med Italijo in Francijo, v katerih so zaradi obiska, ki ga je Ciano napravil v Tirani, nastal odmor, pa na razgovore, ki se bodo še ta teden začeli med Daladierom in Bonnetom na eni strani ter Chamberlainom in lordom Halifaxom na drugi strani. Od teh razgovorov je namreč odvisna smer, ki jo bo šla v bodoče mednarodna politika. O tej stvari se v poučenih londonskih krogih sliši sledeče mnenje: Predmet razgovorov bodo angleško-italijanski sporazum, sporazum med Italijo in Francijo, ki bi ga Chamberlain rad videl čimprej uresničenega, integriteta bodoče Španije, aneksija Avstrije in položaj Čkoslovaške, priznanje italijanskega imperija, oborožitev Francije in Anglije ter francoski frank. Vse več ali manj senzacionalne vesti, ki krožijo o sklepih, katere bo storila francosko-angleška konferenca, so plodovi fantazije, katerega ni v zadregi, ako nima realne podlage. Na vsak način se zelo motijo tisti, ki menijo, da bo že ta konferenca sklenila kakšen pakt štirih ali celo petih. Tega ne smemo pričakovati iz dveh razlogov:

1. so napoti še velike težave, med katerimi je največja vprašanje kolonij, ki naj se Nemčiji vrnejo, ker brez tega je pakt štirih nemogoč;
2. da se Chamberlainu nič ne mudi, ker smatra, da je nevarnost evropskega konflikta za nami, čeprav slej ko prej vztraja pri svojem mnenju, da bo treba še letos doseči splošen evropski sporazum, ki naj bi mir utrdil za daljšo dobo let.

Toda prevelika naglica ne bi bila dobra, ker morajo nekatera vprašanja še tako rekoč dozoreti. Zaenkrat je najbolj važno, da Anglija in Francija skleneta tesnejše medsebojno politično in vojaško sodelovanje, ker je to najsigurnejše jamstvo za to, da si nihče ne bo upal kakšnega pustolovskega načrta, ki bi mogel razburiti narode.

Za Italijo je najvažnejša — Srednja Evropa

Kar se tiče Čkoslovaške, so pretrane zahteve Henleina dale prav francoskim politikom, ki so svarili Anglijo pred prevelikim optimizmom, češ da tega vprašanja ne bo treba rešiti z vztrajanjem na znanih treh paktih, po katerih se je Francija obvezala prisiljati Čkoslovaški na pomoč, ampak da se je treba truditi za sporazum med Čehi in Nemci. To bo sedaj vplivalo tudi na francosko-angleške razgovore v smislu francoske teze.

Najbolj zanimivo pa je, da se razgovori med Francijo in Italijo prekinili in je francoski zastopnik Blondel odpotoval iz Rima v Pariz, da o tej stvari poroča svoji vladi, pravijo v Londonu, da je Italija postavila na dnevni red tudi vprašanje Srednje Evrope oz. Podonavja, ki se ji zdi danes važnejše od vprašanja Sredozemskega in Rdečega morja, glede katerega se bosta Francija in Italija kaj lahko in hitro sporazumeli. Italijani pravijo namreč, da je priključitev Avstrije ustvarila čisto nov položaj, ki resno ogroža odnose srednjeevropskih držav med seboj in v velesilami. V Srednji Evropi — pravi šef italijanske vlade — je zdaj cel kup vprašanj, ki jih morajo velesile, vključivši Nemčijo, odkritosrčno razmotriti in razčistiti. Italija je novi francoski vladi postavila problem, ki postavlja italijansko-francoske razgovore nenkrat na veliko širšo podlago, nego je nameraval Daladier, tako da se razgovori med Francijo in Italijo ne bodo mogli začeti prej, nego bo končala svoje delo konferenca francoskih in angleških državnikov v Londonu.

Na počasnejši tempo teh razgovorov pa bi utegnili vplivati tudi za držanje sovjetske vlade, čije poslanik je v Londonu izjavil, da Rusija nikakor ne misli popustiti v abesinskem vprašanju. Ker Daladier nikakor ne misli odpovedi

dati pakta s sovjetsko Rusijo, ker mora v pogajanjih z Italijo to karto trdno obdržati v svojih rokah, bo treba diplomatskih pogajanj z Moskvo, da ne bo 9. maja na seji sveta ZN delala Rusija prevelikih težav, ko bo treba priznati izvršeno dejstvo v Abesiniji.

Nov interesent - Poljska

Obenem se je oglasila tudi Poljska, ki ima ogromen interes na pogajanjih, ki naj privedejo do pakta štirih Poljska diplomacija namreč pravi, da ta pakt brez Poljske ne bo imel nobenega pomena, ker ima danes Poljska, čije prebivalstvo šteje že 34 in pol milijona duš, tak položaj na vzhodu Evrope, da je brez nje vsaka vzpostavitev evropskega ravnotežja nemogoča. — Prav za prav Poljska nima nobenega interesa na paktu petih, ker bo ona najbolj zavarovana in bo imela najvažnejši položaj, če osnuje zvezo, ki bi šla od Finske do Črnega morja, to je tako imenovano »os Helsingsfors-Bukaresta«, tako da bi imeli v Evropi tri osi: Pariz-London, Rim-Berlin in Baltik-Črno morje. Če pa se že misli na kakšen skupen pakt, potem bi na vsak način pakt petih imel več smisla in realne vrednosti nego pakt štirih.

ČSR na dnevnem redu

London, 26. aprila. c. Danes so se v Londonu nadaljevala posvetovanja za pripravo londonske konference med francoskimi in angleškimi državniki. Angleški zunanji minister lord Halifax je sprejel dopoldne najprej francoske veleposlanika Corbina, nato pa še glavnega tajnika Zveze narodov Avenola.

Velik pomen pa pripisujejo nalogam, ki jih bo opravljal sedaj v Londonu čkoslovski poslanik Jan Masaryk. Čez praznike je poslanik bil v Pragi in je sedaj prišel z novimi navodili v London. Po Henleinovem govoru se je položaj sedaj toliko razčistil, da je angleška vlada poklicala v London tudi angleškega poslanika, ki bo tudi moral podati poročilo o dogodkih v ČSR. Masaryk bo izročil angleški vladi posebno spomnico.

Pred poroko albanskega kralja

Slavnostni gostje se zbirajo v Tirani

Tirana, 26. aprila. AA. Albanska agencija poroča: Danes so se začele v Tirani velike svečanosti kot priprava za veliko slavo o priliki poroke kralja Zoga za madžarsko grofico Appony. Današnje svečanosti so se začele z obiskom v mavzoleju, v katerem je pokopana kraljica-mati. Ob 8.45 se je zbrala velika množica ljudstva pred občinsko zgradbo in je vzklikala Nj. Vel. kralju in bodoči kraljici. Predsednik tiranske občine je imel z balkona govor, v katerem je med drugim primerjal današnje svečanosti z onimi, ki so bile leta 1451., ko se je poročil Skenderbeg. Po govoru predsednika tiranske občine se je razvil spreved po glavnih tiranskih ulicah.

Vojvoda bergamski je sredi ob 17 dopotoval na križarki »Bande nere« v Drač, kjer so čakali in pozdravili italijanski zunanji minister grof Ciano, albanski predsednik vlade z vsemi člani vlade in številne druge osebnosti. Prebivalstvo je

Prevladuje prepričanje, da bo po teh uvodnih pogovorih čkoslovski problem tako pojasnjen, da bo angleško-francoska konferenca lahko v tem oziru zavzela jasno stališče.

Izjava zunanjega ministra ČSR

Pariz, 26. aprila. AA. »Petit Parisien« objavlja izjavo, ki jo je dal dopisniku tega lista v Pragi čkoslovski zunanji minister Kamil Krofta. V tej svoji izjavi dr. Krofta izraža zadovoljstvo nad italijansko-angleškim sporazumom in nad francosko-italijanskimi pogajanjmi. Krofta je poudaril, da je do sklepa čkoslovške vlade o priznanju italijanskega kolonialnega cesarstva prišlo v sporazumu s Parizom, kajti — je dejal dr. Krofta — prijateljstvo s Francijo in sodelovanje z njo ostaja še bolj kot kdaj prej osnovno načelo naše zunanje politike. Cilj čkoslovške politike nasproti nemškemu rajhu obstoji v dosegi tvornega sodelovanja. Dr. Krofta je poudaril, da se nemška vlada nikdar ni neposredno vmešavala v čkoslovške notranje zadeve in da je v tem oziru vedno zavzemala pravilno stališče. Za zdaj še ni prišlo do pogajanj za sklenitev kakšnega sporazuma ali pakta. Na koncu svoje izjave je dr. Krofta še dodal, da se Čkoslovška prizadeva, da bi tudi uredila in izboljšala svoje odnose s Poljsko, svojo izjavo pa je zaključil s poudarkom da Mala zveza ostaja še naprej potrebna evropske politike in da bo Čkoslovška ostala zvesta Zvezi narodov.

Praga, 26. aprila. c. Glasilo katoliške ljudske stranke »Lidove Listy« tudi ostro zavračajo Henleinov govor. List predlaga, naj se v ČSR ustanovi domovinska fronta, čkoslovška politika pa naj

1. zbere v eni fronti vse rodoljube, ki hočejo delati za republiko na Masarykovih in Beneševih načelih.
2. doseže naj se takoj sporazum s Slovaki.
3. v zunanji politiki se naj izvede zbližanje z Italijo in Poljsko.
4. manjšinsko vprašanje naj se uredi z manjšinskim statutom.

vojvodi priredilo navdušene manifestacije. Ob 18.15 je princ prišel v Tirano in kralj Zogu ga je sprejel v avdienco ob 19.30.

Italijanski zunanji minister grof Ciano je večer ob 15. otvoril javna dela na novi asfaltni cesti med Tirano in Dračem. Italijanskega zunanjega ministra so spremljali predsednik vlade z vsemi člani vlade in zastopniki meščanskih in vojaških oblasti. Ogromna množica ljudstva je navdušeno pozdravljala grofa Ciana. Minister za javna dela je izjavil, da mora nova cesta vezati Tirano z glavno albansko luko in dalje v južno Albanijo.

Jugoslovanski poslanik v Tirani Janković je priredil velik sprejem, na katerega so prišli zelo številni povablenci. Bilo jih je nad 200. Koncertu, ki ga je priredil znani jugoslovanski violinist Baloković, so številni gostje izrazili svoje zadovoljstvo nad izredno lepim umetniškim užitkom.

Vsebinska angleško-irske pogodbe

London, 26. aprila. TG. Sinoči je bil objavljen sporazum, sklenjen med Irsko in Anglijo, ki ga je v imenu Irske podpisal predsednik De Valera, v imenu Anglije pa ministri predsednik Chamberlain in minister za dominione Malcolm Mac Donald. Pogodba vsebuje naslednje točke:

od njenega izvira pa do mesta Las Cuevas, kjer se reka obrne proti severu. Zasedle so zelo važno križišče gorskih cest Allaga, za katero so se bili hudi boji. Celam poveljuje general Varela, sestavljene so iz severno-španskih galicijskih čet.

Saragosa, 26. apr. AA. Havas: Čete generala Varele so na odseku pri Montalbenu napredovale večer za 20 km. Nacionalistične čete so korakale že skozi Aliago in jo pustile za seboj 10 km.

Po španskih bojiščih

Francova ofenziva južno od Montalbana

Franco je pričel z obširno ofenzivo južno od Montalbana oziroma od pogoja Sv. Justa, ki ga je zavel general Aranda v pričetku velike pomladanske ofenzive. Namen te nove ofenzive je potisniti nasprotnika iz gorovja, ki leži med Teruelom in med morskim obrežjem ter tako omogočiti zavzetje Castellona. Daljnji cilj pa je približati se Valenciji in njenim bogatim pokrajinam. Do sedaj ofenziva uspešno poteka. Na celi črti so Francove čete prekoračile reko Gvadalope

sta govorila dr. Stojadinović in minister Cvetković. Delo tega političnega zastopstva pa je v celoti v tem, kakor je dejal minister Cvetković, da je mrtva socialna zakonodaja, ki je sistemu v ornament, lačnemu pa v obtežbo, postala živa uredba, s polno močjo. Te zoprne fraze nasprotnikov lahko omalovažujejo in objedajo, ne morejo pa utajiti, ker delavske množice na lastni koži to skušajo kot korak k »dobremu«. Ta kongres pravi, da je politično zastopstvo, organizirano in opredeljeno v J.R.Z. svojo dosedanje naloge dobro izpolnilo in je prav to obenem tudi poročilo nadaljnjemu zupanju vanj. Da ni še vse končano, da nismo še na cilju, sta govorila glavna govornika dr. M. Stojadinović in minister Cvetković, zato ta

kongres ni slovesen konec socialne graditve države, ampak mogočen uvod v novo razdobje. Jugoslovansko delavstvo se je s tem postavilo odločno in pogumno na narodno stran, ki iz lastnih globin črpa nasvete za lasten napredek in ne sega po tujih učbenikih. Izreklo se je za politiko, ki jo je uvedel in ji daje takt dr. M. Stojadinović in jo na socialnem polju izvaja po ministru Cvetkoviću. Nadaljnji razvoj tega dogodka ne bo mogel izbristati, ampak ga bo moral včleniti v vrsto svojih vzrokov. Ta novi činitelj, jugoslovansko delavstvo, je tako močno stopilo v ospredje, da odslej nihče več ne bo mogel govoriti o njem s pomilovalnim nasmeškom, zaradi njegove moči ne, pa zato ne, ker je zrastel popolnoma iz domačih tal.

1. Vojaškoobrambna pogodba. Angleška vlada vrača irski državi lastnino angleške admiralitete v pristaniščih Borehaven, Queens-town in Lough Swally. Irska vlada bo postala lastnica teh naprav s 31. decembrom 1938. Irska bo vsakoletne denarne dajatve, ki jih je morala plačevati Angliji in ki po novi pogodbi odpadejo (glej točko dve) uporabila za utrditev nekaterih strateških točk. Irska bo tudi od Anglije izpraznjene pomorske utrdbe sama utrdila in jim dala irske garnizije. Irska bo potemtakem sama prevzela odgovornost za svojo obrambo, a bo morala tudi sama nositi stroške za to.

2. Finančni sporazum predvideva, da bo irska vlada enkrat za vselej plačala angleški vladi vsoto 10 milijonov funtov (dve in pol milijarde din). S tem plačilom odpadejo za vso bodočnost denarne zahteve, ki jih je Anglija imela na račun Irske. Ostane pa še vsakoletne dajatve 250.000 funtov (okrog 62 milijonov din), katere se je Irska obvezala l. 1926. Angliji plačevati. Finančni sporazum odreja nadalje, da se morajo odstraniti vse posebne carine, ki sta jih Irska in Anglija postavili za irsko odnosno angleško blago, ko sta druga proti drugi začeli carinsko vojno. Carinska vojna torej preneha.

3. Trgovinski sporazum dovoljuje irskim pridelkom in izdelkom svoboden dostop v Anglijo, izvenzemski nekatere poljske pridelke, ki pa uživajo enake ugodnosti kakor isti pridelki ostalih dominionov angleškega imperija. Prav tako dovoljuje Irska angleškemu blagu svoboden dostop na irska tla in se obveže, da bo nekatere carine sploh odpravila, druge pa znižala. Kontingentiranje angleškega premoga za Irsko je tudi ustavljeno.

Dunajska vremenska napoved: Počasni se bo zboljšalo, čez dan toplejše, poneči bo še ponekod slana.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno. Zemunska vremenska napoved: Pretežno oblačno vreme z dežjem po vsej državi, posebno pa še na zahadu in jugu. V gorskih predelih bo snežilo. Na severovzhodnem koncu države se bo malo zjasnilo. Toplina bo padla.

Resolucija s kongresa Jugoslovanske delavske zveze

Belgrad, 26. apr. AA. Kongres Jugorasa je končal svoje delo z današnjim drugim zasедanjem, ki se je začelo ob 9 dopoldne. Nastopilo je 20 govornikov, ki so nadaljevali večerajšjo razpravo ter razlagali položaj v svojih organizacijah v domačem kraju.

Ob 12.50 je navdušeno vzklikanje najavljalo prihod ministra Dragiša Cvetkovića. Minister je že večer dopoldne na manifestacijskem zborovanju in popoldne na delovni seji kongresa izčrpano govoril o programu in ideologiji Jugorasa. Danes je poudaril, da tem svojim večerajšnjim besedam nima nič več dodati. Ponovno je pozval vse zbrane delavce in njihove zastopnike, naj obdržijo red in disciplino in naj bodo zavedni v svoji borbi, ker on kot vodja, ki se zaveda svoje odgovornosti, posebno to zahteva. Zatem je dal še nekatera praktična navodila ter poudaril potrebo, da se povzdigne zavednost posebno v delavskih vrstah.

Ko je odšel, je bila prebrana in soglasno sprejeta sledeča resolucija:

Resolucija, predložena na delovni seji kongresa Jugorasa 26. aprila 1938 v Belgradu glede vprašanj socialne politike in delavskega zavarovalnega zakonodajstva.

1. Jugoras soglasno ugotavlja, da je kraljevska vlada dr. Milana Stojadinovića pravilno razumela pomen socialnega skrbstva ter je temu vprašanju dala tudi posebno prednost. Jugoras je sklenil, da kr. vladi in svojemu pokrovitelju dr. Milanu Stojadinoviću ter njegovemu delavskemu voditelju ministru Cvetkoviću izrazi posebno hvaležnost za vse ukrepe, ki so bili storjeni na polju socialne politike in delavske zavarovalne zakonodaje.

2. Jugoras kot edina nacionalna ekonomska organizacija jugoslovanskega naroda zahteva, da je on kot edini zakoniti predstavnik delavskega stanu v naši nacionalni skupnosti tudi edini organ, preko katerega bodo državni odgovorni činitelji izvedli svoj socialni in narodno gospodarski program. Z ozirom na to Jugoras zahteva:

a) da se vse ustanove, ki so osnovane na zakonih delavske zaštite, ki pa so stalno v rokah predstavnikov marksističnih sindikatov, odkoder vodijo asocijalno in anacionalno politiko, izroče brezpogojno v roke nacionalne delavske organizacije Jugorasa;

b) da posebne komisije preiščejo poslovanje v teh ustanovah ter da se te ustanove privedejo v pravo službo narodu in državi.

3. Da imajo od zakona o zavarovanju delavcev stalno korist oni, katerim je ta zakon namenjen, da se okrožni uradi pomnože po potrebah posameznih krajev.

4. Da se zakon o zaštiti delavcev prilagodi časovnim potrebam našega nacionalnega gospodarstva. V ta namen, da se

a) onemogočijo številna izigravanja rednega delovnega časa;

b) da pridejo pod zakonito zaščito gozdni in poljedelski delavci, katerih delo je bilo dozdaj časovno neomejeno;

c) da se reformira § 3 tega zakona;

d) da se poveča pomen delavskih zaupnikov in da se omogočijo volitve takšnih zaupnikov tudi v obrtniških ustanovah;

e) da se v interesu koristnega sodelovanja delovne moči in kapitala zajame skupno sodelovanje predstavnikov delavstva in delodajalcev glede vseh vprašanj, ki se tičejo obeh strani;

f) da se določi plačani letni delavski dopust in da se za prestopke določi obšutne sankcije;

f) da se ukine nočno delo oziroma, da se izva-
ja v mejah človeškega dostojanstva in časti.

g) da se v vseh delavnicah in podjetjih onemogoči vplivanje od strani predstavnikov organizacij, ki stoje v katerikoli internacionalni zvezi.

5. Da se zboljša zavarovanje za primer brezposelnosti.

6. Da se reformira osrednja uprava za posredovanje dela ter da se izdajo nove koristne in racionalne naloge — graditev delavskih stanovanj in zavetišč, ki bi bila higienično zgrajena in poceni, da se omogoči delavskim otrokom in ženam ter tudi drugim potrebnim bivanje v ugodnih letovskih krajih, da se zgrade otroška igrišča in zavetišča za delavske otroke, katerih roditelji opravljajo delo, dalje, da se delavcem pomaga pri prehrani.

7. Da se ustanovi javni fond socialnega skrbstva za pomoč onim delavcem, ki pozimi ne morejo najti zaposlitve.

8. Da se za delavcem, ki so zaposleni po strokovnih državnih ustanovah zakonska zaštita, da se njihov položaj zboljša in da ne bi bil slabši, kakor pa je položaj tistih delavcev, ki delajo v podobnih zasebnih podjetjih in ustanovah ter da se onemogoči kaznovanje delavcev s tem, da se jim pritr-gava zaslužek.

9. Da se delavcem, ki so zaposleni pri obrti, ki jih je zajela industrializacija, omogoči zaslužek kje drugod, s čimer bi bile številne družine rešene stradanja in propasti.

10. Da se poveča število inšpektorjev dela, da bi bila zaštita na ta način čimbolj gotova.

11. Da se vsi tuji delavci, ki so zaposleni v kateremkoli državnem, samoupravnem ali zasebnem podjetju odpuste, če niso neobhodno potrebni. S tem bi dobili več počasa naši domači delavci.

12. Da se omogoči pristop k organizaciji Jugorasa vsem delavcem, ki so zaposleni v državnih podjetjih, kakor so rudniki, lesna podjetja, železnica itd, in

13. da se poljedelski delavci v pogledu socialne zaštite izenačijo z drugimi delavci.

Ta resolucija je bila soglasno sprejeta. Zatem pa je bil tudi določen dan kot praznik delavstva, ki ga bo slavil Jugoras 6. maja vsakega leta, to je na Jurjevo (po pravoslavnem koledarju).

Predsednik Jugorasa dr. Pešić je nato z nekaj toplimi besedami ob 2 popoldne zaključil kongres. Vsa dvorana je navdušeno vzklikala Nj. Vel. kralju, kraljevskemu domu, predsedniku kraljevske vlade dr. Stojadinoviću, ministru Cvetkoviću, svojemu predsedniku Pešiću ter jugoslovanski delavski zavednosti.

Belgrad, 26. aprila. m. Kongres Jugorasa, ki je bil danes zaključen, so prisostvovali kot gostje tudi zastopniki Zveze združenih delavcev iz Ljubljane, med njimi Franc Preželi, predsednik centrale, ki se je v imenu Zveze združenih delavcev zahvalil za povabilo na kongres, kateremu je prinesel tudi pozdrave slovenskega delavstva, organiziranega v Zvezi združenih delavcev.

Zastopniki ZDD so danes dopoldne posredovali v važnih vprašanjih Delavske zbornice, Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, predvsem glede pragmatike nameščenecv in dnevnicev in v ostalih vprašanjih raznih delavskih ustanov pri raznih ministrstvih. Sprejel jih je med drugim tudi minister za socialno ministristvo in ljudsko zdravje Cvetković, pri katerem so poleg že omenjenih vprašanj posredovali zaradi novelizacije obrtnega zakona. Minister Cvetković je izjavil, da je novelizacija obrtnega zakona že pripravljena in da je trgovinski minister pristal na spremembe, ki so predvsem v korist pomožnemu osebuju. S to spremembo bodo urejeni tudi plačani dopusti.

Rovarjenje kominterne v Afriki

Bumova komisija je v vrstah narodnjakov videla samo „fašistične plačance“

Pariz, 26. aprila. Znani tednik »Je suis partout« je odkril rovarjenje sovjetov v severnoafriških kolonijah, kjer se arabsko prebivalstvo v Tunisu še zdaj ni popolnoma pomirilo. Ta odkritja vzbujajo tem večjo pozornost, čim bolj so se sovjeti zadnja leta trudili, da poudarjajo svojo nevtralnost nasproti Franciji in se naravnost predstavljajo kot branitelji njenih narodnih interesov zlasti v borbi zoper imperializem tako imenovanih avtoritarnih držav.

Ko se je lani začelo ne samo v Maroku, temveč tudi v Alžiru, ki bo čez sedem let praznoval stoletni jubilej svoje pripadnosti k Franciji, nacionalno gibanje, v katerem so se slišala naravnost uporna gesla, je Blumova vlada poslala v severno Afriko preiskovalno komisijo, v kateri so bili s par izjemami skoraj sami marksisti. V poročilu te komisije je tudi sledeči stavek: »Z absolutno gotovostjo smo ugotovili, da alžirske politične stranke, ki veljajo za nacionalistične, niso nič drugega kakor organizacije, katerih voditelji so plačani od fašističnih velesil, ki menijo, da bodo lahko severno Afriko odtrgale od Francije.« Na ta način je komisija odvrnila pozornost od največje krivice, to je od III. internacionalne oziroma njene vodje Dimitrova. Razumljivo je, če so tako imenovane fašistične velesile nemirno atmosfero v francoskih kolonijah severne Afrike tako rekoč pozdravljale, toda povzročitelj tega ozračja ne smemo iskati ne v Berlinu ne v Rimu, ampak v Moskvi. Tako v Maroku kakor v Alžiru in Tunisu vlada gospodarska kriza, ki bi bilo že davno konec, če ne bi bila vlada ljudske fronte s svojo prikriti deflacijo politiko povzročila veliko brezposelnost, naraščajoče padanje kmetijskih dohodkov in naraščanje zadolžitve, čemur so se pridružile tudi izredno slabe letine. Mednarodna komunistična centrala je to izrabila v to, da je okužila s svojimi prevratnimi idejami vsearabsko ali vseislamsko gibanje, dočim so najvišji politični upravni organi bili popolnoma slepi za rovarjenje marksizma, ki je imel svojo zaščito v vladah ljudske fronte. 20. julija lanskega leta je bilo v Moskvi na Strastnem prejezdu št. 10 zborovanje severnoafriške sekcije III. internacionalne, na katerem so sprejeli resolucijo, v kateri je rečeno dobesedno sledeče: »Položaj v severni Afriki je zrel in zahteva odločno akcijo množice. Ta akcija mora imeti za svoj namen, da komunistična stranka v glednem času ne bo prevzela same vodstva delavstva, ampak tudi arabskih nacionalističnih krogov, ki jih je treba pripraviti za direktno in, če treba, takojšnjo akcijo.« V severno Afriko so poslali arabska inštruktorja Vasifa Sulejmana in Saida Adrisa, ki sta najprej šla v Pariz, da se pogovorita s pariškimi birojem kominterne in vodstvom francoske komunistične stranke. Dimitrov sam pa je osnoval posebne tečaje za izobrazbo 100 arabskih inštruktorjev ter je poslal Arabcem tudi orožja, ki so ga sedaj našli pri njih v Tunisu francoski orožniki. »Je suis partout« pravi, da ima sedanja vlada v rokah dokaze, da so dobili

Arabi orožje iz skladišč v Odesi in Batumu, in sicer so dobili največ avtomatičnih samokresov in municije, ki so jih skrivaj izkrcali sovjetski parniki »Tereke«, »Sovjeti« in »Kubane«. Denarja pa so dobili arabski ekstremisti iz fonda 5 milijonov frankov, ki jih je dobil na razpolago finančni agent III. internacionalne Rauscher, ki je leta 1936 finančial boljševiško armado na Kitajskem.

Ustvarila pa se je tudi nova propagandna centrala za vse območje Sredozemskega morja, in sicer v Marseilleu v isti hiši, v kateri je bila centrala za prehrano mednarodne rdeče milice v Španiji. Tukaj so komunistični agitatorji za Maroko in Tunis dobili letake in brošure, ki pozivajo domačine k upor in k neplačevanju davkov. Med agitatorji sta zloglasna Miguel Milakos in Francis Karoly, ki sta se udeleževala v španskem Maroku, od koder sta jo pod strogim Francovim režimom popihala v Alžir, ker je bila v Maroku na njuni glavi razpisana visoka nagrada. V Tunisu, Maroku in Alžiru pa so se osnovali trije skrivni odbori, ki so izdelali posebne načrte za razne okraje. Tem je uspelo, da so v kratkem času osnovali dvanajst skladišč orožja za severno Afriko, ki so dobivala razen iz Rusije orožje tudi iz komunističnih arzenalov v Marseilleu in Tangerju. Specialista v tej zadevi sta bila komunisti Antoine Bocquet in Friedrich Nussbaum.

Zaradi teh razkritij vlada v krogih bivše ljudske fronte velika poparjenost in komunisti se izgubljajo s tem, da so to »fašistične intrig«, čeprav list, ki je veleizdajalsko početje odkril, ni fašističen oziroma desničarski, ampak republikansko nacionalen. Opravičevanja komunistov pa ne dosega svojega namena, ker se skrbno varujejo, da bi doprinesli konkretne protidokaze. Sicer pa slonijo ta odkritja na uradnih podatkih iz krogov sedanje vlade, ki je rovarstvo komunizma v severni Afriki odkrila.

Ponoven potres v Turčiji

Ankara, 26. aprila. AA. (Havas) Danes zjutraj so občutili v okolici Ankare močan potres. Poročila govore o precejšnji materialni škodi. Dosedaj še ni znano, če je bilo tudi kaj človeških žrtev.

Carigrad, 26. aprila. AA. Preteklo noč so zabeležili aparatni nov potres v Kejsiru in okolici. Pri prvem potresnem sunku se je porušilo nekaj hiš. Vlada je poslala v kraje, ki so bili najbolj prizadeti po potresu, komisijo geologov, ki naj bi proučila ta nenavaden pojav.

Vladna kriza v Egipču

Kairo, 26. aprila. b. Vladna kriza še vedno ni rešena. Snoči pozno zvečer je kralj Farouk sprejel ministrskega predsednika v kratko avdientco, o kateri ni bilo izdano nobeno poročilo. Poučeni krogi poudarjajo, da je rekonstrukcija vlade neizogibna.

Mednarodni šahovski turnir

Šorli premagal Kostiča

Kostić — Szabo

Danes je bil prost dan in so mojstri igrali prekinjene partije iz vseh kol. Turnirska pravila namreč določajo, da mora biti stanje na tabeli, preden se začne zadnje kolo, povsem razčiščeno. Vprašanje prvega mesta je postalo z današnjim Kostičevim porazom proti Šorliju popolnoma odprto. Po drugi prekinitvi je imel Šorli kmeta več in je bil Kostić teoretično izgubljen. Šorli je z brezhibno igro v končnici zamenjal poslednjo lako figuro in odločil partijo s prostim v svojo korist. S to zmago se je Šorli popolnoma rehabilitiral in dosegel to, kar se ni posrečilo dosedaj nobenemu izmed mojstrov in velemojstrov na našem turnirju. S tem je jutrišnje zadnje kolo mnogo pridobilo na zanimivosti, saj so možni celo trije zmagovalci. Če Pirc partijo s Kostičem dobi, Szabo remizira s Furlanijem in Foltys izgubi proti dr. Tartakowerju, imajo Kostić, Szabo in dr. Tartakower enako število točk. — Prva je bila končana prekinjena partija z 10. kola Steiner—dr. Trifunović. Po par potezah je moral dr. Trifunović v izgubljeni poziciji položiti svoje orožje. Takoj nato je dr. Trifunović nadaljeval nedokončano partijo z Nedeljkovičem. V popolnoma izenačeni poziciji sta se nasprotnika sporazumela za remis. Velike važnosti je bila tudi partija Szabo—Kostić. Szabo je igral trdnjavo končnico izvrstno ter je po dolgi borbi dobil kmeta nazaj. S tem je materialno izenačil pozicijo in sta se mojstra v 81. potezi zedinila za remis. Dr. Astaloš se je proti Šorliju zamaral, da bi v končnici z raznobarnimi lovci izkoristil premoč kmeta. Šorli se je precizno branil in izsilil remis v 84. potezi.

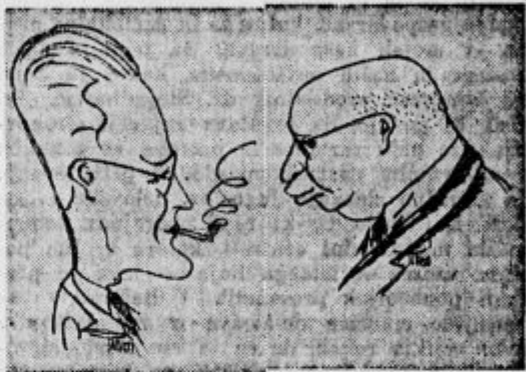
Foltys in dr. Vidmar sta igrala na turnirju najdaljšo partijo. Po 10 urni borbi je Foltysu uspelo, da svojo partijo z dr. Vidmarjem, v kateri je imel kmeta manj, z izvrstno obrambo reši na remis, ki sta ga nasprotnika sklenila v 108. potezi. V partiji Preinfalk—dr. Astaloš je slednji na vse načine poskušal, kako bi spravil v denar kmeta, ki ga je imel v končnici več. Preinfalk je s precizno igro preprečil vse poskuse črnega in po deveturni borbi po 78 potezah remiziral.

Stanje po predzadnjem XIV. kolu je naslednje: Kostić 10, Szabo 9½, dr. Tartakower 9, L. Steiner 8½, dr. Astaloš, dr. Trifunović in dr. Vidmar 8, Pirc 7½, Bröder in M. Vidmar ml. 7, Foltys 6½, Nedeljković 5½, Furlani in Tot 5, Preinfalk 4½, Šorli 3.

Danes v sredo se bodo v zadnjem 15. kolu spoprijeli tile pari: Szabo—Furlani, Nedeljković—Bröder, Tot—dr. Trifunović, Šorli—L. Steiner, Pirc—Kostić, dr. Astaloš—dr. Vidmar, Vidmar ml.—Preinfalk, Foltys—dr. Tartakower.

Igrali bodo od 9—13 in nedokončane partije od 15 dalje.

Zaključni večer mednarodnega šahovskega turnirja. Danes 27. t. m. bo jubilejni mednarodni turnir Ljubljanskega šahovskega kluba oficijelno zaključen z zabavnim večerom v veliki kazinski dvorani. Ob 20.30 bo razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad. Sledi akademija s pestrim glasbenim sporedom. Glavna točka bo »Ena kantata o šahu«, najnovejša kompozicija klubovega predsednika prof. Slavka Osterca. Nato bo prosta zabava ob sodelovanju vojaške godbe.

Pirc — dr. Tartakower

Kraljeva zahvala za velikonočne čestitke

Belgrad, 26. apr. AA. Za velikonočne praznike so razne osebe in ustanove doma in na tujem poslale čestitke Nj. Vel. kraljici Mariji, Nj. kr. Vis. knezu namestniku in kraljevskemu domu. Po najvišjem nalogu je pisarni Nj. Vel. kralja čast zahvaliti se posameznikom in ustanovam za poslane čestitke in vsem tistim, ki so se pri tej priložnosti vpisali v dvorno knjigo. — (Iz pisarne Nj. Vel. kralja.)

Predsednik vlade v Sloveniji

Belgrad, 26. aprila. AA. Snoči je predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Milan Stojadinović v spremstvu šefa svojega kabineta dr. Dragana Protića odpotoval za nekaj dni v Slovenijo.

Bled, 26. aprila.

Danes dopoldne se je pripeljal z belgrajskim brzovlakom na Bled predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović v spremstvu šefa kabineta dr. Protića. S postaje Lesce-Bled se je takoj odpeljal z avtomobilom na Bled in se nastanil v hotelu »Toplice«. Na Bledu bo ostal nekoliko dni na odmoru.

Bolgarske učiteljice na Bledu

Bled, 26. aprila.

Danes dopoldne so se pripeljale na Bled z avtobusi bolgarske učiteljice, ki so na potovanju po naši državi. V njihovem spremstvu je bilo tudi nekoliko slovenskih učiteljic, ki so razkazovale gostom lepote naše zemlje, in nekoliko bolgarskih študentov, ki študirajo v Ljubljani. Gostje bi si bili radi Bled ogledali natančno in se vozili po jezeru, vendar je na žalost to preprečilo slabo vreme, ker je skoraj ves dan snežilo. Protij večeru so se gostje odpeljali nazaj v škofjo Loko.

Premestitve v diplomatski službi

Belgrad, 26. aprila. AA. S kraljevim ukazom od 18. aprila 1938 so na predlog ministrskega predsednika prestavljeni: dr. Božić Ivo, svetnik 4/2 na kr. poslaništvu v Pragi za svetnika 4/2 v zunanjem ministristvu; Dragutinović Dragoš, svetnik 4/2 v zunanjem ministristvu v 4/2 na poslaništvu v Pragi; dr. Ilić Ivan-Ibert, generalni konzul 4/1 v Metzju za svetnika v zunanjem ministristvu; S. Miljanč Bogdan, svetnik 4/2 v zunanjem ministristvu za generalnega konzula v 4/2 na generalnem konzulatu v Metzju; Saponjič Vladimir, generalni konzul 4/2 na konzulatu v

Korči, za svetnika v zunanjem ministristvu; Ber-not Josip, svetnik 4/2 v zunanjem ministristvu za generalnega konzula 4/2 v Korči; Kovačević Ivan, svetnik 4/1 v zunanjem ministristvu za svetnika 4/1 na poslaništvu v Berlinu; Milovanović Milutin, svetnik 4/2 v zunanjem ministristvu za svetnika 4/2 na poslaništvu v Stockholmu; Ristić Todor, svetnik 4/2 na poslaništvu v Stockholmu, za svetnika 4/2 v zunanjem ministristvu; Protić Aleksander, svetnik 4/2 v zunanjem ministristvu za generalnega konzula 4/2 na konzulatu v Zadru; Dimić Branko od stalne delegacije Društva narodov v Ženevi za tajnika v 5. skupini 1. periodske povišice v zunanjem ministristvu; dr. Ante Pavelić, tajnik 6. skupine v zunanjem ministristvu za podkonzula 6. skupine na generalnem konzulatu v Curihu; dr. Logar Jožef, pisar osme skupine na generalnem konzulatu v Rotterdamu za pisarja osme položajne skupine na konzulatu v Düsseldorfu in Škerjanec Ciril, pisar osme položajne skupine v zunanjem ministristvu za pisarja osme skupine na generalnem konzulatu v Rotterdamu.

Nesreča pri delu

Ljubljana, 26. aprila.

Danes si je v predilnici v Tržiču pri delu zlomil nogo delavec Aleš Meglič. Zvečer so ga z vlakom prepeljali v Ljubljano, kjer so ga prevzeli ljubljanski reševalci in ga z reševalnim avtomobilom prepeljali v bolnišnico.

General Pavlovič umrl

Belgrad, 26. aprila. m. Večeraj popoldne je umrl v Belgradu slavi srbski vojskovodja in član srbske znanstvene akademije general v pokojju Živko Pavlovič. Rojen je bil 1871 v Pašinu v jarseniškem okraju in je zaradi svojih velikih sposobnosti hitro napredoval in postal general l. 1919. V zadnjih vojnah je zavzemal visoke položaje. Upokojen je bil leta 1923. Pokojni general Pavlovič je znan tudi po svojih številnih vojaških spisih. Posebno sta znani njegovi knjigi »Bitka pri Ogrinu«, »Obleganje Skadra« itd.

Osebnosti

Belgrad, 26. aprila. m. Z odlokom finančnega ministra je napredoval za finančnega pristava 8. skup. Stanko Mlekuš, uradniški pripravnik pri dravskem finančnem ravnateljstvu v Ljubljani.

Časnikarski bon-ton

»Slovenski narod« piše (26. t. m.): »Ali ni v Zagrebu nikogar, ki bi smatral za svojo dolžnost ... da bi takim novinarским kanjalim, ki so izdale in napisale pamflet »Aprilska revolucija«, pošteno navil oslovsko ušesa? — To se pravi: kotel očita loncu, da je črn.

Angleško zračno oboroževanje

London, 26. aprila. Na uradnih mestih potrjujejo, da se je angleška vlada odločila za nakup bojnih letal v Ameriki zaradi tega, ker je posebna letalska komisija ugotovila, da je angleško letalstvo neprimerno zaostalo za drugimi državami in da je treba v najkrajšem času in z vsemi silami popraviti to, kar se je zamudilo. Anglija sama pa ne razpolaga z zadostnim številom letalskih tovarn. Vlada je sklenila, da bo od zdaj naprej tri naslednja leta izdelala doma vsako leto po 4000 vojnih letal, za prošli dve zamujeni leti pa bo poklicala na pomoč Ameriko, kjer bo kupila toliko letal, kolikor bi jih bila morala sama v zadnjih letih zgraditi, a tega ni storila. Vlada je nadalje preiskala po vsej Angliji, katere tovarne bi se dale takoj in brez velikih stroškov spremeniti v letalske tovarne. Uspehi te preiskave so ugodni. V Ameriki bo Anglija naročila v prvi vrsti težke bombnike. Na koncu l. 1938 upa Anglija imeti z ameriško in kanadsko po-

močjo 5000 novih letal, na koncu leta 1939 deset tisoč, na koncu leta 1940 pa 15.000 bombnikov in lovskih letal.

Angleški proračun

London, 26. aprila. AA. (Reuter) Sir John Simon je danes podal v zgornji zbornici poročilo o proračunu. Razdelil ga je v tri poglavja. Prvo poglavje podaja sliko finančnega položaja v tekočem finančnem letu; konča se s prebitkom funtov 28.786.000. Drugo poglavje se nanaša na velikanske izdatke in na proračunane dohodke. Tretje poglavje skuša rešiti vprašanja, ki so v zvezi z bodočimi velikimi izdatki. Dohodki so lani znašali vsakega skup 872.580.000 funtov (200 milijard din), to je za skoraj 9.5 milijona več, kakor je pričakoval proračun, in za skoraj 48 milijonov več, kakor je bilo dohodkov prejšnje leto. Celotni dohodki so petkrat tolikšni, kakor so bili pred 25 leti.

Zborovanje Jugorasa v Belgradu

Ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović govori na zborovanju Jugoslovanske delavske zveze (Jugorasa) v Belgradu.

Pogled na veličastno zborovanje Jugoslovanske delavske zveze v Belgradu.

Delopust vzorne učiteljice Gdč. Leopoldini Rant — v slovo

Spet so šole po praznikih odprle v mestih svoje portale, na vseh skromna vrata učeči se mladine. — Na Dobrovi pri Ljubljani, po dolgih letih šol, praga ne bo prestopila vzorna učiteljica gosposdična Leopoldina Rant, ki odhaja sedaj po 35. letih vestnega dela v zaslužni pokoj.

Izredno življenje, posvečeno samo dolžnosti, zasluži nekaj vrstic zahvale in priznanja. Gdč. Rantova je bila rojena 16. nov. 1882 na Premu iz odlične rodbine Rantovih. L. 1902 je napravila maturo na drž. učiteljski šoli v Ljubljani, nakar je nastopila prvo službo v Starem trgu pri Ložu, kjer je ostala dve leti, od l. 1904 do 1911 je služila v Hotederšici in od l. 1911 do 1938 na Dobrovi pri Ljubljani.

Značilno je, da dopusta sploh nikoli ni vzela, tako da je šele v 35. letu svojega službovanja morala za 4 tedne zaradi bolezni izostati iz šole.

Poznala je le svoje poklicno delo, ki ga je opravljala docela po vzoru svojega očeta, odličnega šolnika in slovečega pedagoga pok. Matije Ranta. Čutila se je obvezano svojemu narodu, da zaupano službo pri vzgoji mladine — z vso ljubeznijo in z velikim čutom odgovornosti opravlja. Zato je predvsem pazila na strogo samovzgojo; evharistija je bila stožer njene bogatega notranjega življenja. Dobro se je zavedala, da nihče dajati ne more, česar sam nima. Odtod njena globoka molitev, odtod njeno spoštovanje pred dolžnostjo. In ljubila je to delo mladino z vsem srcem. Njej to delo ni bila samo služba — bilo je več — poklic. In iz tega zvanja je šla mimo nje pomlad življenja, ni se odzvala njenemu klicu, četudi bi se lahko — šola ji je bila več.

In kako je delala za slovenski jezik, za resnično slovensko kulturo. Učila je mladino petja, učila jo je spoštovati stare navade, ki so vonjivi cvet narodovega življenja. In sama se je tega držala. Kakor v šoli zrcalo reda, zrcalo točnosti in odgovornosti, tako izven šole čisto ogledalo poštenega kristjana. Ljubila je cerkev in živela življenje iz vere. Kako je v tem oziru skrbela za prvoobhajance, kako je ni bilo šolske maše, ki bi jo zamudila. In polagoma je to srce v neprestanem delu za lastno izpopolnjenje in za prizadevanju za službo pri mladini — obogatelo do zrelosti. Le tako je lahko delala dolgih 35 let. Kot neizčrpen studenec je bila. Kako je znala modro svetovati, pametno voditi mlade neugnance, potrpeti z njimi, in zopet strogo prijeti in grajati. Odramili nič manj — zato, ker je v življenje gledala mirno in nesebično, je mogla tehtno in modro pokazati pot tudi drugim.

Zato so jo tudi vsi spoštovali in jo brez izjeme vsi ljubijo in cenijo. Stanovski tovariši prav tako kakor ljudstvo, ki mu je poklonila svoje življenjsko delo. Zato se ji danes Dobrova

zahvaljuje za njeno ljubezen do mladine, zahvaljuje za njeno nesebično delo in za njeno vestnost. Obenem pa želimo vzorni učiteljici za njen delopust, da ga še dolga leta uživa med nami. Vaše delo nam bo vzor, vaše življenje modro merilo — vse pa naj vam dobi Bog povrne.

Vds.

Bolgarske učiteljice v Ljubljani

Odbor solističnega pevskega društva učiteljic s pevovodjo.

Bolgarske učiteljice med koncertom.

Tudi Vi boste pomladili svojo kožo, če uporabljate izredno dobro in blago milo.

ELIDA BELI ŠPANSKI BEZEG
snežnobeke barve omamljivega vonja

ELIDA MILA

Krek o dijaški Mar. kongregaciji

Krek je prišel v Ljubljano kot stolni vikar in III. kaplan pri Sv. Nikolaju konec avgusta 1892, torej malo pred pričetkom šolskega leta 1892-93. Zanimivo je, da niso ne delavci, ne obrtniki in ne kmetje tisti stan, ki je prvi spoznal v Kreku svojega voditelja; ne: dijak! so bili prvi, ki so se po posredovanju l. 1933 umrlega prošta Andreja Kalana začeli zbirati okoli »moža z državnim umom in kraljevskim srcem«. Najprej sta prišla k njemu dva, pri drugem obisku jih je bilo že pet (med njimi tudi Oton Župančič), pri tretjem sestanku je bil prvič pri Kreku Ludovik Dostal, sedaj jezuit v Ljubljani, in nato več in več, da je število naraslo na kakih dvajset. Imenovali so jih »ligaše«. Ko ob tridesetletnici ljubljanske Marijine kongregacije zbiramo podatke o njenem postanku, je vredno omeniti, da so ti ligaši spisali tudi petico za dovolitev Marijinih kongregacij. Takole beremo v uvodu v II. zvezek Krekovih Izbranih spisov na str. 22:

»Ligaši so spisali tudi petico za dovolitev Marijanske kongregacije in so jo izročili dr. Kreku, da bi jo predložil škofu Missii. Na to vlogo se nanaša dragoceno pismo Krekovo, naslovljeno na bivšega ligaša Ludovika Dostala, ki je vstopil v jezuitski red in prosil poleti 1908 Kreka, naj bi mu pridigal na novi maši. Dostal je bival takrat v Krakovem (v Galiciji). Pismo se glasi takole:

Dragi!

Med svojimi papirji hranim relikvijo — tisto pismo, ki je na nji popisana potreba Marijinih kongregacij in podpisi. Imel sem že težke trenutke v svojem delu; pa sem izkopal tisti dokument in ga bral zopet in zopet in kar razgnala se mi je megla. Mladina čaka — mi je zazvenelo; in primarširali so študentje in vajenci in pomočniki in tvorniška mladež in pastirji in hlapeci pred oko.

Dragi moj Ludovik: dajte še Vi mladini — in quantum (= v kolikor, op. ur.) je od Vas odvisno — svoje poglavito delo. Vsi, kar je dobrih, morajo na tem torišču skupaj!

Dne 23. julija bo 20 let moje nove maše. Vam, samo Vam, za novomašni odpustek razkrijem tajno, kje je iskati tisto malo uspehov, kar pravijo, da jih ima tista pest časa, kar delujem — Moja prva intencija je bila: ad int. B. M. V. (= v namen blažene Device Marije, op. ur.). In vsaj meni je jasna kavzalna zveza med to intencijo in med novim svežim življenjem na naših tleh.

Ad quid (= čemu, op. ur.) več besed? Teh 15 let, kar nisva govorila oko v oko, sva si ostala — to vidim neoporečno — kar sva bila. In zdi se mi, da je kos mojega sreča na Wawelu z Vami.

Vaša želja? Ne morem je odreči. Samo en zadržek: obljubil sem bogoslovcu Fröhlichu v Sorico, ne vem pa več dneva. Pišem mu še danes in če ne kolidirata, pridem priskrbeno rad k Vam.

Bog Vas živi!

Vaš stari

Dr. Krek.

K temu pismu naj pripomnimo naslednje. Iz pisma ni razvidno, kdaj je bila vložena prošnja, da bi se dovolile Marijine kongregacije. Morebiti že v letu 1893? Gotovo živi še večina tistih, ki so jo podpisali. Naj se oglasi kdo od njih in naj stvar pojasni ob priliki tridesetletnice. V Krekovi skromni zapuščini se ta peticija ni našla. Krek je namreč s silno redkimi izjemami sproti uničeval neštetna pisma, ki jih je prejemal, in sicer takoj, ko je nanje odgovoril.

Krek je imel novo mašo dne 23. julija 1888, kakor je razvidno iz pisma samega, in sicer pri Materi božji na Brezjah. Novo mašo je daroval v vsej tišini in skrajni preprostosti: bila je tiha maša, niti govornika si ni bil naprosil za ta dan. Bogoslovec Fröhlich, ki se v pismu omenja, je vsaj po imenu znan obiskovalcem Smarne gore. Bil je tuberkulozen in se je nazadnje zdravil na Smarni gori, kjer je umrl v mladih letih in je gori tudi pokopan.

Srednješolski telovadni nastop

Ministrstvo prosvete je tudi za letošnje šolsko leto odredilo telovadni nastop srednje- in meščanskošolske mladine. Ministrstvo utemeljuje svoj odlok takole: »Da bi se pri učencih razvilo živahnejše zanimanje za telesne vaje in da bi čutili lepoto in skupnih manifestacijah discipline duha in telesa, kakor tudi da bi se srednješolska mladina spodbudila za plemenito tekmovalnost in da bi šole imele priliko pokazati javnosti uspehe tudi tega dela mladinske vzgoje, bodo koncem šolskega leta priredile vse srednje, učiteljske in meščanske šole javno telovadbo.« Spored tega nastopa mora obsegi čim raznovrstnejše vaje: brez orodja, z orodjem, na orodju, narodna kola s pesmijo in glasbo, lahko atletiko, gimnastične in tekmovalne igre, raznoterosti, skupine itd. Kot neka izjema bodo pa letos dijaki in dijakinje višjih razredov izvajali proste vaje, s katerimi bodo nastopili jugoslovanski srednješolci in srednješolke tudi ob priliki vseslovenskega šolskega zleta v Pragi.

V Ljubljani bo ta prireditev na Stadionu (Zadruška Stadion) je dala telovadišče brezplačno na razpolago) dne 7. maja ob 15. Spored obsega 8 nastopov, od teh so 3 dekleški, 5 pa je deških. Videti bo mnogo pestrih skupin. Gotovo najpestrejši in najživahnejši bo nastop vseh tretješolk (360), ki bodo izvajale tri srbska kola in dva češka plesa. Sodelovala bo vojaška godba dravske divizijske oblasti. Vstopnina bo za stojišča po 2 din, za sedeže po 5 din. Vstopnice bodo dobili dijaki, da jih razdajo svojim domačim. Dobile se bodo pa tudi pri vodstvu tega nastopa na I. drž. realni gimnaziji v Ljubljani (Vegova ul. 4). Vabljeni so vsi, ki se zanimajo za telesno vzgojo mladine v naših šolah.

— Pri zaprtju, mošnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef grenčice«.

Nesrečna smrt starega moža

Maribor, 26. aprila.

Z Mute nam poročajo o smrtni nesreči, ki je zadela najstarejšega občana na Muli, 88 letnega bivšega posestnika Josipa Fiedlerja. Fiedler je živel kot preužitkar na svojem bivšem posestvu. Snel si je pred spanjem zakuril v železni pečici v svoji sobi, da bi mu bilo topleje. Dasi so domači zastopni pričakovali, da starček vstane. Šli so pogledat v njegovo sobo, pa so ga našli nezavestnega. Poklicali so takoj zdravnika, ki je ugotovil, da se je Fiedler zastrupil z ogljenim plinom. Ko so ga našli, je še dejal znake življenja, vendar pa je bila zastrupitev tako huda, da je starček strupu podlegel.

Sneg

Ljubljana, 26. aprila.

Po topli pomladi, ki smo jo uživali že meseca marca skoraj do velike noči, nas vedno sproti presenečajo nepričakovane vremenske izpremembe. Z obžalovanjem smo videli, kako je slana v drugi polovici aprila kar zaporedno morila cvetje na sadnem drevju, uničevala brstje na vinskih trtah ter pokončevala okrasno cvetje po vrtovih in parkih. Tako katastrofalne vremenske izpremembe, kakor je nastala ta teden, pa ni nihče pričakoval. Slutili smo sicer, da bo deževalo, toda nismo računali na to, da bo še snežilo, saj smo tik pred mesecem majem. Vremenske napovedi so sicer obljubljale hladne noči, kar se je res uresničilo. Že v ponedeljek pa je pričelo snežiti na Gorenjskem in so bili izletniki, ki so v nedeljo odšli na Bled, v Bohinj in drugam, presenečeni, kako jih je pozdravila pomlad v Sloveniji. Med temi izletniki je bilo zlasti mnogo Srbov, ki so za svoje velikonočne praznike prišli sem, pa so se letos urezali. Sicer na jugu, zlasti v Bosni in Dalmaciji, sneži že več dni, toda ljubljanska kotlina in gorenjska ravan sta bili do ponedeljka obvarovani pred snegom.

V noči na danes pa je sneg prišel z Gorenjskega tudi v Ljubljano. Snežiti je pričelo okoli 5 zjutraj. Pričelo se padati gosti kosmiči. Tla so bila od prejšnjega dežja povsod razmočena in sneg je padal v luže, kjer se je sproti raztal. Le po strehah in najbolj suhih travnikih je do popoldne ostalo nekaj snega. Če bi ta sneg padel povsod na suha tla in se ni bi sproti tal, bi imeli danes precej debelo plast.

Sneg pomenja katastrofo in neprijetno presenečenje že zaradi tega, ker je prišel tako pozno. Stari ljudje dobro vedo o sličnih vremenskih nesrečah iz prejšnjih let, toda vsi pravijo, da je bilo najhujše takrat, ko je snežilo na belo nedeljo (t. 1899). Letos je dosedanja rekord posekan za dva dni, saj je snežilo v torek po beli nedelji. Upoštevati pa moramo, da je bila letos velika noč zelo pozno in s tem tudi bela nedelja. Danes je snežilo ves dan ter je sneg nehal šele okrog 1/4 popoldne. Nebo pa je še vedno zaobljeno ter ne obljublja nič dobrega.

— Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Zadnje novosti: Antweiler, Großstadt für Christus; 168 str., vez. 80 din. — Eusebius, Kirchen-geschichte; 501 str., vez. 94 din. — Frodl, Gesellschaftslehre; 450 str., vez. 340 din. — Guadagni, Der Herr. Betrachtungen über das Leben und die Person Jesu Christi. 702 str., vez. 154 din. — Hofinger, Geschichte des Katechismus in Österreich von Canisius bis zur Gegenwart. 303 strani, vez. 129 din. — Holzner, Paulus, Ein Heldenleben im Dienste Christi. 465 str. teksta in 16 tabel s slikami, vez. 89 din. — Kleineidam-Kuss, Die Kirche und die Welt. Beiträge zur christlichen Besinnung in der Gegenwart. 275 strani, vez. 116 din. — Meyer-Neyer, Lebendige Seelsorge; 368 str., vez. 77 din. — Schulte, Heilige Arbeit. Gedanken über das Wirken des Mannes im Weltreich und im Gottesreich. 139 str., vez. 24 din. — Simon, Besinnliche Reise. 195 strani, vez. 68 din. — Wels, Theologische Streifzüge durch die Altfranzösische Literatur. Für Philologen und Theologen. 118 str., vez. 60 din.

— Nova skladba. Zorko Prelovac: Pomlad. Mešani zbor z baritonskim solom na besedilo Mare Tavčarjeve. Poklonjen skladatelju dr. Antonu Schwabu ob njegovi 70-letnici. — Zbor bo prvo izvajalo Celjsko pevsko društvo v Celju.

— Slovenci imamo mnogo napitnic, narodnih in tudi neznanih avtorjev. Toda malo je zapisanih. Nekaj jih je rešil poznavatelj narodni pevec Franc Rus, ki je mnogo prepeval na svatovščinah in v veselih pevskih družbah ter jih je pripristo harmoniziral in v samozaložbi izdal. 1. zvezek: Bratje bodimo veseli! 2. Živi, živi do neba. Godovnica. 3. Mi pa ostanemo. Pesmi so izšle v treh zvezkih v žepni obliki. Vsak stane 2 din in se dobi v knjigarnah.

— Dva neznana goljufa po podeželskih župniščih. S Police smo prejeli: Ker je v petkovem »Slovenec« o teh goljufih nekaj netačnosti, zato nekaj pojasnila. Dne 11. aprila popoldne ob štirih se je pripeljal avto iz Višnje gore in se ustavil pred tukaznjo gostilno. Kmalu pride k meni eden, ne dva, čedno oblečen človek, se mi predstavi in da vizitko z napisom: Bratislava Klasek, zastupce mfy. Trenčin, pokaže vzorce nogavic, brisač in namiznih prtov, rekoč, da so pripeljali na Grosuplje veliko blaga, ki ga z avtom razprodajajo po okoli. Bil je že v Višnji gori, Stični, St. Vidu in drugod in povsod je dosti prodal. Ker je bilo

KINO MATICA

Telefon 21-24

Samo 3 dni gostuje v Ljubljani

Magda Schneider

v velikem glasbenem filmu iz dunajskega oršerja

Prater

Prireditve in zabave

Drevi ob 8 v frančiškanski dvorani slavnostna akademija DMK pri Sv. Jožefu ob njeni 50-letnici.

Basist Franc Schiffrer-Navigin je bil od septembra do meseca aprila na koncertni turneji po Severni Ameriki. Pred letom dni je z najlepšim uspehom koncertiral tudi v naši filharmonični dvorani. Po povratku iz Amerike bo priredil zopet svojo samostojni koncert v veliki filharmonični dvorani v ponedeljek 2. maja ob 20. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu. Klavirsko spremljevanje je prevzel kapelnik gosp. Niko Stritof.

Predavanja

O češkoslovaški zgodovini (»Pekarov pogled na češko zgodovino kot oblikovalec današnje češke kulture«) bo predaval g. dr. Tine Debeljak v Ljubljanskem klubu v petek 29. t. m. ob 19.30.

Sestanki

Barjansko okrožje ZFO ima drevi ob 8 redno sejo v Trnovskem prosvetnem domu. Udeležba za vse odbornike obvezna.

Občni zbor zadruge Dijaški počitniški dom bo v sredo 4. maja v zadrudnih prostorih Pred škofijo šte. 12.

Poizvedovanja

Zatekel se je mlad psiček »dakelc«. oDbi se v vinotoču na trgu pod stopnicami.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg. 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20 in mr. Murmayer, Sv. Petra c. 78.

Zobozdravnik

Dr. Josip Tavčar

od 1. do 17. maja ne ordinira

I Mladinska akademija. V četrtek 5. maja ob pol 8 zvečer bo v frančiškanski dvorani dobrodelna mladinska akademija, ki jo priredi mestna občina s sodelovanjem ljubljanskih ljudskih šol in otroških vrtecev. Poleg večjih učencev bomo videli tudi naše najmanjše umetnike. Presenečenje nam pripravljajo otroški vrtec iz Trnovega s pravljico o velikanih »Kaj bi se bali« izpod peresa Stane Pečenkove, in z deklamacijo »Mala mamica«. Bežigradski otroški vrtec pa pripravljajo prizorček »Punčkin doktor«. Ste že kdaj videli te naše najmanjše na odru? Lani so morali prizor »Smo kuharice mlade« ponoviti, pa bi ga na zahtevo občinstva morali ponoviti najmanj še dvakrat, da ni čas prehitro bežati. Ti naši mali umetniki imajo tedaj že sloves in svojo tradicijo, zato zaslužijo nabito polno dvorano. Vstopnice se dobe v pisarni »Pax et bonum« v frančiškanski pasaji.

I Zlata ura in srebrna doza za cigarete — na grad pri prihodnem filmu kina Unica. Danes je zadnja prilika, da pošljete pravilno rešitev uganke, ki jo je razpisal kino Union za obiskovalce prihodnjega filma. Izrežite inšerat, ki smo ga objavili v naši nedeljski številki, nalepite ga na kos belega papirja, napišite nanj imena vsaj dveh filmskih igralcev, ki jih predstavljata slika v inšeratu, in pošljite rešitev v zaprti kuverti kinu Unionu s popolnim vašim naslovom. Rešitve morajo brezpogojno dospeti v roke uprave kina Unica danes do 21. — Jutri bomo objavili v inšeratu imena vseh igralcev in bodo vsi tisti, ki so poslali kinu Unionu pravilno rešitev uganke, dobili pri blagajni pri nakupu vstopnice tudi posebne kupone, ki bodo po vrsti oštevilčeni z zaporednimi številkami. Te številke bodo zbrane in dve zaporedno izžrebani številki bosta prejeli nagrado: prva zlato uro, druga pa srebrno dozo za cigarete. Izžrebani številki bosta objavljena drugi teden v časopisju.

I Ivanka Končanova umrla. Na kirurškem oddelku splošne bolnišnice je včeraj okoli 10 popoldne podlegla hudim poškodbam delavka tobačne tovarne, 45 letna Ivanka Končanova, ki jo je njen mož France ponoči okoli 3 v ponedeljek potelkel s sekiro. Bolnišnica je o njeni smrti obvestila državno tožilstvo, ki je za včeraj popoldne oddrlo sodno obdukcijo. Proti možu Francetu Končanu, ki je bil v ponedeljek zvečer prepeljan v sodne zapore okrožnega sodišča v Ljubljani, je uvedeno kazensko postopanje zaradi zločina umora.

I Ljubljanska sadjarska in vrtnarska družnica priredi drugo strokovno vodstvo po ljubljanskih vrtovih danes, in sicer po vrtovih na Prulah. Sestanek ob 4 popoldne pred šolo na Prulah. Vodi g. viš. sadj. nadzornik Josip Strekelj. Člani in gostje vabljeni.

KINO UNION Tel. 22-21

Danes nepreklicno zadnjikrat!

Ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Hans Moser v politični satiri

Moj sin, gospod minister

I Revija priček kluba damskih frizerjev in frizerk. Tudi v Ljubljani imamo klub damskih frizerjev in frizerk. Ta klub ima nalogo članstvo strokovno izpopolnjevati in skrbeti, da se današnja naglo menjajoča se moda priček pri naših damah uveljavi. Zato ima tedenske večere, na katerih praktično izvajajo pričekne zadnje mode na živih modelih z večidel umetno negovano barvo las. Da se pa naše cenjene dame kakor tudi naši tovariši prepričajo o klubovem delovanju, se je klub odločil položiti svoj delovni obratun dne 8. maja 1938 v dvorani pri Mikliču. Friziralno se bo na licu mesta na živih modelih, spored bo sestavljen iz dveh točk. V prvi točki se bo izvajala vodna ondulacija, ki je danes zavzela prvo mesto v naši stroki. V drugi točki pa bo bogata revija bujnih fantazij priček in lasulj. Pri tej točki sodelujejo iz prijaznosti bratski klub Zagreb, čigar člani so se uveljavili na zadnjih svetovnih tekmah v Parizu. Zato vabimo cenjeno občinstvo, posebno pa naše tovariše in tovarišice, da prisostvujejo tej reviji frizur ter s tem podprejo naš napredek.

I Veliko tihotapstvo z urami. Združenje urarjev, zlatarjev itd. v Ljubljani izjavlja, da dotični ljubljanski trgovci z urami, zlatino in srebrnino, ki je bil zasajen pri tihotapstvu z urami in drugimi predmeti iz Italije, ni zlatar in ne urar, kakor tudi ne član tega združenja.

Nesreča pri Bavarskem dvoru. Včeraj dopoldne se je pripetila na ovinku Masarykove in Tyrševe ceste huda nesreča. S kolesa je padel in se močno poškodoval na glavi 57-letni poštni nastavljenec Franc Glavnik iz Rožne doline. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico.

I Potrjena sodba. Pred malim senatom okrožnega sodišča sta bila 19. oktobra lani obsojena Josip Matjašič, uradnik mestnega cestnega nadzorstva, in mestni uslužbenec Anton Cimperman zaradi zločinstva zoper službeno dolžnost po § 397 k. z. in zaradi zločinstva uradne poverbe po § 319 k. z., in sicer prvi na 1 mesec zapora, pogojno za 2 leti, drugi na 4 mesece strogega zapora, nepogojno in v izgubo častnih pravic za 1 leto. Stal sedmorice v Zagrebu je sodbo prvega sodišča nekoliko spremenil. Matjašiču je kazeno določil na 1 mesec in 15 dni zapora, pogojno za 2 leti, Cimpermanu pa je zvišal kazeno na 5 mesecev strogega zapora, toda pogojno za 2 leti.

I Za dobavo litoželeznih izdelkov za cestne kanale v skupnem znesku do 100.000 din je mestno poglavarstvo v Ljubljani razpisalo javno licitacijo. Interesente se opozarjajo na razglas v »Službenem listu« kos 34 od 27. t. m.

I Lepe in dobre moške obleke lastnega izdelka priporoča po zelo zmernih cenah A. Kunec, Ljubljana, Gosposka ul. 7.

Maribor

m Zanimivi poskusi z novo razsvetljavo. Mestno električno podjetje je napravilo v ponedeljek zvečer v Slovenski ulici zanimiv poskus z novo razsvetljavo. V sklenjeni vrsti so namestili v tej ulici namesto dosedanjih žarnic štiri ulične svetilke na živosrebrno paro. Zvečer je ulica zažarela v čudno bleščeči svetlobi, v kateri so bili obrazi ljudi nekam pošasno zelenomodre barve. Sicer pa je razsvetljava izvrstna in dosti bolj izdatna, kakor z običajnimi žarnicami. Tudi obrat je cenejši, ker porabijo svetilke na živosrebrno paro dosti manj toka, zato pa je svetilka precej dražja. Žarnice, s katerimi bodo še nekaj dni delali poskuse, je dala na razpolago mestnemu električnemu podjetju tovarna.

m Umetniški klub v Mariboru priredi v Aljaževi sobi hotela Orel predavanje ravnatelja Glasbene Matice g. Kozine o glasbenem potovanju iz Salzburga v Pariz. Predavanje bo jutri v četrtek ob 20.

m Smrt kosi. V Zrkoveh pri Mariboru je umrl g. Andrej Marčič. Bil je dolgoleten cerkveni ključar pri Dev. Mariji na Brezju. Blagega moža so včeraj pokopali na pokopališče v Brezju. Bodi mu ohranjen blag spomin. — V Vrbanovi ulici 2 je umrla stara 29 let delavka Terezija Lešnik. — V bolnišnici pa je podlegla 73 letna zasebnica Marija Kopun. — Naj počivajo v miru!

m Opozorjamo vse, ki jim je pri srcu zboljšanje zdravstvenih pogojev naroda, da obiščejo drevi ob 20 v Ljudski univerzi nadsejstvo privedanje g. Vojka Jagodiča, strokovnega učitelja za mladoletne zločince iz Ljubljane.

m Vinarska podružnica v Mariboru bo imela svoj redni letni občni zbor v nedeljo 1. maja ob 10 v vinarski in sadjarski šoli.

m Nesreča železničarja. Na glavnem kolodvoru v Mariboru se je ponesrečil 27 letni železniški ključavničar Franc Cerovšek iz Slivnice. Tram ga je stisnil k vagonu e tako silo, da je oblašal z zlomljeno desno nogo.

m Svojega vnuka ugrabil in odpeljal. V Račah se je pripetil zanimiv dogodek, ki je pri nas redek. Gre za ugrabitev otroka, ki pa ni bila izvršena iz gangsterskih namenov. Dne 22. t. m. se je pojavil v Račah pred hišo banovinskega cestarja Matevža Kosarja voz, na katerem je sedel posestnik Franc Gril iz Braunsvalja. Pred hišo se je med otroki igral 2 in pol letni Anton Gril, sin Koserjeve sestre Marije, ki je vdova po pokojnem sinu posestnika Franca Grila. Posestnik Gril je stopil z voza, pograbil svojega malega vnuka Tončka, ga dvignil na voz ter pognal konja. Odpeljal je otroka na svoj dom v Braunsvalj. Ko so prišli orožniki, je ded priznal dejanje ter je dejal, da je svojega vnuka ugrabil zaradi tega, ker nima nobenih otrok ter bi rad vnuka sam vzgajal, da mu pozneje prepusti svoje premoženje.

m Drzna tatvina 8000 din. Na Orlic pri Vuhredu se je pripetila drzna tatvina večjega zneska denarja. K posestniku Francu Ladineku sta prišla dva nepoznana tuja, ki sta govorila samo nemški. V hiši se je nahajala Ladinekova žena in 13 letni sin. Moška sta prosila za jabolčnik, ker sta žejna, medtem pa, ko je šla gospodinja po pičeto, sta naglo prebrskala posteljo ter našla pod zglavnikom denarnico, v kateri je bilo 8000 din gotovine. Z denarnico sta hitro pobegnila ter sta se izgubila v gozdu. Kljub orožniški preiskavi ni bilo mogoče dobiti za tatovi nobenih sledov. Ladineku sta rokomavha odnesla ves njegov izkupiček za par pitanih volov, ki jih je nedavno prodal, ter prihranke iz prejšnjih let.

m Star berač pod avtomobilom. V bližini Sv. Janža na Dravskem polju se je pripetila v ponedeljek huda nesreča. Neki avtomobilist iz Ljubljane je podrl s svojim avtomobilom na tla 72 letnega občinskega reveža Antona Ertla. Avtomobilist je ponesrečenega starčka naložil na svoj avto ter ga odpeljal v mariborsko bolnišnico. Zdravniki so ugotovili, da ima siromak zlomljena tri rebra ter nevarne poškodbe na glavi.

m »Dan neznanega dolgotrageda« bo športna senzacija, ki se bo vršila 8. maja v Mariboru, poleg tega pa še v Celju, Murski Soboti, Trbovljah, na Jesenicah. Tek bo na 10 km, pri katerem etarjato samo taki, ki dosedaj še niso tekmovali. Prireditelj ima namen odkriti nove talente za dolge proge ter bo, če bo dobro organizirana in propagirana, gotovo uspela.

Gledališče

Sreda, 27. aprila: Zaprt.

Četrtek, 28. aprila, ob 20: »Slehnike«. Red D.

Novo mesto

Nov župni gasilski starešina. Po blagopokojnem starešini gasilske župe Novo mesto mr. Josipu Bergmannu je upravni odbor gasilske župe na svoji izredni seji dne 24. aprila letos izvolil za župnega starešino g. Martina Marinča, šolskega upravitelja in tajnika Prostovoljne gasilske čete v Brusnicah. Agilnemu gasilskemu delavcu iskreno čestitamo!

Kino Sloga Telefon 27-30

predvaja na splošno željo ponovno veličastno film. delo pretresljive vsebine in romantične ljubezni

PARADA SMRTI

O tem filmu pravi svetovna kr tika, da je to najboljši in največji film, katerega se ne gleda, temveč doživlja! — Borel svetovne vojne bodo ob pogledu na ta film ponovno ohudili in poživil v sebi spomin na prestano gorje in trpljenje ter strašne vojne grozote, ki so jih še nedavno doživljali na frontah ob Soči, na Plavi, v Tirolah ali koderkoli. — To filmsko delo, ki postaja v vsakim dnem bolj aktualno, mora videti vsakdo! — Ta film je najboljša sola za vojaštvo kakor tudi za vse mlade ljudi.

Znižane cene za ta film! Rezervacije si vstopnice!

Koledar

Sreda, 27. aprila: Cita, devica; Peter Kanizij, spoznavalec; Hozana.

Četrtek, 28. aprila: Pavel od Križa, spoznavalec; Lukežlj.

*

— Sprememba sporeda birmovanja v lavalinski škofiji. Zavoljo škofovskih konferenc v Zagrebu se že napovedani red birmovanja spremeni v toliko, da bo birmovanje v dekaniji Jarenina: v soboto, dne 30. aprila pri Sv. Jakobu v Slov. gor., v nedeljo, 1. maja v Jarenini, v četrtek, 19. maja v St. Ilju v Slov. gor., v torek, 31. maja pri Spodnji Sv. Kungoti, v sredo, 1. junija pri Sv. Juriju ob Pesnici, v četrtek, 2. junija v Svečini; v dekaniji Videm: v nedeljo, 8. maja v Brežicah, v nedeljo, 8. maja v Brežicah, v ponedeljek, 9. maja na Vidmu. Drugo ostane, kakor je bilo v prvotnem sporedu določeno.

— Zadruga šola v Ljubljani bo obhajala letos v novembru tridesetletnico svojega delovanja. Ravnateljstvo šole namerava izdati pri tej priliki spomenico, v kateri bodo navedeni vsi absolventi šole s pristavkom, pri katerih zadrugah so se posamezniki udeleževali. Zaradi tega se naprošajo vsi absolventi družne šole v Ljubljani, da sporoče ravnateljstvu: 1. ime in priimek, 2. rojstni kraj, 3. sedanjí položaj in bivališče, 4. leto dovršitve šole, 5. naslove zadrug, pri katerih so sodelovali ali sodelujejo. — Komur so znani označeni podatki o kakšnem drugem učencu Zadruga šole v Ljubljani, naj jih pošlje skupno s svojimi. Kdor ne bo poslal navedenih podatkov, bo označen, da ni nikjer sodeloval.

— Podružnica »Slovske družbe« za kamniški okraj ima svoje redno zborovanje v nedeljo, dne 1. maja v Mekinjah v šoli ob 1 popoldne (po dohodu opoldanskega vlaka). Predava g. katehet dr. Fajdiga o reformi katoliškega življenja pri nas. — Z ozirom na veliko važnost predavanja vabimo vse žlane, kakor tudi druge katol. izobražence k polnoštevilni udeležbi. Po predavanju bo prilika za šmarnično pobožnost v ondotti cerkvi.

Dobro pralno sredstvo

res dobro — s katerim boste zadovoljni, je

PERION

slovenski izdelek!

— Nesreča pri delu v gozdu. 20. t. m. se je smrtno ponesrečil pri delu v gozdu Broman Matija, posestnik na Stražišču pri Prevaljah. S hlapcem sta odžagala smreko, ki jo je podrl vihar, ogromen štor se je nato prevrnil in oha pritisnil k tlom. Hlapec se je rešil še nepoškodovan in prikladal sosedu, da so pomagali odkopati gospodarja, ki pa je med reševalnim delom izdihnil, ker mu je panj zlomil vrat in hrbtenico. Pogreb ponesrečenca je bil na Prevaljah ob veliki udeležbi prebivalstva iz vse okolice. Vsi znanci sočustvujejo z nesrečno družino, ki je v tanci pol leta izgubila dva gospodarja.

— Star posestnik ubil svojega nečaka. Posestnik-vdovec Jože Kokalj v Zavodi pri Kranju, rojen 22. novembra 1873, visok skoraj 2 metra, je 9. februarja letos z nožem sunil svojega nečaka, čevljarskega mojstra Joachima Kokalja tako nesrečno v arce, da je ta čez nekaj minut izkvrvel in umrl. Jože Kokalj je bil sedaj obtožen zločinstva uboja po § 178 k. z. V prepriju eta se ruvala. Nečak je proti njemu držal puško. Obtoženec je kralko navajal, da se je samo branil in da je dejanje storil nekako podzavestno. Bil je zmeden. Obtoženec je napravil notarsko darilno pogodbo, s katero je podaril svoje posestvo, ker je brez otrok, nečaku, in bi ta postal lastnik po njegovi smrti. Zaradi prekoračenja silobrana je bil Jože Kokalj obsojen na 6 mesecev strogega zapora, plačati ima vse kazenske stroške in povprečno 500 din.

blago videti dobro, a zelo poceni, sem ga naročil za 68 din, a ne plačal. Rekel je, da pripelje blago meni in drugim naročnikom s Police čez dva dni. Pred odhodom še pove, da ima fino angleško blago in mi ga ponudi. Odločno mu rečem, naj ne hodi ponj v avto, ker ga prav nič ne potrebujem in ga zato ne bom kupil. V svoji vsiljivosti pa le prinese pokazat dva kosa po 6 m, črnega in temnosivega. Cena zelo visoka. Pravi, da je tverda razstavila tudi v Parizu. O kakem posojilu 5000 din in zastavi vsega blaga na kolodvoru ni bilo govora. Pač pa je rekel, da nima dovolj izmenjanih čeških kron in me je prosil za dva dni 2000 din, ko pripelje naročeno blago. V zastavo pa da pusti tukaj 12 m sukna. Hotel je imeti še več, a jaz mu nisem maral dati. Po daljšem prerekanju in molodovanju sem mu nazadnje le dal 2000 din, ker sem videl, da je blago toliko vredno — pa tudi drugi pravijo, da je vredno 2000 din, ne pa niti 1000 din, kot stoji v »Slovenec« — četudi zelo nerad, ker se mi je vse zelo nekam sumljivo in zvijačno. Seveda ga ni bilo več nazaj. Hodi pa najraje po župniščih. — J. Bambič, župnik.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »Franz-Josefova voda« se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— Bolniki so povsod. Zato je neobhodno potrebno, da pazimo na urejeno prebavo. Zdravniki priporočajo Darmol odraslim in otrokom. Tudi pri večkratni uporabi ne nastopa navada. Uporabljajte pri zaprtju dobro odvajalno sredstvo Darmol. Dobi se v vseh lekarnah. Reg. 26801-37.

ZFO

Pred veliko nočjo smo razposlali vsem odsekom in krožkom plakate in tekmovalne prijavnice za mednarodni mladinski tabor v Ljubljani. Od nekaterih odsekov in krožkov smo dobili obveščilo, da naših pošiljk niso prejeli, kljub temu, da smo jih vsem poslali. Zato prosimo vse odseke in krožke, da nam z obratno pošto sporočite, če niste prejeli naših pošiljk, ki so vsebovale: plakate, »Dopise« (»Okrožnice«) in prijavnice, ker vam bomo v primeru, da jih niste prejeli, ponovno poslali ter da ugotovimo, kje so te pošiljke oblezale. Zaradi tabora je stvar zelo važna, ker gre za prijave za razne nastope na mednarodnem mladinskem taboru. Bog živil — Zveza fantovskih odsekov.

Ljubljana

Dne 27. aprila 1938.

Gledališče

Drama: Sreda, 27. aprila: »Pokojnik«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Četrtek, 28. aprila: »Izpit za življenje«. Red Četrtek. — Petek, 29. aprila: Zaprt. — Sobota, 30. aprila: »Bela bolezen«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Nedelja, 1. maja, ob 15: »Rdeče rože«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20: »Izpit za življenje«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Opera: Sreda, 27. aprila: »Rigoletto«. Red Sreda. — Četrtek, 28. aprila: »Jakobinec«. Red A. — Petek, 29. apr. ob 15: »Prodana nevesta«. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 16 din navzdol. — Sobota, 30. aprila: »Tosca«. Izven. Gostovanje tenorista g. Jos. Rijavca. — Nedelja, 1. maja: »Madame Sans Genc«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Konec šilinga

Kot znano, je bila že 17. marca 1938 uvedena nemška marka kot zakonito plačilno sredstvo v Avstriji poleg avstrijskega šilinga ter so določili stalno razmerje med marko in šilingom po ključu: 1 marka je 1.50 šilinga. Sedaj je izšla izvršilna odredba o valuti v Avstriji in je uveden nemški valutni in bančni zakon tudi v Avstriji. Na osnovi tega zakona bodo bankovci Reichsbanke edino zakonito plačilno sredstvo v Avstriji v neomejeni višini. S 25. aprilom je ukinjen avstrijski šiling in se bo od tega dne dalje potežoval iz prometa. Javne blagajne pa so še do 15. maja obvezane sprejemati šilinge kot plačilno sredstvo. Za nadaljnje mesece pa je možno še zamenjati avstrijske bankovce pri podružnicah Reichsbanke, nekdanje avstrijske narodne banke.

Drobiž za 1 in 2 groša

Seveda s tem še šiling ni popolnoma ponehal biti plačilno sredstvo. Kajti iz prometa bodo poteženi predvsem bankovci, ki imajo neomejeno plačilno vrednost. Omejena plačilna sposobnost je še nadalje priznana za kratko prehodno dobo kovancem, ki glase na šilinge in groše. Tudi te kovance bodo v kratkem zamenjali. Za dalj časa pa bodo še pustili v prometu avstrijske kovance za 1 in 2 groša, ker je teh zelo veliko komadov v pro-

metu in bo trajalo nekaj časa, da bo ekovanega dovolj primernega drobiža. Ti mali komadi bodo imeli vrednost 1 oz. 2 penigov in bodo torej v bodoče markovega valuta. Odtegnitev prometu bo postopna.

Likvidacija avstrijske Narodne banke

S potežitvijo teh bankovcev iz prometa preneha tudi privilegij avstrijske Narodne banke izdajati bankovce in bo avstrijska Narodna banka likvidirana. Zato bo potrebno oškodovati delničarje. Avstrijska Narodna banka je imela glavnice 54.960.000 šilingov ali 30 milj. zlatih kron. Imenska vrednost delnice je znašala 100 zlatih kron, borzni tečaj pa je bil na koncu leta 1937 163 šilingov. Dividenda za zadnja leta je znašala 4,5% ali 8,24 šilinga na delnico. Sedaj dobe delničarji avstrijske Narodne banke za svoje delnice blagajniške nakaznice nemške države, ki se obrestujejo po 4,5% in se amortizirajo v 20 letih.

Izenačenje plač avstrijskega in nemškega javnega uradništva. Po objavi z dne 25. aprila so bile dne 1. aprila 1938 izenačene plače avstrijskega in nemškega javnega uradništva.

Ježlene karoserije — domač izdelek

V pravilnem spoznanju (ki je, mimogrede povedano, v naprednih tujih državah že zdavnaj prodrl), da imajo v interesu varnosti in ekonomičnosti vožnje bodočnosti samo avtobusi z ježlenimi karoserijami, je vzel tudi naša znana domača tovarna »Avtomontaža d. d.« gradnjo ježlenih karoserij v svoj delovni program.

Vozovi »Avtomontaže« obratujejo danes na rednih avtobusnih progah širom naše države, in če vprašate polnike, vozače ali lastnike, kako so z vozovi zadovoljni, sliši prav laskave pohvalne izjave. — Izdelki »Avtomontaže« so pač po kvaliteti materiala in po solidnosti izdelave na tistem višku, preko katerega tudi inozemski fabrikanti ne sežejo, čeprav so v nabavi dosti dražji.

Ko si je »Avtomontaža« zastavila program: graditi ježlene karoserije, je naprvo skrbno preštudirala podobna podjetja v inozemstvu, zlasti v Švici, ki je danes vodilna v tej stroki. Za osnutek in izdelavo svojih prvih modelov si je — ne meneč se za velike stroške — zagotovila inozemske strokovnjake, da so s svojim znanjem in izkušnjami najprvo izvežbali domače delovne moči. Podjetje se je na ta način izognilo dragih začetniških pogreškov in tako so si že prve konstrukcije pridobile veselo priznanje in postavile soliden temelj današnjemu slovesu.

Ako si ogledamo eno izmed standardnih konstrukcij ježlenih karoserij, kakršne gradi »Avtomontaža«, so vredne omembe zlasti naslednje podrobnosti: ogrodje karoserije je sestavljeno iz normaliziranih pravokotnih Mannesmannovih ježlenih profilov. Ti se najprvo ukrivijo v zaželeno obliko, potlej pa električno zvarijo. Varjenje ima naprvo vezanjo z vijaki in zakovicami to prednost, da se spoji ne morejo zrahljati, razen tega pa je zvarjena konstrukcija pri isti trdnosti dosti lažja. Ogrodje karoserije se nato prekrije z ježleno ploščo, ki se prav tako privarja na nosilce in potem še električno zvari po šivih, tako da je vnanost docela gladka.

V ta izredno gladki in trdni okrov se potem zunaj in znotraj montira še nešteto velikih in drobnih delov opreme: okvirji za okna, ježleno ogrodje za sedeže, nosilci za prtljago, obešalniki, držala itd. Kjer le gre, se uporabljajo jeklo in lahke kovine. Les je iz moderne karoserije popolnoma izrinjen. Desetine marljivih obrtniških rok so potrebne, preden se izpremi notranjščina v tisto elegantno in praktično udobnost, po kateri se izdelki »Avtomontaže« tako prijetno razlikujejo od drugih voz.

Ce si zdaj moderno ježleno karoserijo »Avtomontaže« ogledamo še z vidika ekonomičnosti, se nam nudi naslednja slika: Voz z ježleno karoserijo s 37 sedeži je za cca 1000 kg lažji kakor enako velik voz z leseno karoserijo. Za toliko manj je seveda obremenjena tudi šasija, ki se ji s tem življenjska doba zelo poveča. »Avtomontaža« uporablja za svoje avtobuse izvršne Magirusove šasije s 6 cilindričnim Dieslovim motorjem 70 ks učinku. Pri enako velikem vozu z leseno karoserijo bi potrebovali neprimerno močnejši motor in bi bila seveda znatno večja tudi potrošnja goriva in obraba gume. Po izkušnjah doma in v inozemstvu zdrži ježlena karoserija v normalnem obratu do 10 let, ali v drugem merilu izraženo: 400.000 do 500.000 prevoženih kilometrov. Pri vsem tem je ježlena karoserija povprečno še za nekako 50.000 din cenejša od lesene. Ako upo-

števamo te številke, ki se jim lesene konstrukcije še od daleč ne morejo približati, se pač ne bomo čudili, da se danes gradi v inozemstvu do 99% vseh karoserij samo še v jeklu.

Jeklena karoserija vse bolj prodira tudi pri nas. Nad 50 avtobusov — izdelek »Avtomontaže« — obratuje danes na mnogih izredno težkih progah v naši državi. Izkušnje, ki jih imajo podjetniki doslej z njimi v pogledu točnosti, varnosti in rentabilnosti obratovanja, so pokazale tako očitno boljše rezultate napram lesenim konstrukcijam, da postaja povpraševanje po jeklenih karoserijah čedalje večje.

Da bi lahko ustregla vsem naročilom, je bila »Avtomontaža« prisiljena znatno razširiti svoj obrat. Te dni se prične pri tovarni graditi nova velika montažna dvorana, ki bo omogočila serijsko izdelavo velikega števila karoserij naenkrat. Enotnost in kakovost izdelkov bo s tem nedvomno še bolj narasla in vodstvo tovarne upa, da bo lahko postalo celo konkurenčno napram inozemstvu ter bo morda lahko karoserije celo izvažalo. V interesu našega narodnega gospodarstva bi bilo to vsekakor pozdraviti.

Zveza trgovskih združenj je imela v torek sejo svojega predsedstva pod predsedništvom g. Staneja Vidmarja. Uvodno je na seji podal obsežno poročilo o pripravah za vsedravnji trgovski kongres v Ljubljani predsednik, nato so razpravljali o drugih točkah dnevnega reda. Sklenjeno je bilo, da bo zvezna glavna skupščina dne 9. in 10. julija letos v Logatcu, kot je bilo sklenjeno lani v Slovenjgradcu. Glede novele obrtnega zakona in zahtev trgovstva bo Zveza predložila svoje detaljne predloge ob enem z zbornoizmi vsem združenjem v nadaljnjo izjavo. Predlog osrednjega zveze trgovskih združenj je omeniti, da bi trgovski kongres samo otvoril predsednik osrednjega predstavništva, dočim bo samemu kongresu predsedoval predsednik ljubljanske zveze g. Stane Vidmar.

Zvišanje glavnice. Jugoslovanske tekstilne tvornice Bratje Holcner v Zagrebu zvišujejo glavnico od 1.0 na 1.5 milij. din z izdajo 5000 delnic po 100 din imenske vrednosti.

Borza

Dne 26. aprila.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen: v Ljubljani na 238 denar, v Zagrebu in Belgradu 237,20—238,80.

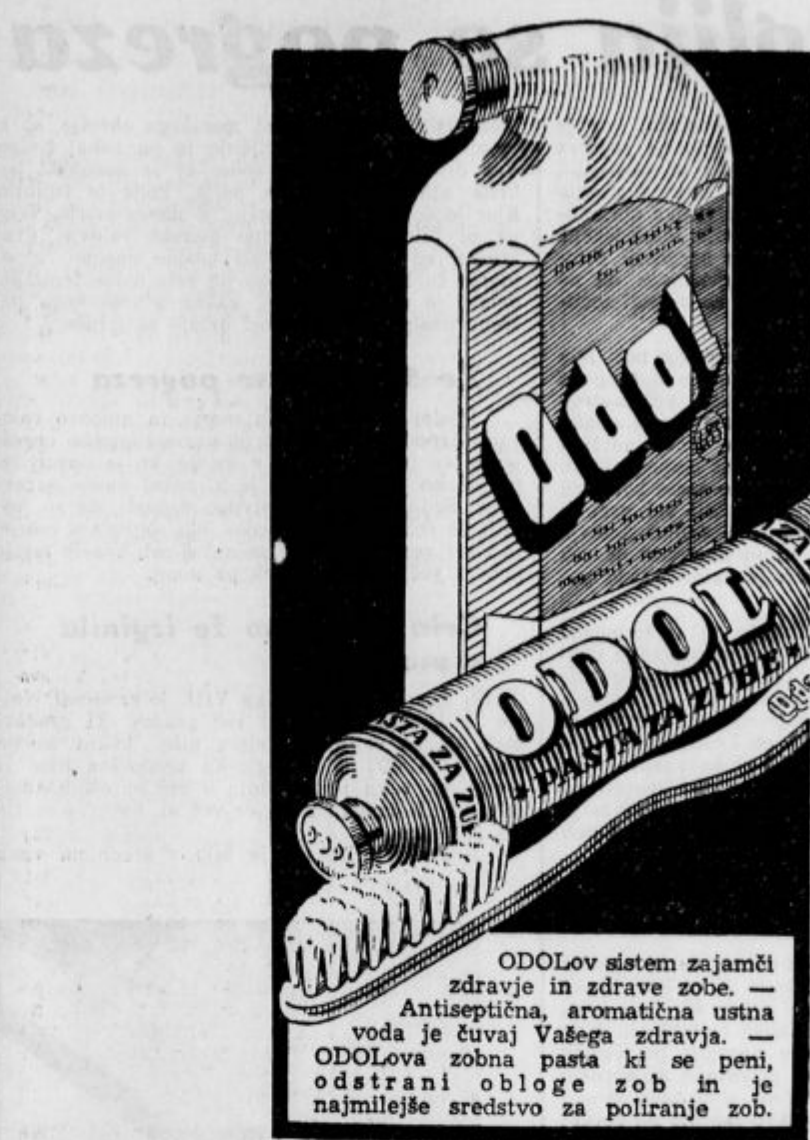
Avstrijski šiling je v zasebnem kliringu v Ljubljani nadalje popustil na 8,61—8,71, v Zagrebu in Belgradu na 8,55—8,65.

Grški boni so beležili v Zagrebu 27,25 do 28,60, v Belgradu 28,40—29,10.

Nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 14,40—14,60.

glasbene umetnosti. In tako končno iz vseh raznovrstnih podatkov preide v sklepanje o »človeku in značaju«. Adamič opisuje kot živahnega, nemirnega, vsestransko nadarjenega, praktičnega, a vedno snujočega in vedno notranje napetega človeka; kot veseljaka, pa tudi kot melanholika, a pri vsem v delu vendar nejasnega, površnega in hlastno snujočega tvorca, ki ga je gnala k delu tudi čisti želja in gmojna dobrobit poleg čistega hrepenenja po doživljanju in izživljanju v svetu glasbene lepote, kateri je bil vdan z vsem srem. — Mikavno bi bilo, ko bi pisec tu posegel še globlje in poiskal neposredne odnose in vezi med podobo te duševnosti in njenim odrazom v posameznih umetninah, v čemer bi se pokazale izrazite poteze skladateljevega osebnega stila, — kar je pa vsekakor nakazal, ko se je spustil v poslednji del, v skladateljevo »delo«. Tu je po uvodu, ki je splošna slika Adamiča-skladatelja, podan podrobnejši oris posameznih skladb, ki so se zdale pisecu najpomembnejše med ogromno skladateljsko zapuščino (čez 1000 skladb). Vokalnim skladbam slede v tem stilno kritičnem razsojanju, ki se je prav oprilelo svobodoljubja, instrumentalna dela, katerim prisloja pisec sorazmerno visoko vrednost in je mnenja, da orkestralna glasba »po važnosti ne zaostaja za zborovsko«, da pa jo »po jakosti dosega in mestoma celo presega«. S tem je položil močan poudarek na instrumentalno stran Adamičevega ustvarjanja. A zdi se, da ostaja v celoti ta stran vendarle bolj medla in da daje Adamiču-skladatelju pravi bistveni obraz njegovo zborско delo. — V vsem tem razsojanju se spušča pisec deloma celo v kritične podrobnosti, pri čemer si pomaga tudi z notnimi primeri, ki nazorno razjasnjujejo pisano besedo. Ugoden donesek k celotni sliki Adamičeve osebnosti so tudi številne slike, zlasti portreti skladateljevi iz raznih dob njegovega življenja; pridružuje se jim tudi slika posmrtna maske.

Vtis, ki ga zapuščja spis v celoti, je zlasti še z ozirom na to, da je v njem ustvarjeno prvo to-

Devizni promet je znašal v Zagrebu 4.406.348, v Belgradu 6.031.000 din. V efektih je bilo v Belgradu prometa 848.000 din.

Ljubljana — tečaj s primom

Amsterdam 100 hol. gold.	2414,91—2429,51
Berlin 100 mark	1742,53—1754,41
Bruselj 100 belg.	729,95—735,02
Curih 100 frankov	996,45—1008,52
London 1 funt	216,05—218,11
Newyork 100 dolarjev	4301,01—4387,32
Pariz 100 frankov	134,26—135,70
Praga 100 kron	150,93—152,04
Trst 100 lir	227,20—230,28

Curih, 26. aprila. Beograd 17,30, Pariz 13,54, London 21,72, Newyork 434,75, Bruselj 73,30, Milan 22,875, Amsterdam 242,35, Berlin 174,95, Dunaj 51, Stockholm 111,90, Oslo 109,10, Kopenhagen 96,95, Praga 15,15, Varšava 81,90, Budimpešta 86,50, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,59, Buenos-Aires 119.

Vrednostni papirji

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 98,25—100, agrarji 62—63, vojna škoda promptna 480—482, begluške obveznice 93 do 94, dalm. agrarji 92 denar, 8% Blerovo posojilo 96—98, 7% Blerovo posojilo 92—92,25, 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar. — Delnice: Narodna banka 7325 denar, Trboveljska 195—205.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99—101, agrarji 62,25—63, vojna škoda promptna 481,50—482 (481,50), za konec aprila in maja 480 denar, za konec julija 482 blago, begluške obveznice 93,50—95, dalm. agrarji 92—93, 4% sev. agrarji 62 blago, 8% Blerovo posojilo 96—98, 7% Blerovo posojilo 92—92,50 (92,50), 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab. posojilo 98,50 denar. — Delnice: Narodna banka 7,325 denar, Priv. agrarna banka 229 denar, Trboveljska 195 denar, Gutmann 60 denar, Tov. sladkorja Bečke-rek 500—600, Osj. sladk. tov. 105 blago, Dubrovačka 410 denar, Jadranska plovlva 405 blago.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 100—100,50, agrarji 62,50 denar, vojna škoda promptna 481,50—482,50 (482), begluške obveznice 93,75—94,25 (94), dalm. agrarji 92,50—93 (92,75), 8% Blerovo posojilo 95,50—97, 7% Blerovo posojilo 92,25—94,75 (92,25), 7% stab. posojilo 100 blago. — Delnice: Narodna banka (7,350), Priv. agrarna banka 225—227 (drobni komadi).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bač. 195—198, srem. 194 do 196, ban. 188—195, bač. pot. 197—200, bač. 145—147, srem. 146—148, slav. 148—150. Oves nespremljen. Rž bač. in srem. 104—105, ban. 100 do 101. — Moka: bač. in ban. Og. Og. 287,50 do 297,50, 2 267,50—277,50, 5 247,50—257,50, 6 227,50 do 237,50, 7 197,50—207,50, 8 117,50—122,50.

Moka: bač. in ban. Og. in Og. 285—295, 2 265—275, 5 245—255, 6 225—235, 7 195—205, 8 117,50—122,50. — Otrobi bač. in ban. in srem. juta vrste 96—104. — Tendence čvrsta. Promet velik.

Živina

Plemenski sejem rodovniške živine Zveze selekcijskih društev za svetolislasto govedo je bil dne 23. aprila t. l. v Beltineh v okraju Lendava. Na sejem je bilo prignanih 69 bikov, 15 krav in 7 telic. Od tega je bilo prodanih 35 bikov, 3 krave in 1 telica. Biki so dosegli ceno 6—8 din za 1 kg žive teže ter so se prodajali po ceni od 2400 din do 440 din za glavo. Krave so dosegle ceno 5 do 6 din za 1 kg žive teže. Plemenski biki so nakupljeni za okraje: Ljubljana, Ljubljana okolica, Maribor levi breg, Murska Sobota in Ljutomer.

Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmu v Kranju, dne 25. aprila t. l.: Voli I. vrste 6,25, II. vrste 5,50, III. vrste 4,50 din, telice I. vrste 6,25, II. vrste 5,50, III. vrste 4,50 din, krave I. vrste 5,25, II. vrste 4,75, III. vrste 4 din, teleta I. vrste 8, II. vrste 7 din, prašiči špeharji 10,50, prašiči prsutari 8—9,50 din za kg žive teže, 7—8 tednov stari pujski 160—200 din za komad. — Goveje meso I. vrste prednji del 10, zadnji del 12, II. vrste prednji del 9, zadnji del 12, III. vrste prednji del 8, zadnji del 10 din, svinjina 14—16 din, slanina suha 20—26 din, svinjska mast 19 din, čisti med 22—24 din, neoprana volna 24—26 din, oprana volna 32—36 din, goveje surove kože 13 do 15 din, telečje surove kože 16 din, svinjske surove kože 11 din za 1 kg. — Pšenica 250, ječmen 250, rž 225, oves 190, koruza 145, fižol 250, krompir 100, lucerna 2200, seno 73, slama 50, jabolka I. vrste 600, II. vrste 500, III. vrste 350, pšenična moka 350, koruzna moka 200, ržena moka 350, ajdova moka 400 in koruzni zdrob 250 din za 100 kg.

Poročilo o trgovskem prometu na sejmu v Kranju dne 25. aprila t. l. Na sejem je bilo prignanih 46 volov, 18 krav, 5 telic, 8 junic, 1 bik, 62 svinj in 88 prašičev. Prodanih je bilo 26 volov, 12 krav, 5 telic, 4 junice, 1 bik, 41 svinj in 89 prašičev.

Kulturni obzornik

L. M. Škerjanec: Emil Adamič

Poleg splošne pomembnosti, ki je lastna življenjepisu velikih osebnosti, imajo življenjepisi skladateljev še to posebno vrednoto, da se ob njih — če so pisani po možnosti objektivno, — kažejo kriteriji za stilo čim popolneje interpretacije umetnin orisanih skladateljskih osebnosti. Da smo Slovenci na tem polju šele začetniki, je razumljivo z dveh strani. Prvič nam velikih, slovensko usmerjenih skladateljev usoda ni ravno mnogo naklonila; drugič pa smo prikrajšani tudi na takih pisateljih, ki bi bili sposobni orisavati življenje in delo pomembnih glasbenih osebnosti. — Tokrat je prvič tvegat tak poskus L. M. Škerjanec in se je kmalu po smrti našega pomembnega skladatelja Emila Adamiča vrgel na delo ter napisal o njem kratak, zgoščen življenjepi, kateremu je dodal arhivar Glasbene Matice S. Koželj še skladateljevo glasbeno bibliografijo — pregled Adamičevih vsakovrstnih skladb, in tako se je pojavila na našem knjižnem trgu okusno opremljena knjiga (238 strani), ki ima namreč odstopiti bralcu zastor pred podobo življenja in dela slovenskega skladatelja Emila Adamiča.

Knjiga razodeva, da se je pisec resno poglobil v skladatelja in njegovo delo ter je svoja opazovanja in preiskovanja napisal v štirih delih: v »uvodu« podaja Škerjanec skico slovenskega človeka, njegovega značaja in njegovega posebnega odnosa do glasbe. Dotika se naše narodne pesmi, ki ji ne izkazuje naklonjenosti, nato pa se spušča v bežen oris umetne glasbene preteklosti. V »Skladateljevem življenju« je skušal zajeti pisec poleg zunanjih življenjskih podatkov, — ki pričajo o pisnem skladateljevem življenju, gibajočem se v močnih naspotjih — tudi sliko značilne poti, po kateri je hodil skladatelj v svetu

vrstno delo v naših prilikah, ugoden, dasiravno ne sega daleč v podrobnosti in ima zato značaj kratkega, zgoščenega sestavka. Deloma bi si moral človek želel v opisovanju še več poetične mikavnosti, s čimer pa ni rečeno, da delo ni pisano z neko svežino in s prav ostrim pogledom za življenje in njega pojave.

Bibliografsko delo, ki zavzema tretjino knjige, je opravil Slavko Koželj in je s tem ogromnim in vestnim delom zelo mnogo pridelal k vrednosti te knjige, ki bo nedvomno s pridom krasila knjižnico vsakega slovenskega ljubitelja glasbe sploh in še posebej ljubitelja sveže Adamičeve umetnosti.

Gdš. Mila Dimić, ki se je proslavila z dramtizacijo Čosičevega »Pokošenega polja«, se je pokusila tudi s starejšim tekstom. Dramatizirala je del Rankovićevega romana »Seoska učiteljica«.

»Zlatorog« Rudolfa Baumbacha je izšel v srbohrvaškem prevodu dr. Nikole Vuletića. T. P.

V seriji »Biografije znamenitih ljudi«, ki jo je zamislil pokojni dr. Stanoje Stanojević in jo sedaj vodi njegov mladi sin, in katera je preračunana na nekaj sto zvezkov, je izšel življenjepi Sare Bernhardt. Obsega 160 strani. Napisal ga je dr. Dušan Miličević.

Italijanski kulturni paberki. Razveseljiv pojav. Kljub rožljanju s sabljami si vendar vedno bolj utira pot svetla misel po vzajemnem kulturnem sodelovanju vseh narodov. Duhovne dobrane še vedno spajajo ljudi v organsko zajednico plemenitejšega človeštva. Sodimo, da je to nagnilo tudi italijanske vladne, torej politične kroge, da so uradnim putem ustanovili prav te dni: »Instituto nazionale per le relazioni culturali con l'estero« (Narodni zavod za kulturne odnose z inozemstvom). Ta zavod, čigar delokrog je že označen v nazivu, bo deloval pod vodstvom zunanjega ministrstva v sporazumu s šolskim in z onim za narodno prosveto. Člani zavoda postanejo lahko vse

prosvetne organizacije, naučni zavodi in društva, ki ob enem vplačajo enkratno članarino 1000 lir. Zato pa dobe vsa zavodova izdajanja brezplačno. Zavod bo imel več odsekov za razne panoge kulturnega udejstvovanja. Prav gotovo je, da bo ta zavod v prvi vrsti obrnil pozornost na Jugoslavijo. Zato se tudi tukaj kaže nujna potreba po slični ustanovi, ki naj skrbí, da se Jugoslavija oplaja s sosednimi kulturami, ob enem pa da se tudi pokaže sosedom za mejami kot enakovredni tvorec skupne evropske kulture. — »Archeografo« Triestinec. Ni je zlepa revije, in še zgodovinske povrh, ki bi učakala 110 let. Za nas Slovence je pa ta zgodovinski časopis še toli bolj važen, ker obravnava zgodovinska, starinoslovska in narodopisna vprašanja ozemlja, koder bivajo tudi primorski Slovenci. Kdor se bavi s preteklostjo slovenskih primorskih krajev, ne more mimo »Archeografa«. Začel ga je izdajati 1. 1829. znani tržaški italijanski proučitelj Domenico Rossetti. Tekom dolgih let si je pridobil mednarodno sloves. Danes se izmenjuje z nad 100 podobnimi revijami po vsem svetu. Sedanji urednik komendant Piero Sticotti je revijo še izpopolnil. Pravkar je izšel 49. zvezek. Posebno važna je razprava o zgodovinskih virih za gorjske, tržaške in istrske kraje iz 14. in 15. stoletja. Tri sto strani obsegajoči zvezek vsebuje nadalje zanimivo razpravo Sticottija o dveh grško-rimskih napisih v Miramaru in Devinu, razpravo o najstarejših tržaški cerkvi, baziliki sv. Silvestra, dalje o znanem tržaškem slavoloku »Arco Romano«, ki je še danes docela ohranjen, in dve umetnostni studiji o slikarju dell'Acqua in o Bisonu. Obsežen je del za kritiko in objavo. Odlični reviji želimo tudi mi še dolgo uspešno delovanje v prid znanosti. H koncu pa še to željo: naj bi se časopis, okrog katerega so se za Rossettijevih časov zgrinjali pošteni prvoborilci za narodno pobudo italijanstva, izogibal vseh član-kov, ki bi lažipatriotizmu na ljubo morda potvarjali zgodovinsko resnico.

B. R.

Anglija se pogreza v morje

Angleške oblasti sedaj močno skrbijo, ker je dognano, da se Anglija vsako leto globlje pogreza v morje. Kakor naglašajo angleški strokovnjaki, bo še sedanji rod doživel, da bo Anglija morala na bregovih reke Temze napraviti visoke obrambne nasipe, da voda ne bo poplavlila londonskega mesta. Prebivalci, ki prebivajo ob bregovih Temze, naglašajo, da že nekaj let opazujejo, da se obrežje vedno bolj pogreza, kar je sedaj tudi znanstveno dokazano.

Vsakdo se spominja še tiste strašne noči leta 1928, ko je voda reke Temze prestopila bregove ter je sredi londonskega mesta stala več metrov visoko. Takrat je reka udarila čez bregove s tako silo, da je razdejala zidane nasipe ter je udrla v podkletna stanovanja, kjer je utonil mnogo ljudi. Nekateri deli londonskega mesta so samo kot mali otoki gledali iz vode. Takrat so bili vsi prepričani, da je to nesrečo povzročilo veliko deževje v zvezi z morskimi valovi, ki so naenkrat udarili na suho zemljo. Reka Temza je namreč tisto pomlad močno narasla.

Toda od tistihmal se dogaja nekaj čudnega: Voda vsako pomlad više nastopa in poplavlja vedno več londonskih okrajev. Ljudje v dolini gornje Temze so od takrat že navajeni, da jim narasla voda vsako pomlad odnese lesene hiše, hleve in ekednje. Po nekaterih mestih ob Temzi pa se prebivalci vsako pomlad tako rekoč že vnaprej pripravljajo, da bodo vsaj nekaj tednov morali za promet po svojih ulicah rabiti le čolne. Vse to je poprej bilo le redko ali pa takih primerov sploh ni bilo.

Vodna gladina Temze nad gladino cest

Znanstveno je sedaj ugotovljeno, da se obrežje na južnovzhodni strani britanskih otokov vsako leto pogreza, zbog česar se pogreza tudi hiše, mostovi in obrežni nasipi. Kadar morskí tok žene morskó vodo posebno močno navzgor po Temzi, takrat se zdi, da ladje, ki so privezane na obrežju med Towerom in Westminsterom, stoje tako visoko na vodi, da bi lahko brez težave zaplule na obrežno sprehajališče. Vodna gladina namreč v takem primeru stoji precej više kakor pa gladina cest. Da grmeče in viharne vode ne udarijo na suho, je vzrok le ta, ker jih zadržujejo silni obalni nasipi, ki so zgrajeni iz mogočnih skalnih klad. Talna voda pa tako pritiska, da iz spranj med skalnatimi kladami brizgajo celi studenci.

Stare zgradbe se podirajo

Nikdar še ni bilo mogoče znanstveno dognati, zakaj se je pred nekaj leti začel majati silni most »Waterloo«, ki je bil zgrajen tako močno, da so rekli, da bo stal celo večnost. Ta most ni bil le nenavadno trden, marveč je bil tudi prava mojstrovina arhitekture. Bil je zgrajen iz kamna. Naenkrat pa se je ta silna in krasna zgradba začela majati in gugati. Na pomoč so poklicali najznamenitejše stavbenike, ki pa niso vedeli nič svetovati. Skušali so most popravljati in ga okrepiti. Vendar je bilo prizadevanje zaman. Vedno bolj je grozila nevarnost, da se bo most podrl. Morali so most podreti, ker se je kamenje, ki ga je bilo sto tisoč ton, začelo gibati in lesti narazen, čeprav je bilo še malo časa poprej vse še tako trdno. Zadnji stebel tega krasnega londonskega spomenika so te dni podrli.

Ze več let se boje tudi za prekrasno katedralo sv. Pavla, ki stoji le nekaj korakov vstran od brega Temze. Ze so mislili, da je ne bodo več mogli rešiti. Naenkrat se je namreč pogreznil del temeljnega zidovja, zaradi česar je silna in mogočna kupola dobila hude in široke razpoke. Na vso moč so si prizadevali, da so za silo rešili to prelepo cerkveno stavbo. Od vseh strani so jo povezali z močnimi verigami, razpoke pa so zalili z močnim betonom.

Katastrofa v Norfolku

Še prav pred kratkim pa se je v grofiji Norfolk zgodilo nekaj, kar bo Angležem moralo povzročiti res hude skrbi. Bilo je neke noči, ko je naenkrat prihrula voda čez mirne in obdelane kraje ob morskí obali. Kmetje, ki so imeli svoje

hiše malo bolj vstran od morskéga obrežja, so si mogli rešiti le golo življenje in pa nekaj živine. Vse drugo je pobrala voda, ki je naenkrat pokrila njihova rodovitna polja. Polje je izginilo. Kjer je še včeraj bilo polje, je danes morje. Tega pa ni bilo krivo viharno morskó valovje. Prav tamkaj so komaj dodelali močne nasipe zoper morje. In te nasipe, ki so jih cele tedne temeljito delali, je morje odneslo, kakor odnese vodo pašene nasipe, ki jih otroci delajo za igrato.

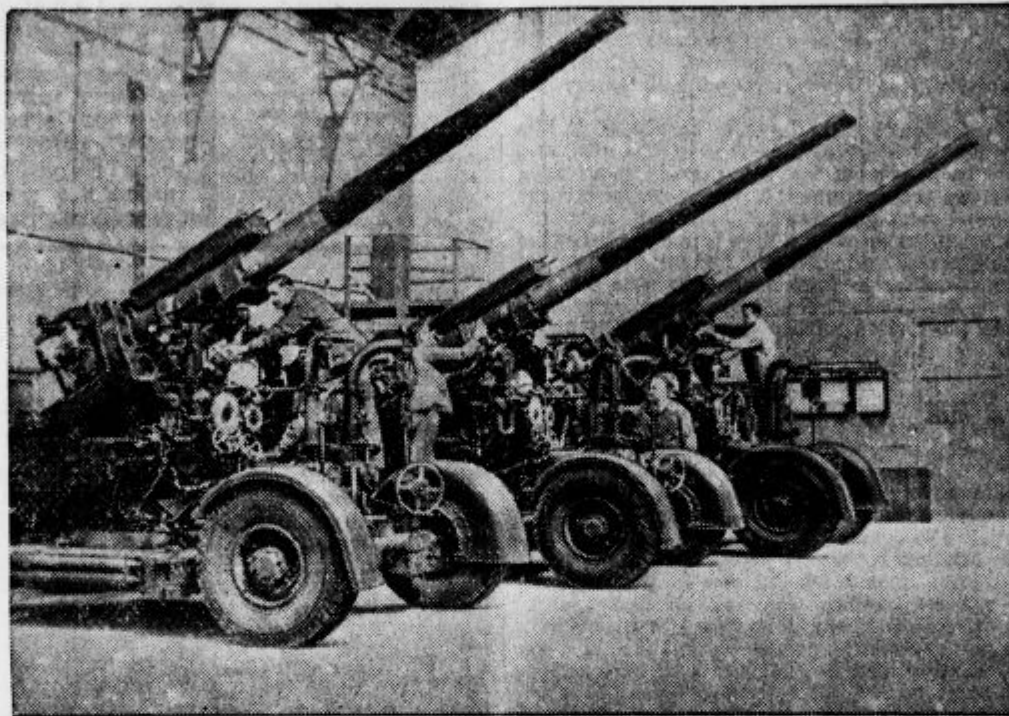
Že 5000 let se pogreza

Doslej so mislili, da morje in njegovo valovanje izpodjeda skalnato in strmo angleško obrežje, ki se potem podira v morje, ko je dovolj izpodjedeno. Menili so, da je to nekaj docela naravnega. Sedaj pa so znanstveno dognali, da se Anglija že celih 5000 let vsako leto pogreza v morje, in sicer vsako leto vsaj za nekaj col. Včasih morje pobere več zemlje, včasih pa manj.

Cela mesta so že izginila v morju

Ob času kralja Henrika VIII. je kardinal Wolsey v Londonu zgradil več gradov. Ti gradovi soje danes celih 9 čevljev niže, kakor so pa stali pred 400 leti. Angleška zgodovina nam iz srednjega veka pripoveduje o več obrežnih mestih, ki jih dandanes nikjer več ni. Severno morje jih je požrlo.

Mesto Wincheksea je bilo v srednjem veku

Tile novi protiletalski topovi, ki jih je dobila angleška armada, morejo streljati 9600 m visoko. Torej bi mogli streljati čez najvišjo goro na svetu. Top odda na minuto 12 strelcev. Je kal. 9.7 cm.

Pet slovečih slik izginilo

Drzna tatvina velikih umetnin v gradu angleškega bogataša

Iz Londona poročajo o predrznem ropu, ki je njegova žrtev postalo pet slovitih slik starih mojstrov na gradu Chilhham Castle blizu mesta Canterbury. Rop se je zgodil v noči od petka na soboto, opazili pa so ga v soboto zjutraj. Vlomilci, ki so bili vsekakor veliki strokovnjaki ne le v vlamljanju, temveč tudi v poznavanju umetnin, so dragocene slike strokovnjaško izrezali iz okvirjev ter jih potem spravili na varno, ne da bi bila za njimi ostala najmanjša sled.

Tehle pet slovečih slik je postalo žrtev drznih vlomilcev: Slovita in dragocena Rembrandtova

utrjeno mesto, ki je stalo še v 13. stoletju. Dandanes pa to mesto leži več milij daleč od obale pod morjem. Mesto Dunwich je bilo važno trgovsko središče v vzhodni Angliji. To mesto pa je leta 1347 bilo od morskíh valov razdejano. Prebivalci so nato mesto zgradili bolj vstran od morja. Toda že 100 let kasneje, to je leta 1570 so znova udarili morskí valovi na suho in mesto ugonobili. Tisto mesto dandanes leži že več milij od morské obale pod morjem. Na obrežju pri Lincolnshire vidiš ob močni oseki moleti iz morja ostanke nekdanjega gozda, ki je nekdanj tam rasel. Ko pa pride plima, vse skupaj zopet izgine več metrov globoko v morje.

V posameznih obdobjih

Današnja skrb temelji v spoznanju, da se Anglija ne pogreza v enakomernih presledkih, marveč v raznih obdobjih. Ze več desetletij se je zdelo, kakor bi to pogrezanje bilo ustavljeno. Sedaj pa se zdi, da je napočila nova doba pogrezanja. Naj se dandanes dogodi, da bi ob morskí meni in ob velikih viharjih na Severnem morju morská voda udarila le poldrugi meter ali dva metra više, kakor je udarjala doslej, kar pa nikakor ni izključeno, pa je katastrofa za vso Anglijo. Najbogatejša angleška dežela Horsey je v nevarnosti, da se pogrezne v morje, če ne bodo na južnovzhodni strani Anglije kmalu postavili mogočnih nasipov, katere pa bo treba vedno sproti utrjevati in zviševati. Če se to ne bo zgodilo, bo kmalu morská gladina višja od suhe zemlje in cela angleška pokrajina bo izginila v morju.

Zena predsednika Roosevelta je obiskala malo igralko v Hollywoodu Shirley Temple.

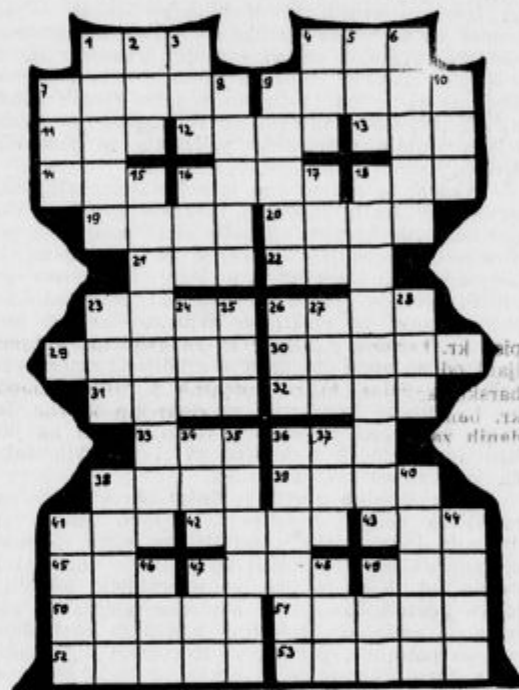
Kaj pravi kino

V Slogi

Tu smo nedavno videli lepo prirejeno reportažo Martina Johnsona in njegove žene Ose v filmu »Borneo«. Slike so izredno uspele, posebno zanimiv je lov na orjaka orang-utanga. Takih filmov bi bilo treba zmeraj več, posebno za našo šolsko mladino.

»Dan osvetec« pa je zanimiv kriminalni film. Tu je govor o raznih radijskih družbah, ki jim gangsterji s svojim aparatom motijo oddajo. Gangsterji so pa aparat izmaknili izumitelju, ki so ga še celó zaprli v hotel. Policija razreši v poslednjem hipu vso to zmedo, prime zločince in reši izumitelja s prijateljem in izvoljenko vred. Film je še posebej zanimiv zaradi organizacije policijske službe, ki se dandanes okorišča tudi z radijskimi aparati. Igralci prav napeto igrajo in so se docela vživeli v svoje vloge.

Križanka „Stolp“

Vodoravno: 1. šahovski izraz, 4. skrajšano žensko krstno ime, 7. druga beseda za jama, 9. važno japonsko pristaniško mesto, 11. ud družine v otroškem govoru, 12. pomembna turistična gora v Karavankah, 13. tuja beseda za glas, 14. jugoslovanski šahovski mojster, 16. večje mesto v nekdanji Veliki Rusiji, 18. važnejši desni pritok Save na Hrvaškem, 19. skrajšano moško krstno ime, 20. pomembna železniška postaja blizu Beograda, 21. visok abesinski naslov, 22. turški naslov, 23. veliki ruski knez, 26. druga beseda za prasko, 29. preprosta svetilna potrebščina, 30. druga beseda za obrežje, 31. važnejša država v Zadnji Indiji, 32. moška oseba iz svetega pisma, 33. staroslovenska črka, 36. švicarski kanton, 38. tovarniška znamka čevljev, 39. skrajšano moško krstno ime, 41. udomačena žival, 42. del utrdbe, 43. turški naslov, 45. del naslova, 47. šahovski izraz, 49. duhovita namizna igra, 50. del cveta, 51. matematični izraz, 52. Chateaubriandova romantična povest, 53. pasje ime iz znane mladinske povesti.

Navpično: 1. tuja beseda za gonilno pravilo, 2. trgovski izraz za predplačilo, 3. elektrotehnični izraz, 4. važnejša gora v severni Grčiji, 5. prijatelj tuje lastnine, 6. ruska sveta podoba, 7. šahovski izraz, 8. svetovni šahovski mojster, 9. leposlovna odrska oblika, 10. ženska oseba iz svetega pisma, 15. ruski pisatelj (1818—1883), 16. povečujoča slavnostna pesem, 17. kemično čistilno sredstvo, 18. druga beseda za nesnago, 23. druga beseda za vrbo žaluzjo, 24. gorenska narečna beseda za družinskega poglavarja, 25. rodbinsko ime iz Wastovega romana »Zlato večnega Juda, 26. večja skupina čebel, 27. važnejše pristaniško mesto v zahodni Finski, 28. manjše italijansko mesto ob Adriji, 34. važen del glave, 35. šahovski izraz, 36. matematični izraz, 37. kaznivo dejanje, 38. druga beseda za razum, 40. slovensko žensko krstno ime, 41. druga beseda za čedro, 44. manjši kraj pri Domžalah, 46. skrajšano žensko krstno ime, 47. manjši kraj pri Ljubljani, 48. navadni številnik, 49. francoska beseda za stvar (fonetično).

Rešitev križanke „Bandero“

Vodoravno: 1. Koc, 4. Iliri, 9. Lot, 12. Erik, 13. Eda, 14. Nora, 15. Red, 16. Opava, 17. Zar, 18. Eli, 20. Rihar, 22. Una, 23. Cigo, 25. Don, 26. Iris, 28. Azov, 29. Ipi, 32. Vovk, 34. Mir, 35. Azana, 36. Sar, 37. Uda, 39. Maleh, 41. Ana, 42. Roma, 43. kis, 44. Eros, 45. Aron, 46. Ida, 49. Bevk, 51. Res, 53. Irena, 54. Sin, 56. Ani, 58. Levar, 60. Uri, 61. Dorec, 62. Meran, 63. Suk, 64. Man.

Navpično: 1. Kerec, 2. Orel, 3. Cid, 4. Iko, 5. Lepid, 6. Idaho, 7. Ravan, 8. Ina, 9. Lož, 10. Oran, 11. Taras, 19. Igor, 20. Rova, 21. Riva, 22. Uroš, 24. Izidor, 27. Ivanov, 28. Amur, 29. Izak, 30. Pali, 31. Ines, 33. Kras, 38. Amos, 39. Mani, 40. Heba, 41. Ares, 45. Arad, 46. Irec, 47. Dev, 48. Anam, 50. Knin, 52. Enos, 55. Iran, 57. Irun, 58. Lek, 60. Ural.

IVANHOE

Št. 113.

De Bracy se bori

Ko je de Bracy zadnjikrat napel svoje sile, da bi prevrnil nagnjeno kladjo, ga je zmotil templarjev klic:

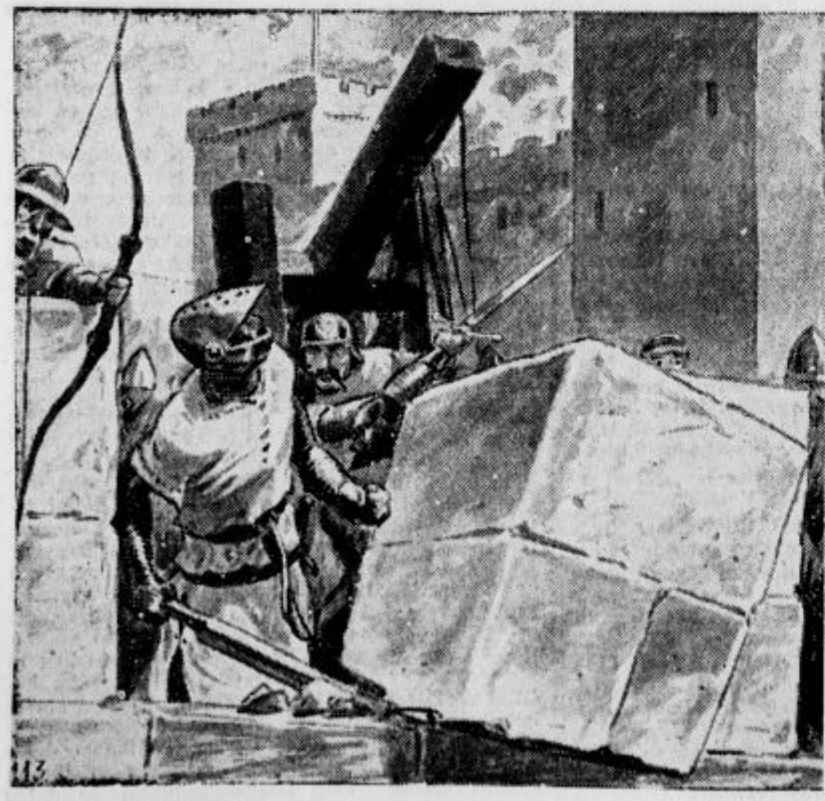
»Vse je izgubljeno, de Bracy! Grad goril!«
»Ni mogoče!« je odgovoril oni ter izpustil železni drog.

»Da, res je! Grad goril!« je potrdil templar. »Zato povedi svoje ljudi k zadnjim vratom in poskusi tamkaj izpasti skozi oblegovalce. Jaz sam bom pa udaril ven pri glavnih vratih ter zunanjo utrdbo od zadaj napadel. Ko bomo spet imeli to utrdbo, se bomo mogli dobro držati toliko časa, dokler nam ne pridejo na pomoč.«

»Dobro si pogodil!« je zaklical de Bracy. »Storil bom, kar bo v mojih močeh. Ti pa me menda ne boš pustil na cedilo!«

»Ne, ne zapustim te. Tukaj imaš mojo roko. Sedaj pa naglo, da ne bo prepozno!«

De Bracy je s svojimi ljudmi odhitel k

zadnjim vratom, ki jih je velel takoj odpreti. Tisti hip pa je skozi odprta vrata že udaril črni vitez s svojimi spremljevalci, čeprav se je de Bracy hrabro branil.

»Kaj, dečki? Ali naj nas pešiča teh razbojnikov res užuga?«
»Črni vitez je sam hudič!« so kričali hlapi in se umikali.
»Dajte prostor meni!« je velel de Bracy in je smrt zaničevaje naskočil črnega viteza. Čez nekaj hipov pa ga je že podrla sekira črnega viteza.

„Ravnatelj“ Jos. Rože še ne da miru

Na občnem zboru njegove „Privredne zadruge“ so ga aretirali ter utaknili v zapor

Maribor, 25. aprila.

Pred nekaj dnevi smo objavili sodbu mariborskega okrožnega sodišča, s katero se »ravnatelj« in ustanovitelj neštetih faliranih pomožnih posmrtnih blagajin Josip Rože obsoja na 14 mesecev strogega zavora zaradi prevare in ponarejanja uradnih listin. G. ravnatelj Rožetu pa tudi ta sodba ni nič pomagala. Še ne da miru in bi rad še naprej »ravnatelj« ter osrečeval ljudi s pomočjo svojih zadrug. Cij je spravljal znano »Naprednost« na kant, je ustanovil novo zadrugo pod zvenečim srbohrvatskim nazivom »Privredna i zdravstvena zadruga«, lanko leto pa je to svojo novo ustanovo »fuzionirala« zopet z novo »Privredno zadrugo«, ki ima svoje uradne prostore v Mariboru v Tattenbachovi ulici 2-1, kamor je vodstvo za danes popoldne sklicalo občni zbor, kakor je to po združnih pravilih predpisano. Ta občni zbor pa je bil za Rožeta in njegove pomagače usoden. Nanj je poslala namreč tudi oblast svoje zastopnike in sicer je bil navzoč obrtni referent mariborske mestne občine g. dr. Seneković ter policijski pristav g. Kukovič. Za občni zbor pa se je zanimalo tudi mariborsko uredništvo »Slovenec« ter je poslalo tja svojega poročevalca.

Občni zbor s 15 »zadružnikih«.

Današnji občni zbor je vodil »ravnatelj« Rože osebno; ugotovil je uvodoma, da je zastopanih 70 zadružnikov — dasi je bilo navzočih vseh skupaj s 5 uradnicami, predstavniki oblasti in poročevalcem »Slovenca« komaj 15 ljudi. Iz Slavonske Požege je prispele glavni zastopnik zadruge, neki žid Frank, ki je imel pooblastila 35 zadrugarjev. Poročila je podajal sam g. načelnik Rože, ki je prečital zelo lepo in prijetno zveneče bilance iz zadružnega glasila »Zadružni gospodar«. Med poročilom je neki član iz Varaždina zahteval razna pojasnila na posamezne točke, toda ni dobil nobenega stvarnega odgovora, pač pa je načelnik prehaljaj v strupene izpade. Potem pa je ta Varaždinec nenadoma pokazal načelniku Rožetu »Slovenca«, v katerem je bilo priobčeno poročilo o njegovi obsodbi. Vprašal je, kako da g. Rože ne toži »Slovenca«, ko mu ta vendar očita goljufije. S tem pa je bil že ogenj v strehi. G. Rože je začel kričati na poročevalca »Slovenca«, da so časniki kar same hijene in »hulje«, ki ga hočejo uničiti, vsi sodniki pa da so podkupljeni in plačani ter so ga po nedolžnem obsodili.

»Ravnatelj« Rože živi samo od potnin...

Mož iz Varaždina pa se ni dal oplašiti ter je vprašal g. Rožeta, koliko dobiva plače za svoje posle pri zadruzi. Na presenečenje vseh je g. Rože odvrnil, da ne prejema nobene plače, temveč da živi samo od potnin... Nato je načelnik na-

daljeval s poročili, samo poročilo nadzorstvenega odbora je podal njegov zastopnik Frank iz Požege, ki pa ni zabeležen v bilanci kot član nadzorstva. Na vprašanje, kako da podaja poročilo nadzorstva vprav g. Frank, je načelnik Rože izjavil, da Frank sicer ni bil v nadzorstvo izvoljen, da je pa vseeno predsednik nadzorstvenega odbora. K nesreči pa je bil na občnem zboru navzoč tudi zadružni član g. Franc Klemenčak, ki je na splošno presenečenje navzočih izjavil, da sicer vidi pod bilanco podpisano svoje ime, da pa sploh ni vedel, da je bil izvoljen kdaj v nadzorstvo in da bilanco nikoli ni videl... Načelnik mu je nato odvrnil, da to pač ni potrebno in ne stoji v pravilih... Tudi Franku se je poznalo, da ima bilanco šele na občnem zboru prvič v rokah, ker je komaj čital v slovenščini sestavljeno poročilo ter se je videlo, da sploh ne razume, kaj čita. Kljub temu pa je ta Frank zahteval, da je bilanco popolnoma preštudiral. Zato pa je pozneje na policiji izjavil, da mu je bilo poročilo šele tik pred občnim zborom podtaknjeno v podpis ter ga poprej nikoli ni videl in čital.

Z občnega zbora — v zapor.

Na podobne načine se je vlekle zborovanje več ur z neprestanimi izpadi načelnika proti oblasti, da ga je moral zastopnik policije večkrat opominjati. Končno pa je prišlo do neslavnega zaključka občnega zbora. Ko so se izvršile nadomestne volitve ter je načelnik Rože med kričanjem in burno debato izjavil, da je občni zbor zaključen, je napovedal zastopnik policije g. Kukovič »ravnatelj« in načelniku Rožetu in njegovemu opodbi iz Slav. Požege Franku aretacijo. — G. Rožetu je kar naenkrat spahljel ves pogum, s katerim je še nekaj minut poprej vprav rohnel proti opoziciji in ves preplašen se je vdal napovedi aretacije. Še bolj preplašen pa je bil žid Frank, ko ga je prijel uniformirani stražnik pod pazduho ter ga je povabil na policijo. Prostore »Privredne zadruge« v Tattenbachovi ulici je policija zapечатila.

Mariborska policija je danes ves dan zasliševala ravnatelja Josipa Rožeta, popoldne pa ga je gnil policijski stražnik na sodišče, da ga tam odda v tamkajšnje zapore. Med potjo se je Rože skušal pobegniti. V Vetrinski ulici se je iztrgal stražniku in tekel na vso moč, toda njegove stare noge niso bile kos mlademu stražniku, ki ga je kmalu spet zagrabil in ga varno oddal na določeno mesto. Kakor se govori, je Rože še pred aretacijo imel namen pobegniti začasno v Italijo, dokler se njegova stvar nekoliko ne pozabi, pisarna njegove Privredne zadruge pa bi se medtem preselila v Zagreb. Za to selitev so se že delale priprave. Sedaj so mu oblasti prekrizale njegove lepe načrte.

Celje

»Lastnikom ribarskih knjižic«. V smislu razpisal kr. banske uprave dravske banovine v Ljubljani od 21. aprila t. l. so veljavne samo one ribarske knjižice, ki so žigosane z rdečim žigom kr. banske uprave. Lastniki ribarskih knjižic, izdanih za l. 1938, ki so pravilno kolkovane, se pozivajo, da te knjižice vrnejo zaradi žigosanja, lastniki ribarskih knjižic, izdanih za l. 1938, brez take odnosa do preklica podaljšanih, pa zaradi zamenjave z žigosanimi.

Celjska mestna občina bo prištevila kmetovalcem k nabavi 4 bikov sivopisane pasme polovico nabavne cene. Pojasnila se dobe na mestnem poglavarstvu v sobi št. 23. Prošnje je vložiti do 30. aprila na mestnem poglavarstvu.

Gradnja Delavskega doma v Celju. Celjska mestna občina razpisuje dobavo električnega tovornega dvigala, dela iz umetnega kamna, kamnoseške dela, keramične obloge, slikarska dela, plekarska dela, ksilolitni tlak in platnene zastore v Delavskem domu v Celju. Pojasnila in proračunski pripomočki se dobijo na mestnem poglavarstvu v sobi št. 38 in na stavbi. Ponudbe je vložiti vključno do petega maja. Prav tako razpisuje napravo omaric za pisarno Borza dela. Te ponudbe je vložiti že do 30. aprila v vložišču mestnega poglavarstva.

Kino Union. Danes film »Devetnajstletna«. Konj mu je polomil rebra. Na Rožnem vrhu pri Šmartnem v Rožni dolini je pri napajanju brenil konj 44 letnega posestnika Dimeca Antona in mu zlomil več rebrov.

Ježik si je oglednil. V Klenovškem rudniku se je v ponedeljek ob pol 9 dopoldne pripetila huda nesreča 26 letnemu rudarju Turmanu Francu iz Huma ob Sotli. V rudniku ga je zadel jameški voziček in ga močno udaril po bradi, da si je nesrečno oglednil jezik.

Obžalovanja vreden primer. Zadnje čase so se začeli spet ponavljati uboji kar po vrsti. Tako se je v nedeljo popoldne godil v Rajnkovcu pri Rogoški Slatini primer, ki bo najbrž zahteval človeško življenje. V neki gostilni pri Sv. Križu so napadli fantje 36 letnega sina posestnice Gobca Jakoba. V pijanosti in besnosti so se spozabili tako daleč, da so ga obisipali s kamenjem, pretepli s poleni, da je nezavesten obležal. Nekdo izmed podivjancev se je lotil Gobca z nožem in mu prizadel dve veliki rani na glavi. Pri pretepu so Gobcu zlomili tudi več reber. Nezavestnega so prepeljali v celjsko bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno.

Kino Metropol. Danes »Najlepši dnevi« (Simone Simon).

Z motiko ji je preklala lobanjo

Celje, 26. aprila.

Pred malim senatom okrožnega sodišča v Celju se je danes dopoldne razpravljal žalosten primer s Starih Slemen pri Konjicah. Žrtve prepira med tremi ženskami je postala Pančič Marija, ki je padla pod udarcem motike. Primer je bil zelo delikaten in je sodišče imelo res težko nalogo, da je izmed dveh obtoženek spoznalo pravo za krivo. Uboja Pančič Marije sta bili obtoženi 42 letna posestnica Kucelj Terezija in 28 letna delavka Rančan Elizabeta, obe s Starih Slemen pri Konjicah.

Bilo je 10. marca. Kucelj Terezija je bila v Celju po opravih, letga dne so imeli pri Kukovičevih orače. Leta 1932 je Kukovičeva prodala svoje posestvo na Starih Slemenih Kucelj Tereziji za 75.000 dinarjev in si izgovorila tudi dosmrtni preuzitek pri hiši, ki stoji v neposredni bližini njene prejšnje domačije. Tako ji je Kucelj Terezija morala vsako leto orati njeno njivo in jo pognojiti. Opoldne vsakega usodnega dne sta brata Hribernik postavila krave pred hišo Kukovič Terezije in prineela nekaj suhe krme iz gospodarskega poslopja Kucelj Terezije. To je opazila Kuceljeva sestra Rančan Elizabeta, ki je v odsotnosti svoje sestre, ki je bila v Celju, pazila na sestrično domačijo. To jo je tako

razkazilo, da je začela lomiti s plotu planke in obema Hribernikom nevarno groziti s pretepom, navzile temu, da ima Kukovič Terezija pravico do krme za živino ob času oranja. Zvečer sta brata Hribernik večerjala pri Kukovičevih. Tja je prišla na obisk tudi 23 letna Pančič Marija. Po večerji sta Hribernikova šla s Pančičevim domov, prej pa sta odložila domače telege. Ko so šli mimo Kuceljeve hiše, sta sestri začeli izživati, da je prišlo do besednega prepira in končno do dejanskega obračunavanja. Zenske so se prav pošteno spoprijele, dokler ni Pančičeva padla pod udarcem motike s prebito lobanjo. Vso krvavo so prenesli v Kukovičev hišo, ji nudili zdravniško pomoč, odpeljali v celjsko bolnišnico, kjer pa je kmalu podlegla poškodbam. Uboja sta bili obtoženi obe sestri ter je šele današnja razprava določila določeno osebo. Zaslišanih je bilo več prič, ki so izpovedale le v dobro Tereziji. Po precej dolgem posvetovanju je bila opoldne prečitana sodba. Sodišče je spoznalo Rančan Elizabeto za krivo in jo obsodilo na tri leta robije ter na izgubo častnih državljskih pravic za dobo treh let, njeno sestro Kucelj Terezijo pa oprostilo vse krivde.

Trbovlje

Sprejem bolgarskih pevk bo danes, v sredo, po temle sporedu: Po dohodu popoldanskega vlaka bo ob treh glavni sprejem pred rudniško restavracijo, kjer pozdravi goste župan v imenu občine, šole, pevski zbori, godbe in občinstvo. Nato bo spreved z godbo v Sokolski dom, kjer bo gostom v pozdrav pel »Trboveljski slavček«. Ob šestih zvečer bo v Društvenem domu za goste predvajal film o lepotah slovenske zemlje. Ob 8 pa bo koncert bolgarskih pevk v Sokolskem domu in nato banket v rudniški restavraciji. Po polnoči pa se gostje odpeljejo z vlakom.

Kino Društveni dom predvaja prihodnjo nedeljo ruski film Stenka Razin »Volga, Volga« — iz kazaska življenja.

Ptuj

Požar. Preteklo nedeljo ponoči je nenadoma nastal požar na posestvu župana g. Jakoba Tumpeja pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Uničil mu je vse nepremičnine. Če bi domači ne bili pravočasno opozorjeni na ogenj, bi sami postali žrtve plamenov, ki so z bliskovito hitrostjo zajeli vse poslopje. Škoda je velika, ker ni bilo mogoče nicesar rešiti. Sodijo, da je bil ogenj podtaknjen.

Z lestve je padel devetletni Gruden M. iz Gomilcev. Ima hude poškodbe na hrbtu in levi roki. Prepeljali so ga v ptujsko bolnišnico.

Pri streljanju se je hudo poškodoval na levi roki Avgust Arčec iz Macija. Zdravi se v ptujski bolnišnici.

Kranj

Vodstvo Okrožja fantovskih odsekov Kranj obvešča vse bratske odseke, da bo v nedeljo, 1. maja, ob 9 v Ljudskem domu okrožni svet. Na dnevnem redu so važne točke glede bližajočih se prireditve, zato naj odseki gotovo pošljejo v nedeljo svojega zastopnika v Kranj.

V farni cerkvi v Kranju so podrl zidariji pretekli ponedeljek stari oltar Matere božje, na to mesto bodo postavili nov majniški oltar po načrtu g. prof. Vurnika. Dela pri novem oltarju hitro napredujejo, tako da bo majniška pobožnost že lahko pri novem oltarju. V oltarju bo ostal dosednji kip Matere božje.

Zaprta cesta v Britofu. Na prošnjo okrajnega cestnega odbora v Kranju je odredilo okrajno načelstvo zaporo banovinske ceste II-113 Naklo-Kokrica-Senčur od mesta čez Kokro km 6.081 do km 6.497, t. j. med vasio Predosle in Britofom, za ves vozovni promet. Promet naj se usmeri čez most na občinsko cesto, ki veže banovinsko cesto II-113 od mostu desno z banovinsko cesto I-3, t. j. po vasi Orehovlje in Britof. Zapora bo trajala vključno od 25. aprila do 20. maja.

Slovenski Sokol pred spomenikom kralja Aleksandra na Rakeku

Rakek, 24. aprila.

Danes je slovenski Sokol priredil poklonitveno slovesnost pred spomenikom blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, ki je bil ob velikih narodnih slovesnostih odkrit lanko leto 5. oktobra. Po napovedih je bilo pričakovati, da bo to velika in učinkujoča prireditev slovenskega sokolstva, vendar pa se to pričakovanje ni uresničilo. Udeleženci so odpotovali z enim posebnim vlakom ob 1.10 iz Ljubljane in s povečanim rednim vlakom ob 1.30 popoldne. Celotni prireditvi je treba priznati, da je organizacija odlično delovala. Kakor je bilo napovedano, se je takoj po prihodu vlakov točno v napovedanem času formiral spreved in krenil po Rakeku. V sprevedu je korakalo 150 štiristopov članov v krojih, skupaj 600, za njimi 9 štiristopov članic v krojih, skupaj 36, za njimi 59 štiristopov ženskega naraščala v civilni obleki, skupaj 296, za njimi 168 štiristopov članic v civilu, skupaj 672, za njimi 90 štiristopov moškega naraščala v civilu, skupaj 360, za njimi 218 štiristopov članov v civilu, skupaj 872. Poleg tega sta v sprevedu korakali še dve godbi in 65 zastav. Z zastavonošami je torej v sprevedu korakalo 2841 ljudi, 1897 moških in 944 žensk. Spreved se je po obhodu vasi zbiral na prostoru okrog spomenika in je bil ob 4 zaključen skoro do minute točno, kakor je bilo napovedano. Ko je bila tako vsa množica zbrana na prostornem trgu, je godba zaigrala »Molitve«, nato pa je na pripravljeni govorniški oder stopil ravnatelj v pok. g. dr. Pippenbacher, ki je dejal, da to slovesnost prireja sokolstvo dravske banovine in njegovi prijatelji. Nato je pozdravil g. namestnika staroste Engelberta Ganglia in dr. Otona Gavrančiča kot zastopnika zagrebškega sokolstva. Nato je v daljšem govoru podal življenjepis blagopokojnega kralja kot vojaka in diplomata. Iz njegovega vojaškega udejstvovanja je naštel junaška dela v balkanski in svetovni vojni, v njegovem diplomatskem in državniškem udejstvovanju pa je navedel pomirjenje z Bolgari, Balkanski pakt, ki je kraljeva velika zasluga, kakor tudi prijateljstvo s Turčijo. Dejal je, da je njegova smrt največja nesreča za Jugoslavijo, ker njega ni mogoče nadomestiti z isto veličino in tako je Jugoslavija v časih največje krize ostala brez vodnika in težko čaka, da njeno krnilo vzame v roke mladi kralj. — Po njegovem govoru je godba zaigrala himno »Le naprej, za sokolskim praporom«, ki so jo peli vsi. To je bila tudi najlepša točka vsega sporeda. Pesem, ki je morda misljena kot bojna, je zvenela mehko in toplo, morda zaradi otroško-zivahne melodije, ali pa zaradi ženskih glasov, ki so v petju

prevladovali, čeprav je bilo v zboru moških skoro tisoč več. Po himni so položili vence pred spomenik: SSKJ, Ljubljanska sokolska župa, obmejno okrožje, koroško okrožje, župe Celje, Kranj, Maribor. Novo mesto in Zagreb in odeska Ribnica in Brezovica. Po tej slovesnosti je govoril prvi podstarosta Sokola kraljevine Jugoslavije Engelbert Gangli, ki je ob koncu prebral poklonitveno brzojavko, ki je 5259 udeležencev poslila Nj. Vel. kralju Petru II. (Kje je g. Gangl dobil to številko, ne moremo dognati. Popolnoma nerazumljiva nam je. Kakor rečeno, je v sprevedu korakalo 2841 ljudi, vsi vlaki so za to priliko pripeljali na Rakek vsega 3045 potnikov. Do Ganglove številke manjka torej še 2214 ljudi. Od kod so prišli ti na Rakek? Z avtobusi, z vozovi, s kolesi? Kako, da je bil potem ves dan na Rakeku tako normalen promet? Le nekaj izrednih avtobusnih voženj, pa nič drugega. In vendar — če se prepeljajo 2200 ljudi, se to na cestah pozna, to je najmanj 22 takih avtobusov, ki jih pri nas doslej še ne poznamo. Ne preostane drugega, kakor da rečemo, da je ta številka svojevolsjna in bi g. Gangl lahko navedel tudi katerokoli drugo. »Jutro« v teh podatkih ni tako natančno, čeprav vemo, da je imelo tam svoje ljudi, ki so šli množice. Pa le pravi, da sta dva posebna vlaka pripeljala snad 3000 sokolskih pripadnikov in da je »pri današnjih nepozabnih svečanosti sodelovalo okrog 7000 ljudi«. V dobi, ko se vse sile merijo, je treba meriti točneje! Približna številka »sodelujočih« ne zadostuje, ampak dela samo vtis, da bi nekdo rad vzdudil ali vzdržal videz veličine (in moči).

Po tej slovesnosti je godba zaigrala državno himno, nato pa še »Hej Slovani«. S tem je bila prireditev končana in ljudje so se razkropili na vlake.

Kakor rečeno, je vzorno delovala le organizacija, vsaka točka je bila izvedena točno ob napovedanem času in na napovedanem mestu. Ura je torej dobro šla. Toda — človeka ni bilo. Poleg udeležencev spreveda še kakih 1000—1500 ljudi ob straneh ceste na prostoru pred kolodvorom. Rakoveci in iz okoliških vasi, ki so prišli pogledat, kaj bo, nekaj pa tudi takih, ki so prišli z vlaki po opravih na Rakek ali cerkniško stran, pa so pred kolodvorom nekoliko počakali. Rakek sam je za sokolsko zbiranje komaj vedel. Spreved je šel skozi vas, nekaj hiš je bilo okrašenih z zastavami, večina pa je ostala, kakor je bila, s tega ali onega vrta je kak človek pozdravljaj spreved, sicer pa popoln mir in tišina teh hladnih nedeljskih popoldnevov. Tudi množica pred kolodvorom je pasivno gledala ves potek. Ko je prva polovica spreveda prihajala na prostor pred kolodvorom, se je tuintam oglašil kak pozdrav, ki pa je ostal osamljen. Dan je bil hladen in oblačen, vse popoldne je pihal mrzel veter.

Sport

Mariborski sport

Nogomet

Nedeljsko šesto kolo finalnega tekmovanja za prvenstvo LNP je prineslo presenetljive rezultate. Čakovčiči SK si je z izredno visoko 6:0 zmago nad Kranjem uvrstili svojo vodilno pozicijo na tabeli in obenem pridobil lepo gol-diferenco. ISSK Maribor je z zaslužen 3:0 zmago v Celju nad SK Celjem pridobil zelo važni dve točki. Hermes je v gostih proti Željezničarjem ne samo izgubil obe točki, temveč moral odnesti s seboj tudi 7 negativnih golov. Odlični vratar pa je s svojimi intervencijami obranil svoj klub še večjega poraza. Razveseljivo pri nedeljskih tekmah je dejstvo, da so povsod potekle v najlepšem redu ter da so merodajni faktorji vseh klubov videli nujnost, z vsemi razpoložljivimi sredstvi onemogočiti neljube incidente na igriščih. Prvenstvena tabela izgleda zdaj sledeče:

1. Čakovčiči SK	6	5	1	0	18	: 5	točk 11
2. ISSK Maribor	6	3	2	1	12	: 7	" 8
3. SK Željezničar	6	2	2	2	13	: 11	" 6
4. ZSK Hermes	6	1	3	2	13	: 16	" 5
5. SK Kranj	6	1	1	4	5	: 16	" 3
6. SK Celje	6	1	1	4	4	: 12	" 3

Table tenis

Svoječasno tako lepo razvita panoga športa je v Mariboru, kakor izgleda, popolnoma zapuščena. Ker se nahajata zdaj v Mariboru na odlaganju vojnega roka prvak jugoslavije g. Marinko in svoječasn prvak g. Nemec iz Murske Sobote, bi bila ravno zdaj najlepša prilika poživiti to lepo panogo športa, ker bi domači igralci od obeh mojstrov lahko ogromno pridobili. Obenem pa bi se na ta način obema jugoslov. reprezentantom omogočil trening.

Lahka atletika

V nedeljo, dne 1. maja se bo vršil v Zagrebu občni zbor lahko-atletskih sodnikov, na katerem bodo reševana važna vprašanja jugoslovanske lahke atletike. Mariborski sodniki bodo na tem občnem zboru nastopili kompaktno po posebnem delegatu.

Medklubski pokalni turnir

Medklubski pokalni turnir se bo nadaljeval v nedeljo dopoldne na igrišču SK Ilirije. Borba obeta biti zelo zanimiva, ker se bosta v predtekmi pomerila Reka in Svoboda, v glavni pa Mars in Jadran. Oba prvoimenovana bosta skupaj ponoviti zmago nad svojima drugima nasprotnikoma, medtem ko je drugoimenovana še vedno enako odprta pot do pokala, ki ga je razpisal medklubski odbor vseh sodelujočih. Prireditve bo res nudila prvovrsten športni užitek, na kar cenj. občinstvo opozarjamo.

★

Zagreb, 25. apr. AA. Danes je bil zadnji dan teniških tekem med Jugoslavijo in Madžarsko za srednjeevropski pokal. Odigrani sta bili dve tekmi poedincev. Igrali sta dvojici Azbota (Madžarska) in Radovanović (Jugoslavija). Zmagal je Azbota v treh setih.

Po športnem svetu

V zadnjem času se je večkrat debatiralo o tem, v katerih športnih panogah se je ojačala Nemčija a priključitvijo Avstrije. Z zmago 2:0 je Avstrija odnosno dunajski nogomet pokazal moč in igrala sposobnost, pred katerimi je treba imeti respekt. Sedaj nastane samo vprašanje, kako bo vrhovno strokovno vodstvo za nogomet profesionalne igralce prejšnje Avstrije uvrstilo v svoje nogometne vrste. V rokometu je tudi Nemčija na drugem mestu. Olimpijski zmagovalci je kakor znano Nemčija. V lahki atletiki bo prišla

velika Nemčija končno vendar do skakalca s palico Prokscha, ki gotovo skače nad 4 m in kateri je skočil 4.11 m. V tej panogi je Nemčija namreč že dolgo iskala primerno moč. Tudi ojačenja v težki atletiki ne smemo prezreti. Kolesarski šport bo uvrstil tudi zelo popularnega Maksa Bulla, v nemško elito. Pri poklicnih boksaških je treba vnesti Lazaka iz poltečke kategorije in Weissa v register najboljših, četudi ima Nemčija v tej kategoriji dovolj dobrih moči. — V kajaku se bo okoristil šport velike Nemčije s Hradetzkiem in Kanizdorferjem, ki spadata v najboljši mednarodni razred. Avstrija razpolaga tudi s svetovnimi prvaki v table-tenisu. Posebno se bo po poznalo avstrijsko ojačenje v zimskem športu. Po odhodu Karla Schäferja je prevzel njegovo vlogo v umetnem drsanju Dunajčan Feliks Kaspar. Po vsem svetu sta znana brat in sestra Paulsin, za njima pa še drugi, predvsem Ema Putzinger, ki je še vedno boljša kot prvakinja prejšnje Nemčije. V hitrostnem drsanju je stara Avstrija s svojimi močmi tako ojačala veliko Nemčijo, da spada med najboljše srednjeevropske tekače na ledu in spada k svetovnemu razredu. Prav posebno je sedaj smučarstvo pridobilo na svoji moči. Imena kakor Seelos, Waich, Pfeifer, Schwabli, Kneissl itd. in svetovni prvak v skokih Bradl pozna ves smučarski svet. Pri tej stvari je seveda nastala nova situacija, kajti prejšnja Avstrija je v zadevi amaterskega vprašanja smučarskih učiteljev zavzemala drugačno stališče kakor Nemčija.

Italijanska reprezentanca je nastopila v Stuttgartu in Lipskem z nekaterimi najboljšimi nemškimi telovadci in so želi za svoja izvajanja ve-

Razpis

lika odobravanja. Italijani so se prav posebno odlikovali na krogih.

propagandnega lahkoatletskega mitinga kot prireditve po dolžnosti, ki ga priredi SK Mura v Murski Soboti v nedeljo, dne 15. maja 1938, popoldne ob 3 na svojem igrišču Stadionu Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Murski Soboti v sledečih panogah in s sledečim vrstnim redom:

1. Tek 100 m, sen. 2. Skok v višino, jun. C. 3. Met diska, sen. 4. Tek 400 m, sen. 5. Met kopja, jun. C. 6. Stafeta 4 krat 100 m, sen. 7. Tek 100 m, jun. C. 8. Stafeta 4 krat 100 m, jun. B. 9. Met krogla, sen. 10. Stafeta 4 krat 100 m, jun. C.

Prijave je poslati najkasneje do 8. maja 1938 na naslov: Turistični klub, Murska Soba, Banovinska bolnišnica. Prijavnina je po točki in osebi 2 din, za moštvo pa 5 din. Naknadne prijave in prijave brez prijavnine se ne bodo upoštevale.

Tekmovanje bo na tekalnišču, dolgem 300 metrov, posutem z graski, ki ima 4 nedvigljene zavoje.

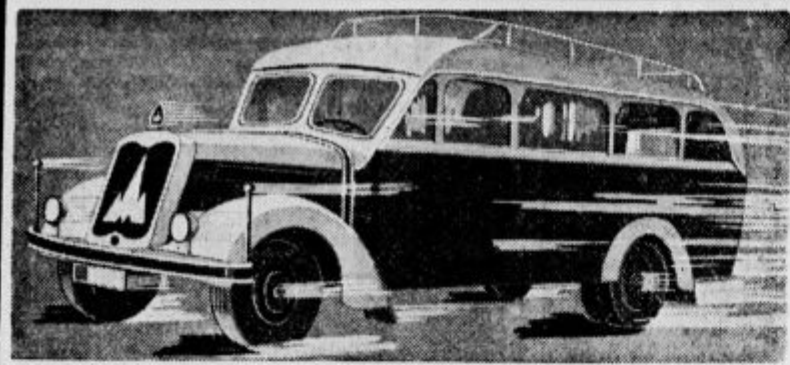
Pravico navoja imajo vsi verifikirani in neverifikirani atleti klubov, članov JLA-e.

Tekmuje se po pravilih odnosno pravilnikih JLA.

Tekmovanje se vrši po pravilih odnosno pravilnikih JLA-e.

★

Glavna skupščina (službena). Jugoslov. zimsko-sportna zveza sklicuje XVI. redno glavno skupščino za nedeljo, 29. maja ob 8 zvečer v Ljubljani v Beli dvorani hotela Union, Miklošičeva cesta. Dnevni red: 1. Otvoritev in pozdrav predsednika. 2. Določitev verifikacijskega odbora, zapisničarjev in dveh overovalcev. 3. Poročilo general. tajnika. 4. Poročilo odbora. 5. Poročilo blagajnika. 6. Poročilo nadzornega odbora. 7. Predlogi uprav. odbora in članov. 8. Izpovedbe in dopolnitve pravil in pravilnikov. 9. Določitev zveznih službenih glasil. 10. Določitev sedeža zveze za leto 1938-39. 11. Določitev članskih prispevkov in odobritev proračuna za 1938-39. 12. Volitev uprav. odbora in nadzornega odbora ter razsodišča. 13. Službenosti. — Če ob določeni uri ne bo navzočih zadostno število delegatov za sklicenost po § 13. zvez. pravil, se bo vršila pol ure kasneje na istem mestu in z istim dnevnim redom skupščina po določili § 12. zveznih pravil brez ozira na število prisotnih delegatov klubov. — Pravico prisostvovati inata po dva delegata vsakega vdanjega društva, ki morata predložiti predsedstvu skupščine poverilnico, ki je podpisana v smislu društvenih pravil in opremljena z društveno štampiljko. Delegata morata biti v poverilnici imenoma navedena. En delegat lahko zastopa največ le vdanjenih društev s teritorija svoje podzveze. — Klub-društvo, ki svojih danih obveznosti do zveze ali podzveze ni poravnal ali ki je poročilo general. tajnika, 4. Poročilo odbora. 5. Poročilo blagajnika. 6. Poročilo nadzornega odbora. 7. Predlogi uprav. odbora in članov. 8. Izpovedbe in dopolnitve pravil in pravilnikov. 9. Določitev zveznih službenih glasil. 10. Določitev sedeža zveze za leto 1938-39. 11. Določitev članskih prispevkov in odobritev proračuna za 1938-39. 12. Volitev uprav. odbora in nadzornega odbora ter razsodišča. 13. Službenosti. — Če ob določeni uri ne bo navzočih zadostno število delegatov za sklicenost po § 13. zvez. pravil, se bo vršila pol ure kasneje na istem mestu in z istim dnevnim redom skupščina po določili § 12. zveznih pravil brez ozira na število prisotnih delegatov klubov. — Pravico prisostvovati inata po dva delegata vsakega vdanjega društva, ki morata predložiti predsedstvu skupščine poverilnico, ki je podpisana v smislu društvenih pravil in opremljena z društveno štampiljko. Delegata morata biti v poverilnici imenoma navedena. En delegat lahko zastopa največ le vdanjenih društev s teritorija svoje podzveze. — Klub-društvo, ki svojih danih obveznosti do zveze ali podzveze ni poravnal ali ki je poročilo general. tajnika, 4. Poročilo odbora. 5. Poročilo blagajnika. 6. Poročilo nadzornega odbora. 7. Predlogi uprav. odbora in članov. 8. Izpovedbe in dopolnitve pravil in pravilnikov. 9. Določitev zveznih službenih glasil. 10. Določitev sedeža zveze za leto 1938-39. 11. Določitev članskih prispevkov in odobritev proračuna za 1938-39. 12. Volitev uprav. odbora in nadzornega odbora ter razsodišča. 13. Službenosti. — Če ob določeni uri ne bo navzočih zadostno število delegatov za sklicenost po § 13. zvez. pravil, se bo vršila pol ure kasneje na istem mestu in z istim dnevnim redom skupščina po določili § 1

Avtobusi z najmodernejšimi jeklenimi karoserijami

AUTOMONTAŽA D. D. LJUBLJANA, Pražakova 13

Tovarna: Ljubljana, Kamniška 25

MAGIRUS DIESEL

tovorni avtomobili in vsakovrstne šasije

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 27. aprila: 12. Glasbene slike (plošče) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.20 Radijski orkester — 14. Napovedi — 15. Mladinska ura: Opazuj in poslušaj (g. prof. Miroslav Adlesić) — 18.20 Španske pesmi (plošče) — 18.40 Dolenjska meša na prelomu srednjega in novega veka (g. prof. Janko Jarc) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nae. ura: Kača v ljudski veri (Jelica Belović-Bernackova) — 19.50 Uvod v prenos — 20. Prenos opere iz ljubljanskega gledališča, v I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmar), v II. odmoru: Napovedi, poročila.

Četrtek, 28. aprila: 12. Sodobna plesna glasba (pl.) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.20 Radijski orkester — 14. Napovedi — 15. Koncert Radijskega orkestra — 18.40 Slovenska za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nae. ura: Sportno predavanje — 19.50 10 minut zabave — 20. Koncert pevkega zbora »Ljubljanski zvon« — 20.45 Alfard: Muzikalna suita, humoreska (plošče) — 21. Napovedi južnih in severnih Slovanov (Radijski orkester) — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Kvartet mandolin.

Dragi programi

Sreda, 27. aprila: Belgrad: 20. Zab. konc. — 20.30 Humor, 21.30 Nar. pesmi — Zagreb: 20. Ljubljana — 20.45 Praga: 19.35 Gounodova opera »Faust« (I. del.) — 20.45 Ork. konc. — 21.25 Klavir — »Paris« — 21.35 gl. — 21. Chopinove skladbe, 22. Vok. konc., 22.35 Laha gl. — »Sofija«: 19.45 Bellinijeva opera »Norma« — Budimpešta: 17.30 Poldinijska opera »Himfy« — Trst-Milan: 21. Igra, nato klavir — Rim-Bar: 17.15 Klavirski duo, 21. Luchesijska gl. — 22. Citre — Dunaj: 19.16 Simfoniki, 20. Frankfurt, 22.30 Zab. konc. — Berlin: 20. Zab. konc., 20.30 Brucknerjeva VIII. simf. — Königsberg: 19.25 Ples. gl. — Frankfurt-Hamburg: 20. Orkester, zbor in solisti — Köln: 20.10 Zab. konc. — 20.30 Prenos zab. gl. iz palače UFA — Stuttgart: 20. Verdijeva opera »Rigoletto«.

Četrtek, 28. aprila: Belgrad-Zagreb: 20. Nar. pesmi, 21. Simf. konc. — Praga: 19.15 Laha gl. — 19.55 Igra, 21.30 Jugoslov. napeli, 22.35 Fantazija za klavir in ork. — »Paris«: 20. Laha gl. — 21. Ples. gl. — 22. Komorna gl. — »Sofija«: 19.15 Klavir, 19.45 Ork. konc., 20.45 Bariton, 21.35 Laha in ples. gl. — Budimpešta: 19.16 Igra, 22.30 Operni ork. — Trst-Milan: 21. Bonova opereta »Pajsevin« — Rim-Bar: 17.15 Komorna gl. — 21. Gledališki prenos iz Firenze — Dunaj: 19.10 Zab. program, 20. Zab. konc., 21. Igra »Zmoredni čarovniki«, 22.40 Nar. in zab. gl. — Berlin: 19.10 Schubertove skladbe, 20. Ples. gl. — Hamburg: 20. Francoski konc. — Lipsko: 19.15 Verdijeva opera »Othello« — Frankfurt: 19.10 Komorni konc. — Stuttgart: 19.15 Zab. gl., 20. Zab. prizori, 21. Filmski klagerji.

Zaradi preselitve

ugoden nakup za birmo, 10—15% popusta, ure, zlatnina, jedilni pribor — pri
A. FUCHS, zlatar, — Šelenburgova ulica št. 4

Javna zahvala

Dne 23. aprila t. l. mi je pretila velika požarna nesreča na moji imovini v Kolodvorski ulici. Zavarovan sem pri jugoslovanski zavarovalni banki »Slaviji«.

Tem potom se javno zahvaljujem zavarovalni banki »Slaviji« za njeno nad vse kulantno postopanje pri cenitvi škode in hitremu izplačilu odškodnine.

Obenem čutim dolžnost se javno zahvaliti tudi poklicnemu intervenciju mesta Ljubljane, katero je s takojšnjo gasilsko preprečilo, da nevarni požar ni zavzel katastrofalnega obsega, ki bi povzročil meni in ostali okolici nepregledno škodo.

V Ljubljani, dne 26. aprila 1938.

Davorin Rovšek,
fotograf.

„Slovenčeva“ podružnica

Ljubljana, Tyrševa cesta
(palača Poštni dom)

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda. Dne 1. — 1. ženski tovarski oglas. Dne 2. — Najmanjši znesek za mali oglas Dne 10. — Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petinast vrstica po Dne 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobe

Pridno dekle

sprejemem za hišna in poljska dela, Medvedova ulica 22/I. (b)

Dobrega hlapca

vajenega konj in dela v gozdu, sprejme Oražem Jože, Ljubljana-Mostje, b

Dekle

pridno in pošteno, za vsa hišna dela, se sprejme takoj ali s 1. majem, — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6645. (b)

Agilni zastopniki

v dravski banovini dobi službo pri veliki zavarovalnici. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Zasluzek« 6240. (b)

Zasluzek

2500 din potrebujete da zaslužite 1000 din doma. Dopise: »Anos« Maribor, Orožnova 6, Prilozite znamko! (z)

Vajenci

Učenca sprejme Franc Kranjc, trgovec, Sv. Martin pri Vurbergu. (v)

(Pohištvo)

Gospoško sobo

jedilnico in spalnico v novodobnem baroñnem slogu, kvalitetno delo, brezkonkurenčno, poceni prodaja. Tovarna Malenšek, Celovška cesta 258. (b)

Objave

Ana Rančigaj kuharica, ki je bila 1936 v Ljubljani, naj takoj javi svoj naslov upravi »Slovenca« pod št. 13 P 6629. (b)

Čitajte in širite

»Slovenca«

Razno

Tudi Vaša obleka bo kakor nova ako jo pustite kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana Poljanski nasip 4-6 Pralnica — Svetlolikalnica

Denar

Bančno kom. zavod - Maribor Aleksandrova cesta št. 44 kupi takoj in plača najbolje

HRANILNE KNJIZICE vrednostne PAPIRJE 3% obveznice, bone ter srečke, delnice itd.

VALUTE VSEH DRŽAV PRODAJA SREČ državnih razr. loterije

Posvetva

Dvodržiška hiša

naprodaj. Težno pri Mariboru, Trubarjeva 8 (p)

Enonadstropna vila

z garažo in vrtom v Ljubljani, se zaradi družinskih razmer poceni prodaja. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Hipoteke« št. 6594. (p)

V Brežicah in okolici

so naprodaj hiše, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zadržani deli Attemoseva veleposvetva. Pojasnila pri inž. Miklau Otmar, Brežice.

Hiša v bližini Kranja

20 minut od kolodvora, naprodaj. Pri hiši sadni vrt in kos njive. Primeren za železničarje ali upokojece. — Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« (tudi v Kranju) pod št. 6627. (p)

Več stavbenih parcel

v bližini kolodvora Vižmarje, prodam. Poizve se: Vižmarje št. 100. (p)

Prodamo

Sveža zajamčena jajca zaboj 720 kosov 400 din franko voznika razpošilja G. Drechsler, Tuzla.

Pomaranče

Jaffa, letne, smokve za žganjekuho — naprodaj, Veletrgovina južn. sadja, Ljubljana, Tyrševa 48. (l)

KOLESA

najnovejši letošnji modeli v največji izbiri že od Din 550 — naprej.

Nova trgovina Ljubljana - Tyrševa cesta 36 (nasproti Gospodarske zveze)

POSTELJNE MREŽE

izdeluje in sprejema rabljene v popravilo najceneje ALOJZ ANDLOVIC, Gregorčičeva ulica 6, pri Napoleonom spomeniku

Svetovno znane nemške znamke

»BRENABOR« dvokolesa petkrat kromirana in odporna emajlirana, s nezlomljivim okvirjem doblite po ugodnih obročnih ed-platih pri trdki

KLEINDIENST & POSCH Maribor, Aleksandrova 44.

Puh, perje

gosje, belo, čiščeno, puh prima 200 din, polpuh 60 do 90 din, polusivo 25—40 din za 1 kg po povzetju franko Dravska banovina

ADOLF WOLKENSTEIN

Conopnja, Dunav. banov.

VINA

Za teško delo je močno vino! Dobite ga najlažje v Centralni vinarni v Ljubljani TELEFON ŠTEV. 25-73

Sveže najfinere norveško

ribje olje iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Cvetlični med

domač, nudi najceneje J. Menart, Domžale. (l)

2951

DRVA PREMOG IV. SCHUMI DOLENJSKA CEITA

Krema za čevlje je nedosegljiva v kvaliteti.

Slaščičarji, pekarnarji pozor!

Proda se radi boleznih povsem moderno urejen dvojni obrat z brezalkoholnim bufetom. Koncesiji na razpolago. Izredna prometna točka sredi kot zlata jama. Velika možnost grosiranja v slaščičarstvu, edinem v srezu. Kapitala zmogni dobe pojasnila pri trdki Nikelsbacher in Smrkolj, Ljubljana, Tyrševa. Plačilni pogoji ugodni.

Molitvenike vseh vrst • Rožne vence Verižice in svetinje • Mirtine venčke in šopke • Trakove Sveče • Ročne torbice

za prvoobhajance in birmance

nudi najceneje trgovina
H. NIČMAN
LJUBLJANA, Kopitarjeva ul. 2 • Telef. 40-01

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja in veliko pozornost, ki sem jo bila deležna ob priliki izgube mojega nezabnega soproga in najinega predobrega očeta, gospoda

Josipa Černe

podravatelja Hranilnice dravske banovine in rez. peš. kapetana I. razr.

izrekom najgloblje občutenje zahvalo. Predvsem se zahvaljujem predsedstvu upravnega odbora, ravateljstvu in uradništvu Hranilnice dravske banovine z g. ravnateljem dr. Božičem na čelu in za njegovo tolažbo ob mojih tako težkih trenutkih, gg. častnikom za spremstvo in izkazano vojaško čast, vsem darovalcem prekrasne cvetja, za vsa pismena in osebno izražena sočutja in končno vsem, ki so našega dragega pokojnika spremlili na njegovi poslednji poti.

Maša zadušnica se bo brala v farni cerkvi sv. Frančiška v Spodnji Šiški v petek, 29. aprila ob pol 7 zjutraj.

Zalujoča soproga in sinova.

Hugo Wast:

31

Zlato večnega Juda

Poslovodja se je prikazal pri vratih, vstopil in potihoma dejal Adalidu:

»Gospod predsednik, ne morem podpisati te listine za nekoga, ki ne more za nič odgovarjati, zlasti ne v sedanjem položaju banke.«

»Saj ne podpisujete vi, marveč jaz,« je odgovoril Adalid, vzel listine in sam podpisal nalog, naj denar izplačajo.

Poslovodja je odšel in majal z glavo ter mislil, da je predsednik znorel in da bo banka šla nezadržno po gobe.

Ne Adalid, ne Julius Ram ni spregovoril besede, dokler ni sluga prinasel denarja.

Julius Ram ga je spravil, ne da bi ga prešel. Kar žarek je od sreče in navdušenja.

»Zdaj mi govorite o svojem delu, če mi zaprete tako, kakor zaupam jaz vam.«

»Gospod predsednik! Bil sem izgubljen, še huje kakor izgubljen, bil sem mrtev. Vi ste me obudili.«

»In storil bom še več, dal vam bom toliko, kolikor potrebujete za nadaljevanje svojih poskusov.«

»To je še več, kakor če bi mi dali življenje, dali ste mi s tem nesmrtnost. In mi za to nimam drugega, kakor zaupati v vas.«

»Torej govorite. Do šestih, ko se sestane upravni svet, vas lahko poslušam.«

»Gospod Adalid, čudim se, da človeka, ki je tako zaposlen, zanima razgovor s takim...«

Adalid je uganil besedo, ob kateri se je učenjak zdrnil.

»Hočete reči, s takim alkimistom. Zakaj se bojte, da bi vas imenoval alkimista?«

»To je slaba navada. Zardim, če bi izrazil tisto, kar me v duši navdaja s ponosom. Saj veste,

da ljudje najprej mislijo, da govorim z noreem, kadar vidijo alkimista...«

Adalid se je zagonetno nasmehnil. Njegov nasmeh ni učenjaku ne pritril, ne odgovarjal. Ta mali človeček z veliko glavo, boječ in predrzen hkratu, zgovoren in včasih molčeč, ognjenega pogleda, nedvomno pošten, vendar prav tako sposoben, da bi si pomagal z zločinom, da reši kako znanstveno vprašanje, ta človek je bil na poti v norišnico.

»In kaj mislite potem?«

»Drugo, kar ljudje mislijo, je, da je tak človek prišel na kant. Samo tak človek more kazati strah od tega, da bi izdeloval zlato. In samo norec more v tej strasti vztrajati. Ker pa sem prepričan, da mislite tako, kakor ste rekli, vam izjavljam, da sem alkimist. Moji predniki so se v starih časih imenovali Arnaldo de Villanueva, Ramon Lul, Albert Veliki, Roger Bacon, Paracelsus, Nikolaj Flamel, Basilio Valentin, Lascaris, van Helmond, v modernih časih pa jim pravijo Berthelot, Ramsay, Rutherford, Crookes, Mendelejev, Lotar Meyer...«

»Kaj so ti veliki kemiki in naravoslovci bili alkimisti?«

»Kaj je ime važno? Bistveno je, da so bili tisoč milj daleč od tega, da bi izpovedovali Lavoisierovo načelo: v naravi se nič ne ustvari in nič ne izgubi. Revna znanost! Dva tisoč let je zatrjevala, da so elementi, zlato in srebro, ali vodik, katerih atomi ostajajo kar naprej srebro, zlato ali vodik vse do zadnjih mej svojega bitja.«

»Kaj to ni res?«

»Ne, to ni res. Atom, nedeljiva sestavina, ki so jo učenjaki vedno in vedno znova našli po vseh spremembah snovi v retortah, ki je ohranila svojo osobitost in vsebino, kakor da dokazuje kemikom, ki v svoji ubogi veri kolebajo in premišljajo in dvomijo o...«

»O resničnosti še manjših sestavin,« je dejal Adalid, da bi učenjaku dokazal, da posluša njegovo utemeljevanje.

»Tako je! Toda tega nerazbitnega in nedeljivega atoma pred tridesetimi stoletji niso poznali ne grški, ne egiptovski, ne aleksandrijski, ne gnostični modrijani. Ni ga bilo niti za tiste, ki so svoje nauke preskušali v srednjem veku...«

»Za alkimiste,« je dopolnil Adalid.

»Da, in atom je nehal biti resničen tudi za današnjo znanost, ki je zagotavljala tisto, kar so stari samo z razumom domnevali.«

»Kaj je ugotovila?«

»Da je snov ena in enotna. Da obetane atomskih sestavin nima prostora v modernih teorijah o ustroju atomov. Vsa telesa so sestavljena iz ene prasnovi, ki je eter, nekaka protoplazma snovi...«

»In ali je res, kakor ste rekli, da so učenjaki prišli do te domneve šele po odkritju radia?«

»Za zagovornike atomekih teorij to že drži,« je vzkliznil zaničljivo Julius Ram. »Toda nauk o enovitosti snovi je star šolastični nauk, nauk svetega Tomaža Akvinskoga, ki ga je našel v Aristotelu. Kemiki iz devetnajstega stoletja so se branili, da bi ta nauk sprejeli vse dotlej, dokler ni prišlo do čudeža z radijem, ki je razbil temelje njihovega prepričanja.«

»Razložite mi to. Nikdar se nisem še bavil s temi vprašanji. Zakaj pravite »čudež« z radijem?«

»Zato, ker radio, kakor vse radioaktivne snovi: uran, torij, helij, obsejajo prostor z delci, ki so prave krogle z ogromno brzino in napolnjene z elektriko. To obsejavanje se nadaljuje, ne da bi telo kaj izgubilo in ne da bi kaj prejelo. To je kakor svetilka, ki gori kar naprej brez olja. Kakor kolo, ki se giblje večno, brez motorja.«

»To pomeni polom vseh znanih načel v naravoslovju,« je pripomnil Adalid.

»Tako bi se zdelo. V resnici pa je treba to drugače razlagati. Ničesar ne vem in vse me zanima.«

»Radioaktivna telesa ustvarjajo čudovit svet. Atom je zapletena tvorba, ki pri razkroju proiz-

vaja silovito energijo. Ta energija je zadnja sestavina, iz katere so atomi.«

»Toda rekli ste, da gre to obsejavanje naprej, ne da bi se kaj snovi izgubilo.«

»Na videz. Naše tehnične tega ne morejo za zdaj dokazati. Toda izračunali smo, da bi bilo delčku radia treba streljati tisoč milijonov let, da bi izgubil pri tem obsejavanju milijgram svoje teže.«

»Kako majhne morajo biti te krogle.«

»Toda njihov učinek je strašen. Najbolj zanimivo pri tem pojavu pa je, da ta izžarevanja, v katerih se telo palagoma razkroja, ustvarjajo novo snov. In tako lahko rečemo, da je na pr. pepel radia helij, pepel helija torij, pepel torija polonij, dokler ne pridemo na koncu razkroja do etra.«

»Eter? Ali vas bo presenetilo, če vas vprašam, kaj je eter?«

»Hudo je to, da vam ne bom znal razložiti. Eter je bil stoletja in stoletja domneva, s katero so razlagali veliko pojavov. Zdaj pa je postal resnica, ki je tako očitna kakor snov sama. Toda ni ga bilo moči osamiti iz drugih snovi, zato je veliko njegovih lastnosti še zagonetnih, ali da rečem bolje, nasprotujočih si.«

»Torej če povemo na kratko, izvira iz etra vse.«

»Tako je. Ne vemo ne kako in ne s kakimi silami narava spreminja eter v vodik, v helij, v zlato...«

»V zlato?«

»Da. Zdaj sva prišla do našega vprašanja,« je odgovoril z bledim smehljajem profesor. Ne vemo, kako to nastaja, toda če opazujemo razkroj radioaktivnih teles, se nam posreči, da presenetimo naravo sredi uničujočega dela. In že smo dokazali, da je nekatera telesa mogoče spreminjati drugo v drugo. Dokazali smo tudi, da so nekatera telesa že bliže končnega stanja, kakor pa druga.«

»To se pravi, če bi slutili pot in če bi imeli na razpolago zadostne sile, bi lahko začeli s spreminjanjem?«

Zborovanje Jugorasa v Belgradu

Ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović govori na zborovanju Jugoslovanske delavske zveze (Jugorasa) v Belgradu.

Pogled na veličastno zborovanje Jugoslovanske delavske zveze v Belgradu.

Delopust vzorne učiteljice Gdč. Leopoldini Rant — v slovo

Spet so šole po praznikih odprle v mestih svoje portale, na vseh skromna vrata učeči se mladini. — Na Dobrovi pri Ljubljani, po dolgih letih šol, praga ne bo prestopila vzorna učiteljica gosposodična Leopoldina Rant, ki odhaja sedaj po 35. letih vestnega dela v zaslužni pokoj.

Izredno življenje, posvečeno samo dol-

žnosti, zasluži nekaj vrstic zahvale in priznanja. Gdč. Rantova je bila rojena 16. nov. 1882 na Premu iz odlične rodbine Rantovih. L. 1902 je napravila maturo na drž. učiteljsko v Ljubljani, nakar je nastopila prvo službo v Starem trgu pri Ložu, kjer je ostala dve leti, od l. 1904 do 1911 je služila v Hotederski in od l. 1911 do 1938 na Dobrovi pri Ljubljani.

Značilno je, da dopusta sploh nikoli ni vzela, tako da je šele v 35. letu svojega službovanja morala za 4 tedne zaradi boleznih izostati iz šole.

Poznala je le svoje poklicno delo, ki ga je opravljala docela po vzoru svojega očeta, odličnega šolnika in slovečega pedagoga pok. Matije Ranta. Čutila se je obvezano svojemu narodu, da zaupano službo pri vzgoji mladine — z vso ljubeznijo in z velikim čutom odgovornosti opravlja. Zato je predvsem pazila na strogo samovzgojo; evharistija je bila stoker njenega bogatega notranjega življenja. Dobro se je zavedala, da nihče dajati ne more, česar sam nima. Odtod njena globoka molitev, odtod njeno spoštovanje pred dolžnostjo. In ljubila je to delo med mladino z vsem srcem. Njej to delo ni bilo samo služba — bilo je več — poklic. In iz tega zvanja je šla mimo nje mlad življenje, ni se odzvala njenemu klicu, četudi bi se lahko — šola ji je bila več.

In kako je delala za slovenski jezik, za resnično slovensko kulturo. Učila je mladino petja, učila jo je spoštovati stare navade, ki so vonjivi cvet narodovega življenja. In sama se je tega držala. Kakor v šoli zrcalo reda, zrcalo točnosti in odgovornosti, tako izven šole čisto ogledalo poštenega kristjana. Ljubila je cerkev in živila življenje iz vere. Kako je v tem oziru skrbela za prvoobhajance, kako je ni bilo šolske maše, ki bi jo zamudila. In polagoma je to srce v neprestanem delu za lastno izpopolnjevanje in v prizadevanju za službo pri mladini — obogatelo do zrelosti. Le tako je lahko delala dolgih 35 let. Kot neizčrpen studentec je bila. Kako je znala modro svetovati, pametno voditi mlade neugnanice, potrpeti z njimi, in zopet strogo prijeti in grajati. Od raslim nič manj — zato, ker je v življenje gledala mirno in nesebično, je mogla tehtno in modro pokazati pot tudi drugim.

Zato so jo tudi vsi spoštovali in jo brez izjeme vsi ljubijo in cenijo. Stanovski tovariši prav tako kakor ljudstvo, ki mu je poklonila svoje življenjsko delo. Zato se ji danes Dobrova

zahvaljuje za njeno ljubezen do mladine, zahvaljuje za njeno nesebično delo in za njeno vestnost. Obenem pa želimo vzorni učiteljici za njen delopust, da ga še dolga leta uživa med nami. Vaše delo nam bo vzor, vaše življenje modro merilo — vse pa naj vam dobri Bog povrne.

Vds.

Bolgarske učiteljice v Ljubljani

Odbor soljskega pevskega društva učiteljice s pevovodjo.

Bolgarske učiteljice med koncertom.

Tudi Vi boste pomladili svojo kožo, če uporabljate izredno dobro in blago milo.

ELIDA
BELI ŠPANSKI BEZEG
snežnobele barve
omamljivega vonja

ELIDA MILA

Krek o dijaški Mar. kongregaciji

Krek je prišel v Ljubljano kot stolni vikar in III. kaplan pri Sv. Nikolaju konec avgusta 1892, torej malo pred pričetkom šolskega leta 1892-93. Zanimivo je, da niso ne delavci, ne obrtniki in ne kmetje tisti stan, ki je prvi spoznal v Kreku svojega voditelja; ne: dijaki so bili prvi, ki so se po posredovanju l. 1893 umrlega prošta Andreja Kalana začeli zbirati okoli »moža z državi- niškim umom in kraljevskim srcem«. Najprej sta prišla k njemu dva, pri drugem obisku jih je bilo že pet (med njimi tudi Oton Župančič), pri tretjem sestanku je bil prvič pri Kreku Ludovik Dostal, sedaj jezuit v Ljubljani, in nato več in več, da je število naraslo na kakih dvajset. Imenovali so jih »ligaše«. Ko ob tridesetletnici ljubljanske Marijine kongregacije zbiramo podatke o njenem postanku, je vredno omeniti, da so ti ligaši spisalili tudi petico za dovolitev Marijinih kongregacij. Takole beremo v uvodu v II. zvezek Krekovih Izbranih spisov na str. 22:

»Ligaši so spisalili tudi petico za dovolitev Marijanske kongregacije in so jo izročili dr. Kreku, da bi jo predložil škofu Missii. Na to vlogo se nanaša dragoceno pismo Krekovo, naslovljeno na bivšega ligaša Ludovika Dostala, ki je vstopil v jezuitski red in prosil poleti 1908 Kreka, naj bi mu pridgal na novi maši. Dostal je bival takrat v Krakovem (v Galiciji). Pismo se glasi takole:

Dragi!

Med svojimi papirji hranim relikvijo — tisto polo, ki je na nji popisana potreba Marijinih kongregacij in podpisi. Imel sem že težke trenutke v svojem delu; pa sem izkopal tisti dokument in ga bral zopet in zopet in kar razgurala se mi je meglja. Mladina čaka — mi je zazvenelo; in primarširali so študentje in vajenci in pomočniki in tvorniška mladež in pastirji in hlapeci pred oko.

Dragi moj Ludovik: dajte še Vi mladini — in quantum (= v kolikor, op. ur.) je od Vas odvisno — svoje poglavito delo. Vsi, kar je dobrih, morajo na tem torišču skupaj!

Dne 23. julija bo 20 let moje nove maše. Vam, samo Vam, za novomašni odpustek razkrijem tajno, kje je iskati tisto malo uspehov, kar pravijo, da jih ima tista pest časa, kar delujem — Moja prva intencija je bila: ad int. B. M. V. (= v namen blažene Device Marije, op. ur.). In vsaj meni je jasna kavzalna zveza med to intencijo in med novim svežim življenjem na naših tleh.

Ad quid (= čemu, op. ur.) več besed? Teh 15 let, kar nisva govorila oko v oko, sva si ostala — to vidim neoporečno — kar sva bila. In zdi se mi, da je kos mojega srca na Wawelu z Vami.

Vaša želja? Ne morem je odreči. Samo en zadržek: obljubil sem bogoslovu Fröhlichu v Sorico, ne vem pa več dneva. Pišem mu še danes in če ne kolidirata, pridem pristrčno rad k Vam.

Bog Vas živi!

Vaš stari

Dr. Krek.

K temu pismu naj pripomnimo naslednje. Iz pisma ni razvidno, kdaj je bila vložena prošnja, da bi se dovolile Marijine kongregacije. Morebiti že v letu 1893? Gotovo živi še večina tistih, ki so jo podpisali. Naj se oglasi kdo od njih in naj stvar pojasni ob priliki tridesetletnice. V Krekovi skromni zapuščini se ta petica ni našla. Krek je namreč s silno redkimi izjemami sproti uničeval nešteta pisma, ki jih je prejemal, in sicer takoj, ko je nanje odgovoril.

Krek je imel novo mašo dne 23. julija 1888, kakor je razvidno iz pisma samega, in sicer pri Materi božji na Brezjah. Novo mašo je daroval v vsej tišini in skrajni preprostosti: bila je tiha maša, niti govornika si ni bil naprosil za ta dan. Bogoslovec Fröhlich, ki se v pismu omenja, je vsaj po imenu znan obiskovalcem Šmarne gore. Bil je tuberkulozen in se je nazadnje zdravil na Šmarni gori, kjer je umrl v mladih letih in je gori tudi pokopan.

Srednješolski telovadni nastop

Ministrstvo prosvete je tudi za letošnje šolsko leto odredilo telovadni nastop srednje- in meščanskošolske mladine. Ministrstvo utemeljuje svoj odlok takole: »Da bi se pri učencih razvilo živahnejše zanimanje za telesne vaje in da bi čutili lepoto v skupnih manifestacijah discipline duha in telesa, kakor tudi da bi se srednješolska mladina spodbudila za plemenito tekmovalnost in da bi šole imedle priliko pokazati javnosti uspehe tudi tega dela mladinske vzgoje, bodo koncem šolskega leta priredile vse srednje, učiteljske in meščanske šole javno telovadbo.« Spored tega nastopa mora obsegiati tim raznovrstnejše vaje: brez orodja, z orodjem, na orodju, narodna kola s pesmijo in glasbo, lahko atletiko, gimnastične in tekmovalne igre, raznoterosti, skupine itd. Kot neka izjema bodo pa letos dijaki in dijakinje višjih razredov izvajali proste vaje, s katerimi bodo nastopili jugoslovanski srednješolci in srednješolke tudi ob priliki vseslovenskega sokolskega zleta v Pragi.

V Ljubljani bo ta prireditev na Stadionu (Zadruška Stadion) je dala telovadišče brezplačno na razpolago dne 7. maja ob 15. Spored obsega 8 nastopov, od teh so 3 dekliski, 5 pa je deških. Videti bo mnogo pestrih skupin. Gotovo najpestnejši in najživahnejši bo nastop vseh tretješolč (360), ki bodo izvajale tri srbska kola in dva češka plesa. Sodelovala bo vojaška godba dravske divizijske oblasti. Vstopnina bo za stojišča po 2 din, za sedeže po 5 din. Vstopnice bodo dobili dijaki, da jih razdajo svojim domačim. Dobile se bodo pa tudi pri vodstvu tega nastopa na l. drž. realni gimnaziji v Ljubljani (Vegova ul. 4). Vabljeni so vsi, ki se zanimajo za telesno vzgojo mladine v naših šolah.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josel grenice«.

Nesrečna smrt starega moža

Maribor, 26. aprila.

Z Mute nam poročajo o smrtni nesreči, ki je zadela najstarejšega občana na Muti, 88 letnega bivšega posestnika Josipa Fiedlerja. Fiedler je živel kot preužitkar na svojem bivšem posestvu. Snoči si je pred spanjem zakuril v železni pečici v svoji sobi, da bi mu bilo toplejše. Dasi so domači zastoj pričakovali, da starček vstane. Šli so pogledat v njegovo sobo, pa so ga našli nezavestnega. Poklicali so takoj zdravnika, ki je ugotovil, da se je Fiedler zastrupil z ogljenim plinom. Ko so ga našli, je še dejal znake življenja, vendar pa je bila zastrupitev tako huda, da je starček strupu podlegel.

Sneg

Ljubljana, 26. aprila.

Po topli pomladi, ki smo jo uživali že meseca marca skoraj do velike noči, nas vedno sproti presenečajo nepričakovane vremenske izpremembe. Z obžalovanjem smo videli, kako je slana v drugi polovici aprila kar zaporedno morila cvetje na sadnem drevju, uničevala brstje na vinskih trtah ter pokončevala okrasno cvetje po vrtovih in parkih. Tako katastrofalne vremenske izpremembe, kakor je nastala ta teden, pa ni nihče pričakoval. Slutili smo sicer, da bo deževalo, toda nismo računali na to, da bo še snežilo, saj smo tik pred mesecem majem. Vremenske napovedi so sicer obljubljale hladne noči, kar se je res uresničilo. Že v ponedeljek pa je pričelo snežiti na Gorenjskem in so bili izletniki, ki so v nedeljo odšli na Bled, v Bohinj in drugam, presenečeni, kako jih je pozdravila pomlad v Sloveniji. Med temi izletniki je bilo zlasti mnogo Srbov, ki so za svoje velikonočne praznike prišli sem, pa so se letos urezali. Sicer na jugu, zlasti v Bosni in Dalmaciji, sneži že več dni, toda ljubljanska kotlina in gorenjska ravan sta bili do ponedeljka obvarovani pred snegom.

V noči na danes pa je sneg prišel z Gorenjskega tudi v Ljubljano. Snežiti je pričelo okoli 5 zjutraj. Pričeli so padati gosti kosmiči. Tla so bila od prejšnjega dežja povsod razmočena in sneg je padal v luže, kjer se je sproti raztaljal. Le po strehah in najbolj suhih travnikih je do popoldne ostalo nekaj snega. Če bi ta sneg padel povsod na suha tla in se ni bi sproti taljal, bi imeli danes precej debelo plast.

Sneg pomenja katastrofo in neprijetno presenečenje že zaradi tega, ker je prišel tako pozno. Stari ljudje dobro vedo o sličnih vremenskih nesrečah iz prejšnjih let, toda vsi pravijo, da je bilo najhujše takrat, ko je snežilo na belo nedeljo (1889). Letos je dosedanj rekord posekan za dva dni, saj je snežilo v torek po beli nedelji. Upoštevati pa moramo, da je bila letos velika noč zelo pozna in s tem tudi bela nedelja. Danes je snežilo ves dan ter je sneg nehal šele okrog ¼ popoldne. Nebo pa je še vedno zaobljeno ter ne obljublja nič dobrega.

— Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Zadnje novosti: Antweiler, Großstadt für Christus; 168 str., nevez. 36 din. — Eusebius, Kirchengeschichte; 501 str., vez. 94 din. — Frodl, Gesellschaftslehre; 450 str., vez. 340 din. — Guadagni, Der Herr. Betrachtungen über das Leben und die Person Jesu Christi. 702 str., vez. 154 din. — Hofinger, Geschichte des Katechismus in Österreich von Canisius bis zur Gegenwart. 393 strani, nevez. 129 din. — Holzner, Paulus, Ein Heldenleben im Dienste Christi. 465 str., teksta in 16 tabel s slikami, vez. 89 din. — Kleindam-Kuss, Die Kirche und die Welt. Beiträge zur christlichen Besinnung in der Gegenwart. 275 strani, vez. 116 din. — Meyer-Neyer, Lebendige Seelsorge; 368 str., vez. 77 din. — Schulte, Heilige Arbeit. Gedanken über das Wirken des Mannes im Weltreich und im Gottesreich. 189 str., nevez. 24 din. — Simon, Besinnliche Reise, 195 strani, vez. 68 din. — Wels, Theologische Streifzüge durch die Altfranzösische Literatur. Für Philologen und Theologen. 113 str., nevez. 60 din.

— Nova skladba. Zorko Prelovce: Pomlad. Mešani zbor z baritonskim solom na besedilo Mare Tavčarjeve. Poklonjen skladatelju dr. Antonu Schwabu ob njegovi 70-letnici. — Zbor bo prvo izvajalo Celjsko pevsko društvo v Celju.

— Slovenci imamo mnogo napitnic, narodnih in tudi neznanih avtorjev. Toda malo je zapisanih. Nekaj jih je rešil pozabnost narodni pevec Franc Rus, ki je mnogo prepeval na svatovščinah in v veseljih pevskih družb ter jih je priprosto harmoniziral in v samozaložbi izdal. 1. zvezek: Bratje bodimo veseli! 2. Živi, živi do neba. Godovnica. 3. Mi pa ostanemo. Pesmi so izšle v treh zvezkih v žepni obliki. Vsak stane 2 din in se dobi v knjigarnah.

— Dva neznanca goljufa po podeželskih župniščih. S Police smo prejeli: Ker je v petkovem »Slovenec« o teh goljufih nekaj netočnosti, zato nekaj popravila. Dne 11. aprila popoldne ob štirih se je pripeljal avto iz Višnje gore in se ustavil pred tukaznjim gostilno. Kmalu pride k meni eden, ne dva, čedno oblečen človek, se mi predstavi in da vizitko z napisom: Bratislava Klasek, zástupce mfy, Trenčín, pokaže vzorce nogavic, brisač in namiznih prtov, rekoč, da so pripeljali na Grosuplje veliko blaga, ki ga z avtom razprodajajo po okolici. Bil je že v Višnji gori, Stični, St. Vidu in drugod in povsod je dosti prodal. Ker je bilo

KINO MATICA
Telefon 21-24

Samo 3 dni gostuje v Ljubljani
Magda Schneider
v velikem glasbenem filmu iz dunajskega orkestra

ZFO

Pred veliko nočjo smo razposlali vsem odsekom in krožkom plakate in tekmovalne prijavnice za mednarodni mladinski tabor v Ljubljani. Od nekaterih odsekov in krožkov smo dobili obvestilo, da naših pošilk niso prejeli, kljub temu, da smo jih vsem poslali. Zato prosimo vse odseke in krožke, da nam z obratno pošto sporočijo, če niste prejeli naših pošilk, ki so vsebovale: plakate, »Dopise« (»Okrožnice«) in prijavnice, ker vam bomo v primeru, da jih niste prejeli, ponovno poslali ter da ugotovimo, kje so te pošilke obležale. Zaradi tabora je stvar zelo važna, ker gre za prijave za razne nastope na mednarodnem mladinskem taboru. Bog živil — Zveza fantovskih odsekov.

Ljubljana

Dne 27. aprila 1938.

Gledališče

Drama: Sreda, 27. aprila: »Pokojnik«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Četrtek, 28. aprila: »Izpit za življenje«. Red. Četrtek. — Petek, 29. aprila: Zaprt. — Sobota, 30. aprila: »Bela bolezen«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Nedelja, 1. maja, ob 15: »Rdeče rože«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20: »Izpit za življenje«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Opera: Sreda, 27. aprila: »Rigoletto«. Red. Sreda. — Četrtek, 28. aprila: »Jakobinec«. Red. A. — Petek, 29. apr. ob 15: »Prodana nevesta«. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 16 din navzdol. — Sobota, 30. aprila: »Tosca«. Izven. Gostovanje tenorista g. Jos. Rijavca. — Nedelja, 1. maja: »Madame Sans Genec«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Prireditve in zabave

Drevi ob 8 v frančiškanski dvorani slavnostna akademija DMK pri Sv. Jožefu ob njeni 30-letnici.

Basist Franc Schiffer-Navagin je bil od septembra do meseca aprila na koncertni turneji po Severni Ameriki. Pred letom dni je z najlepšim uspehom koncertiral tudi v naši filharmonični dvorani. Po povratku iz Amerike bo priredil zopet svoj samostojni koncert v veliki filharmonični dvorani v ponedeljek 2. maja ob 20. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu. Klavirsko spremljevanje je prevzel kapelnik gosp. Niko Stritof.

Predavanja

O češkoslovski zgodovini (»Pekarov pogled na češko zgodovino kot oblikovalec današnje češke kulture«) bo predaval g. dr. Tine Debeljak v Ljubljanskem klubu v petek 29. t. m. ob 19.30.

Sestanki

Barjansko okrožje ZFO ima drevi ob 8 redno sejo v Trnovskem prosvetnem domu. Udeležba za vse odbornike obvezna.

Občni zbor zadruga Dijaški poštinski dom bo v sredo 4. maja v zadruginih prostorih Pred škofijo štev. 12.

Poizvedovanja

Zatekel se je mlad psiček »dakela«. Odbi se v vinotoču na trgu pod stopnicami.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg. 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20 in mr. Murmayer, Sv. Petra c. 78.

Zobozdravnik

Dr. Josip Tavčar

od 1. do 17. maja ne ordinira

Kino Sloga Telefon 27-30

predvaja na splošno željo ponovno veličastno film. delo pretresljive vsebine in romantične ljubezni

PARADA SMRTI

O tem filmu pravi svetovna kr. tika, da je to najboljši in največji film, katerega se ne gleda, temveč doživlja! — Borci svetovne vojne bodo ob pogledu na ta film ponovno obudili in pozivili v sebi spomin na prestano gorje in trpljenje ter strašne vojne grozote, ki so jih še nedavno doživljali na frontah ob Soči, na Piavi, v Tirolih ali Kordokli. — To filmsko delo, ki postaja z vsakim dnem bolj aktualno, mora videti vsakdo! — Ta film je najboljša sola za vojaštvo kakor tudi za vse mlade ljudi.

Samo 3 dni!

v glavni vlogi trije najboljši igralci: Freric March, Lionell Barrymore, Warner Baxter ter nad vse lepa June Lang.

Rezervirajte si vstopnice!

Koledar

Sreda, 27. aprila: Cita, devica; Peter Kanizij, spoznavalec; Hozana.

Četrtek, 28. aprila: Pavel od Križa, spoznavalec; Lukezij.

★

— Sprememba sporeda birmovanja v lavantinski škofiji. Zavoljo škofovskih konferenc v Zagrebu se že napovedani red birmovanja spremeni v toliko, da bo birmovanje v dekaniji Jarenina: v soboto, dne 30. aprila pri Sv. Jakobu v Slov. gor., v nedeljo, 1. maja v Jarenini, v četrtek, 19. maja v St. Ilju v Slov. gor., v torek, 31. maja pri Spodnji Sv. Kungoti, v sredo, 1. junija pri Sv. Juriju ob Pesnici, v četrtek, 2. junija v Svečini; v dekaniji Videm: v nedeljo, 8. maja v Brežicah, v nedeljo, 8. maja v Brežicah, v ponedeljek, 9. maja na Vidmu. Drugo ostane, kakor je bilo v prvotnem sporedu določeno.

— Zadruga sola v Ljubljani bo obhajala letos v novembru tridesetletnico svojega delovanja. Ravnateljstvo šole namerava izdati pri tej priliki spomenico, v kateri bodo navedeni vsi absolventi šole s pristavkom, pri katerih združbah so se posamezniki udeleževali. Zaradi tega se naprošajo vsi absolventi Zadruga šole v Ljubljani, da sporoče ravnateljstvu: 1. ime in priimek, 2. rojstni kraj, 3. sedanjí položaj in bivališče, 4. leto dovršitve šole, 5. naslove zadrug, pri katerih so sodelovali ali sodelujejo. — Komur so znani označeni podatki o kakšnem drugem učenju Zadruga šole v Ljubljani, naj jih pošlje skupno s svojimi. Kdor ne bo poslal navedenih podatkov, bo označen, da ni nikjer sodeloval.

— Podružnica »Slovske družbe za kamniški okraj ima svoje redno zborovanje v nedeljo, dne 1. maja v Mekinjah v šoli ob 1 popoldne (po dohodu opoldanskega vlaka). Predava g. katehet dr. Fajdiga o reformi katoliškega življenja pri nas. — Z ozirom na veliko važnost predavanja vabimo vse člane, kakor tudi druge katol. izobražence k polnoštevilni udeležbi. Po predavanju bo prilika za šmarnično pobožnost v ondotni cerkvi.

Dobro pralno sredstvo

res dobro — s katerim boste zadovoljni, je

PERION

slovenski izdelek!

— Nesreča pri delu v gozdu. 20. t. m. se je smrtno ponesrečil pri delu v gozdu Broman Matija, posestnik na Strazišču pri Prevaljah. S hlapcem sta odžagala smreko, ki jo je podrl vihar, ogromen stor se je nato prevrnil in oba pritisnil k tlom. Hlapec se je rešil še nepoškodovan in prikladal sosedu, da so pomagali odkopati gospodarja, ki pa je med reševalnim delom izdihnil, ker mu je panj zlomil vrat in hrbtenico. Pogreb ponesrečenca je bil na Prevaljah ob veliki udeležbi prebivalstva iz vse okolice. Vsi znanci sočustvujejo z nesrečno družino, ki je v teku pol leta izgubila dva gospodarja.

— Star posestnik ubil svojega nečaka. Posestnik-vdovec Jože Kokalj v Zavodi pri Kranju, rojen 22. novembra 1873, visok skoraj 2 metra, je 9. februarja letos z nožem sunil svojega nečaka, čevljarskega mojstra Joahima Kokalja tako nesrečno v srce, da je ta čez nekaj minut izkrmavel in umrl. Jože Kokalj je bil sedaj obtožen zločina uboja po § 178 k. z. V prepričju sta se ruvala. Nečak je proti njemu držal puško. Obtoženec je nečaka navažal, da se je samo branil in da je dejanje storil nekako podzvestno. Bil je zmeden. Obtoženec je napravil notarsko darilno pogodbo, s katero je podaril svoje posestvo, ker je brez otrok, nečaku, in bi ta postal lastnik po njegovi smrti. Zaradi prekoračenja silobrana je bil Jože Kokalj obsojen na 6 mesecev strogega zapora, plačati ima vse kazenske stroške in povprečno 500 din.

blago videti dobro, a zelo poceni, sem ga naročil za 68 din, a ne plačal. Rekel je, da pripelje blago meni in drugim naročnikom s Police čez dva dni. Pred odhodom se pove, da ima fino angleško blago in mi ga ponudi. Odločno mu rečem, naj ne hodi ponj v avto, ker ga prav nič ne potrebujem in ga zato ne bom kupil. V svoji vsiljivosti pa le prinese pokazat dva kosa po 6 m, črnega in temnosivega. Cena zelo visoka. Pravi, da je trdka zastavila tudi v Parizu. O kakem posojilu 5000 din in zastavi vsega blaga na kolodvoru ni bilo govora. Pač pa je rekel, da nima dovolj izmenjenih čeških kron in me je prosil za dva dni 2000 din, ko pripelje naročeno blago. V zastavo pa da pusti tukaj 12 m sukna. Hotel je imeti še več, a jaz mu nisem maral dati. Po daljšem prekanju in molodovanju sem mu nazadnje le dal 2000 din, ker sem videl, da je blago toliko vredno — pa tudi drugi pravijo, da je vredno 2000 din, ne pa niti 1000 din, kot stoji v »Slovenec« — četudi zelo nerad, ker se mi je vse zdelo nekam sumljivo in zvižano. Seveda ga ni bilo več nazaj. Hodi pa najraje po župniščih. — J. Bambič, župnik.

— Bolniki so povsod, zato je neobhodno potrebno, da pazimo na urejeno prebavo. Zdravniki priporočajo Darmol odraslim in otrokom. Tudi pri večkratni uporabi ne nastopa navada. Uporabljajte pri zaprtju dobro odvajalno sredstvo Darmol. Dobi se v vseh lekarnah. Reg. 26801-37.

Manipulacije na trošarinskem uradu pred sodiščem

Ljubljana, 26. aprila. Mali senat, ki so ga tvorili sodniki g. Ivan Breljih kot predsednik in prisednika g. g. Ivan Kralj in Rajko Lederhas, je danes v daljši razpravi obravnaval manipulacije, ki so se vršile na trošarinskem uradu s trošarinskimi bloetami in s poverbami uradnega denarja. Gre za celotno vsoto okoli 35.000 din. Zaradi teh manipulacij sta se danes zagovarjala magistratni poduradnik, 40letni Ludvik Kratochvil in magistratni uradnik, 53letni Fran Pollak. Za 11. uro določena obravnava se je pričela šele ob 13. V spremstvu paznika sta v dvorano pripeljala dva jetnika močno na pljučih bolehujočega Frana Pollaka, dočim je bil prvi obtoženec na prostem.

Drž. tožilec dr. Julij Fellacher je vložil tri obtožnice. V prvi je navedel, da je prvi obtoženec že 19. julija 1932 za trdsko Suttner izdal boleto v znesku 5895 din, v original za urad pa je vstavil samo 695 din. Na sličem manipulativen način je za trdsko Lesjak napravil boleto za 32.520, v originalu pa le 1 din. Drugi obtoženec pa je prvega nagovarjal k tem kaznivim dejanjem. Od Kratochvila pa si je izposodil 6000 din in 2500 din proti obljubi, da mu jih bo vrnil, ko bo prejel od urada po trošarinskih tarifi pričakovano letno nagrado. Druga obtožnica očita Franu Pollaku, da si je 25. julija 1935 prisvojil znesek 1020 din, ki ga je bila založila trdka Ranzinger v zadevi sara-jevske tkalnice za uvožene preproge, a je bila pozneje trošarina vrnjena. Tretja obtožnica omenja, da je prvi obtoženec Ludvik Kratochvil ponesrečil v času od marca 1931 do septembra 1936 znesek 19.800 din, nasprotno pa Fran Pollak znesek 10.000 din.

Obtoženi Ludvik Kratochvil je priznal na današnji razpravi svojo delno krivdo z izgovorom, da si je uradni denar le izposodil. Denar pa je posodil Pollaku, ki je prejel od njega celotno 8749 din. V trošarinski tarifi je člen 85. določeval osebhju urada 2% nagrado od čistega letnega dohodka. Ob 14.15 je bilo zasliševanje prvega obtoženca končano in je bila nato razprava prekinjena ob 16.30.

Obtoženi Fran Pollak je v svojem zagovoru

izjavil, da ni nikdar Ludvika Kratochvila nagovarjal k ponarejanju bolet, da ni nikdar mestne občine škodoval in tudi ni imel namena jo škodovali. Zneske si je pridržal v skrajni sili, izposodil si jih je na račun nagrade. Opisal je nato svoje bedne družinske razmere. Trla ga je bolezen in zabredel je v dolgove, ker je bil primoran plačati razne obveznosti NI zapravil.

Zaslišanih je bilo 5 prič, ki so pojasnile nekatere bistvene okolnosti. Priča, pis. asistent Herman Solar je omenil, kako so prišli na sled nerednostim. Trdka Lesjak se je obrnila na urad za pojasnila o boleti za znesek 352 din. In ugotovili so, da je bila za dotično blago plačana trošarina 1 din. Upokojeni ravnatelj Ivan Zupan je pojasnil poslovanje urada, naveden, da znaša dnevni promet urada do 80.000 din, ki se naberejo pri dinarčkih Pollak je bil prav sposoben uradnik in dobra konceptna moč. Zastopnik mestne občine, mag. komisar g. Slavko Pelc se je pridružil kazenskemu postopanju z zneskom 34.146 din za oba in 1020 din za Pollaka.

Po govorih drž. tožilca in dveh branilcev je sledila sodba. Zaradi kršitve uradne dolžnosti in uradne ponesrebe sta bila obsojena:

Ludvik Kratochvil na 5 mesecev strogega zapora, pogojno za 3 leta in v izgubo častnih pravic za 2 leti

Pollak Fran na 8 mesecev strogega zapora, v izgubo častnih pravic in v izgubo javne službe. — Razprava je bila ob 22 končana.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdolovanju, zlagi, povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »Fran-Josefove« grenke vode. zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »Fran-Josefova voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. S. br. 30474/35

Prater

1 Mladinska akademija. V četrtek 5. maja ob pol 8 zvečer bo v frančiškanski dvorani dobrodelna mladinska akademija, ki jo priredi mestna občina s sodelovanjem ljubljanskih ljudskih šol in otroških vrtcev. Poleg večjih učencev bomo videli tudi naše najmanjše umetnike. Presenečenje nam pripravlja otroški vrtec iz Trnovega s pravljico o velikanih »Kaj bi se bali« izpod peresa Stane Pečenkove, in z deklamacijo »Mala mamica«. Bežigradski otroški vrtec pa pripravlja prizorček »Punčkin doktor«. Ste že kdaj videli te naše najmanjše na odru? Lani so morali prizor »Smo kuharice mlade« ponoviti, pa bi ga na zahtevo občinstva morali ponoviti najmanj še dvakrat, da ni čas prehitro bežal. Ti naši mali umetniki imajo tedaj že sloves in svojo tradicijo, zato zaslužijo nabito polno dvorano. Vstopnice se dobe v pisarni »Pax et bonum« v frančiškanski pasazi.

1 Zlata ura in srebrna doza za cigarete — nagradi pri prihodnjem filmu kina Unioa. Danes je zadnja prilika, da pošljete pravilno rešitve uganke, ki jo je razpisal kino Union za obiskovalce prihodnjega filma. Izrežite inerati, ki smo ga objavili v naši nedeljski številki, nalepite ga na kose belega papirja, napišite nanj imena vsaj dveh filmskih igralk, ki jih predstavlja slika v inseratu, in pošljite rešitve v zaprti kuverti kinu Unionu s popolnim vašim naslovom. Rešitve morajo brezpogojno dospeti v roke uprave kina Unioa danes do 21. — Jutri bomo objavili v inseratu imena vseh igralk in bodo vsi tisti, ki so poslali kinu Unionu pravilno rešitev uganke, dobili pri blagajni pri nakupu vstopnice tudi posebne kupone, ki bodo po vrsti oštevilčeni z zaporednimi številkami. Te številke bodo zbrane in dve zaporedno izrežani številki bosta prejeli nagrado: prva zlato ura, druga pa srebrno dozo za cigarete. Izrežani številki bosta objavljani drugi teden v časopisu.

1 Ivanka Končanova umrla. Na kirurškem oddelku splošne bolnišnice je včeraj okoli 10 dopoldne podlegla hudim poškodbam delavka tobačne tovarne, 45letna Ivanka Končanova, ki jo je njen mož France ponesel okoli 3 v ponedeljek potolkel s sekiro. Bolnišnica je o njeni smrti obvestila državno tožilstvo, ki je za včeraj popoldne odredilo sodno obdukcijo. Proti možu Francetu Končanu, ki je bil v ponedeljek zvečer prepeljan v sodne zapore okrožnega sodišča v Ljubljani, je uvedeno kazensko postopanje zaradi zločina umora.

KINO UNION Tel. 22-21

Danes nepreklicno zadnjikrat!
Ob 16., 19'15 in 21'15 uri

Hans Moser v politični satiri

Moj sin, gospod minister

1 Ljubljanska sadjarska in vrtnarska podružnica priredi drugo strokovno vodstvo po ljubljanskih vrtovih danes, in sicer po vrtovih na Prulah. Sestanek ob 4 popoldne pred šolo na Prulah. Vodi g. viš. sadj. nadzornik Josip Strekelj. Člani in gostje vabljeni.

1 Revija priiskek kluba damskih frizerjev in frizerk. Tudi v Ljubljani imamo klub damskih frizerjev in frizerk. Ta klub ima nalogo članstvo strokovno izpopolnjevati in skrbeti, da se današnja naglo menjaajo se moda priiskek pri naših damah uveljavi. Zato ima tedenske večere, na katerih praktično izvajajo priiskeske zadnje mode na živih modelih z veščed umetno negovano barvo las. Da se pa naše cenjene dame kakor tudi naši tovariši prepričajo o klubovem delovanju, se je klub odločil položiti svoj delovni obračun dne 8. maja 1938 v dvorani pri Mikliču. Friziralo se bo na licu mesta na živih modelih, spored bo sestavljen iz dveh točk. V prvi točki se bo izvajala vodna ondulacija, ki je danes zavzela prvo mesto v naši stroki. V drugi točki pa bo bogata revija bujnih fantazij priiskek in lasulj. Pri tej točki sodeluje iz prijaznosti bralski klub Zagreb, čigar člani so se uveljavili na zadnjih svetovnih tekmah v Parizu. Zato vabimo cenjeno občinstvo, posebno pa naše tovariše in tovarišice, da prisostvujejo tej reviji frizur ter s tem podprejo naš napredek.

1 Veliko tihotapstvo z urami. Združenje urarjev, zlatarjev itd. v Ljubljani izjavlja, da dotični ljubljanski trgovci z urami, zlatino in srebrnino, ki je bil zasačen pri tihotapstvu z urami in drugimi predmeti iz Italije, ni zlatar in ne urar, kakor tudi ne član tega združenja.

Nesreča pri Bavarskem dvoru. Včeraj dopoldne se je pripetila na ovinku Masarykove in Tyrseve ceste huda nesreča. S kolea je padel in se močno poškodoval na glavi 57-letni poštni nastavljenec Franc Glavnik iz Rožne doline. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico.

1 Potrjena sodba. Pred malim senatom okrožnega sodišča sta bila 19. oktobra lani obsojena Josip Matjašič, uradnik mestnega cestnega nadzorstva, in mestni uslužbenec Anton Cimperman zaradi zločina zoper službeno dolžnost po § 397 k. z. in zaradi zločina uradne ponesrebe po § 319 k. z., in sicer prvi na 1 mesec zapora, pogojno za 2 leti, drugi na 4 mesece strogega zapora, nepogojno in v izgubo častnih pravic za 1 leto. Stoi sedmorice v Zagrebu je sodbo prvega sodišča nekoliko spremenil. Matjašiču je kazeno določil na 1 mesec in 15 dni zapora, pogojno za 2 leti, Cimpermanu pa je zvišal kazeno na 5 mesecev strogega zapora, toda pogojno za 2 leti.

1 Za dobavo litoželeznih izdelkov za cestne kanale v skupnem znesku do 100.000 din je mestno poglavarstvo v Ljubljani razpisalo javno licitacijo. Interesentje se opozarjajo na razglas v »Slovesnem listu« kos 34 od 27. t. m.

1 Lepe in dobre moške obleke lastnega izdelka priporoča po zelo zmernih cenah A. Kunc, Ljubljana, Gosposka ul. 7.

Maribor

m Umetniški klub v Mariboru priredi v Aljaževi sobi hotela Orloj predavanje ravnatelja Glasbene Matice g. Kozine o glasbenem potovanju iz Salzburga v Pariz. Predavanje bo jutri v četrtek ob 20.

Novo mesto

Nov župni gasilski starešina. Po blagopokojnem starejši gasilske župe Novo mesto mr. Josip Bergmannu je upravni odbor gasilske župe na svoji izredni seji dne 24. aprila letos izvolil za župnega starešino g. Martina Marinča, šolskega upravitelja in tajnika Prostovoljne gasilske čete v Brustinah. Agilnemu gasilskemu delavcu iskreno čestitamo!